

**НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ, ЩО ЗДІЙСНЮЄ ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ
У СФЕРІ ЗВ'ЯЗКУ ТА ІНФОРМАТИЗАЦІЇ**

**ЗВІТ
про роботу Національної комісії, що здійснює державне
регулювання у сфері зв'язку та інформатизації
за 2014 рік**

КИЇВ 2015

Зміст

Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації	3
Сфера зв'язку та інформатизації у 2014 році в цифрах	5
Розділ I. Стан ринків телекомунікацій та поштового зв'язку	6
• Загальний стан та тенденції	6
• Ринок фіксованого телефонного зв'язку	8
• Ринок рухомого (мобільного) зв'язку	10
• Ринок широкосмугового доступу	13
• Ринок поштового зв'язку	16
Розділ II. Нормотворча діяльність НКРЗІ у сфері зв'язку	18
• Адаптація законодавства України до законодавства Європейського Союзу	18
• Розробка та вдосконалення регуляторних актів	19
Розділ III. Регуляторні заходи на ринку телекомунікацій	23
Розділ IV. Доступ до ринку та регулювання використання обмежених ресурсів	27
• Реєстрація і ліцензування	27
• Ефективне використання радіочастотного ресурсу	31
• Використання номерного ресурсу	32
• Взаємоз'єднання та інфраструктура телекомунікаційних мереж	34
Розділ V. Аналіз і перспективи розвитку інформаційного суспільства та сфери інформатизації	36
• Стан розвитку інформаційного суспільства та сфери інформатизації	36
• Розвиток українського сегмента мережі Інтернет	37
• Діяльність НКРЗІ у сфері інформатизації	39
Розділ VI. Задоволення попиту споживачів на послуги зв'язку	40
• Забезпечення якості телекомунікаційних послуг	40
• Захист прав споживачів послуг зв'язку	42
Розділ VII. Державний нагляд у сфері телекомунікацій та за користуванням радіочастотним ресурсом України	45
Розділ VIII. Міжнародне співробітництво та європейська інтеграція	53
Розділ IX. Публічність та відкритість діяльності НКРЗІ	58
Розділ X. Кадрове забезпечення державного регулювання у сфері зв'язку та інформатизації	62
Розділ XI. Діяльність Державного підприємства «Український державний центр радіочастот»	69
Розділ XII. Пріоритетні завдання НКРЗІ на 2015 рік	78

Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації

Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації є державним колегіальним органом.

Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації (далі – НКРЗІ, Комісія) створено 23 листопада 2011 року на виконання Закону України «Про телекомунікації».

Згідно з Положенням, НКРЗІ є органом державного регулювання у сфері телекомунікацій, інформатизації, користування радіочастотним ресурсом та надання послуг поштового зв'язку. У визначеній сфері НКРЗІ здійснює повноваження органу ліцензування, дозвільного органу, регуляторного органу та органу державного нагляду (контролю).

НКРЗІ у своїй діяльності керується Конституцією та законами України, актами та дорученнями Президента України, актами Кабінету Міністрів України, іншими нормативно-правовими актами.

Діяльність НКРЗІ спрямована на виконання основних завдань, визначених Положенням про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації, зокрема:

забезпечення проведення єдиної державної політики з питань державного регулювання у сфері телекомунікацій, інформатизації та розвитку інформаційного суспільства, користування радіочастотним ресурсом, надання послуг поштового зв'язку;

здійснення державного регулювання та нагляду у сфері телекомунікацій, інформатизації, користування радіочастотним ресурсом, надання послуг поштового зв'язку, використання інфраструктури з метою максимального задоволення попиту споживачів на послуги зв'язку та інформаційні послуги, створення сприятливих умов для залучення інвестицій, збільшення обсягів послуг та підвищення їх якості, розвитку та модернізації телекомунікаційних та інформаційно-телекомунікаційних мереж з урахуванням інтересів національної безпеки;

забезпечення ефективного користування радіочастотним ресурсом і функціонування ринку телекомунікаційних, інформаційно-телекомунікаційних, інформаційних послуг та послуг поштового зв'язку на основі збалансування інтересів суспільства, суб'єктів господарювання та споживачів цих послуг;

сприяння розвитку конкуренції та підприємництва, забезпечення рівних умов діяльності суб'єктів господарювання всіх форм власності, вдосконалення механізму регулювання ринкових відносин у сфері телекомунікацій, інформатизації, користування радіочастотним ресурсом та надання послуг поштового зв'язку;

забезпечення системності, комплексності і узгодженості розвитку інформатизації та інформаційного суспільства в державі.

Основною формою роботи НКРЗІ як колегіального органу є засідання, які проводяться за рішенням Голови НКРЗІ у разі потреби, але, як правило, не рідше одного разу на тиждень..

Рішення НКРЗІ приймаються на засіданнях, які проводяться у формі відкритих або закритих слухань. У разі розгляду питань, що мають важливе суспільне значення, засідання проводяться у формі відкритих слухань, у яких мають право брати участь суб'єкти ринку телекомунікацій, інформатизації, користування радіочастотним ресурсом та надання послуг поштового зв'язку і громадські організації.

Рішення НКРЗІ, прийняті в межах її повноважень, обов'язкові для виконання центральними та місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, учасниками ринку телекомунікаційних послуг, їх об'єднаннями.

Рішення Комісії можуть бути оскаржені в установленому законодавством порядку.

Рішення НКРЗІ, які є нормативно-правовими актами, підлягають обов'язковій державній реєстрації в установленому законодавством порядку та не потребують узгодження з іншими органами державної влади, крім випадків, передбачених законом.

Рішення НКРЗІ, які відповідно до закону є регуляторними актами (крім рішень щодо встановлення тарифів), розробляються, розглядаються, приймаються та оприлюднюються з урахуванням вимог Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності».

НКРЗІ, у разі потреби, видає разом із центральними та місцевими органами виконавчої влади спільні акти.

До складу НКРЗІ входять Голова та шість членів Комісії.

Відповідно до Указу Президента України від 28 липня 2014 року № 627/2014 Головою НКРЗІ призначено **Животовського Олександра Миколайовича**, членами НКРЗІ були призначені:

Гресько Володимир Петрович,

Лагошин Віктор Євгенійович,

Мазур Віктор Олексійович,

Склярів Олександр Іванович.

Указом Президента України від 29 серпня 2014 року № 697/2014 членом НКРЗІ призначено **Дзюбу Сергія Вікторовича**.

НКРЗІ складається із Комісії як колегіального органу та апарату, який здійснює організаційно-технічну та іншу роботу щодо забезпечення діяльності НКРЗІ.

Сфера зв'язку та інформатизації у 2014 році в цифрах

Сфера зв'язку та інформатизації є одним із пріоритетних і важливих напрямків економіки України. Вона створює інноваційну складову в соціально-економічному розвитку держави, демонструючи упродовж десятиліть стійку динаміку росту. Сталий розвиток інформаційно-телекомунікаційної інфраструктури є найважливішою передумовою для підвищення конкурентоспроможності економіки та інтеграції України у глобальне інформаційне суспільство, дозволяє розширити можливості людини отримувати доступ до національних та світових інформаційних ресурсів, поліпшити умови та якість життя.

Сьогодні сфера зв'язку та інформатизації України це:

86 377 суб'єктів господарювання різних форм власності, що здійснюють діяльність у сфері зв'язку та інформатизації;

298 000 зайнятих у сфері зв'язку та інформатизації;

13 % – відсоток працівників підприємств сфери ІКТ від середньої кількості працівників сфери послуг;

9 523 суб'єкти господарювання, які здійснюють діяльність у сфері ІТ;

4 255 операторів та провайдерів, що внесені до Реєстру операторів, провайдерів телекомунікацій;

2 973 оператори, що мають ліцензії на певний вид діяльності у сфері телекомунікацій;

2 892 суб'єкти господарювання, що надають послуги доступу до Інтернету;

148 вищих навчальних закладів, що здійснюють підготовку фахівців для сфери ІКТ;

46 967 осіб, що складають загальний ліцензований обсяг студентів для ІТ-сфери;

67,5 млрд грн – обсяг доходів від надання послуг сфери зв'язку та інформатизації за 2013 рік, що складає **21,5 %** загальноукраїнського обсягу реалізованих послуг;

52,4 млрд грн – обсяг доходів від реалізації послуг зв'язку за 2014 рік (без Автономної Республіки Крим), що на **2,0 %** більше за суму доходів, отриманих у 2013 році;

15,1 млрд грн - обсяг реалізованих послуг у сфері інформатизації за 2014 рік, що на **32,4 %** більше ніж у 2013 році;

1,39 % – частка сфери ІТ у ВВП (**1,22 %** – за аналогічний період 2013 року);

57,1 % – відсоток регулярних користувачів мережі Інтернет;

39,3 % – відсоток домогосподарств, що мають широкосмуговий доступ до Інтернету;

20 % – відсоток домогосподарств, що мають доступ до послуг кабельного телебачення;

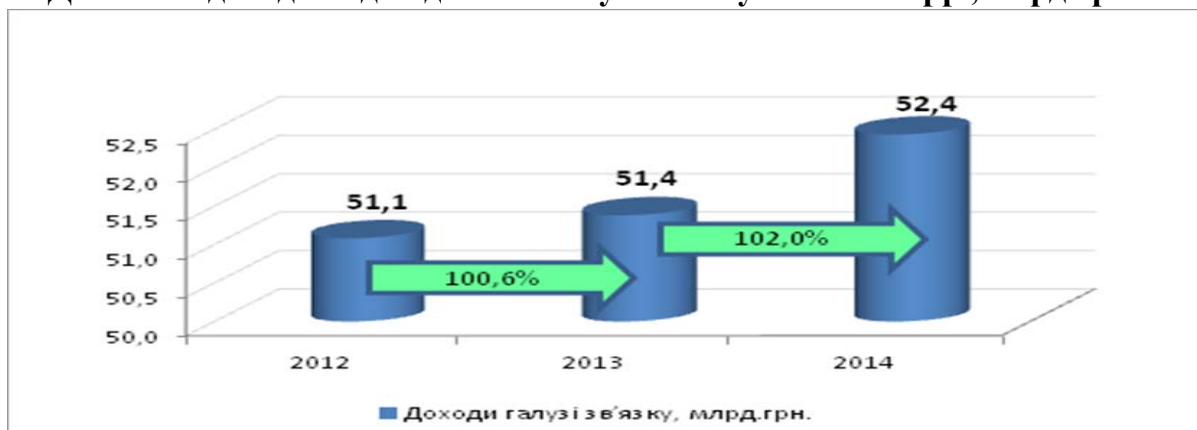
142,4 % – рівень проникнення (за даними операторів) мобільного зв'язку – майже повне покриття території країни, відсоток від загальної чисельності населення України.

Розділ І. Стан ринків телекомунікацій та поштового зв'язку

• **Загальний стан та тенденції** (інформацію наведено без урахування даних по Автономній Республіці Крим та м. Севастополь)

У 2014 році доходи, отримані суб'єктами господарювання від надання послуг зв'язку, склали **52,4 млрд грн**, що на 2 % більше за суму доходів, отриманих у 2013 році.

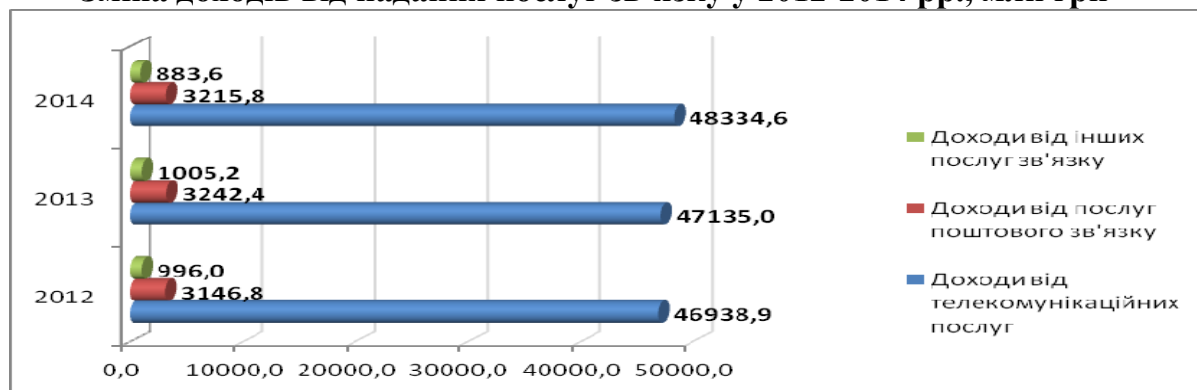
Динаміка доходів від надання послуг зв'язку 2012-2014 рр., млрд грн. *

* За даними Держстату України без урахування даних по Автономній Республіці Крим та м. Севастополь

Доходи від надання телекомунікаційних послуг у 2014 році склали **48 334,6 млн грн**, що на 1 199,6 млн грн більше ніж у 2013 році та становить 2,5 % приросту порівняно з минулим роком. У той же час, доходи від послуг поштового зв'язку скоротились на 26,6 млн грн, тобто зменшились на 0,8 %, та склали **3 215,8 млн грн**. Доходи від інших послуг зв'язку у звітному році скоротились на 121,6 млн грн, тобто на 12,1 % і склали 883,6 млн грн.

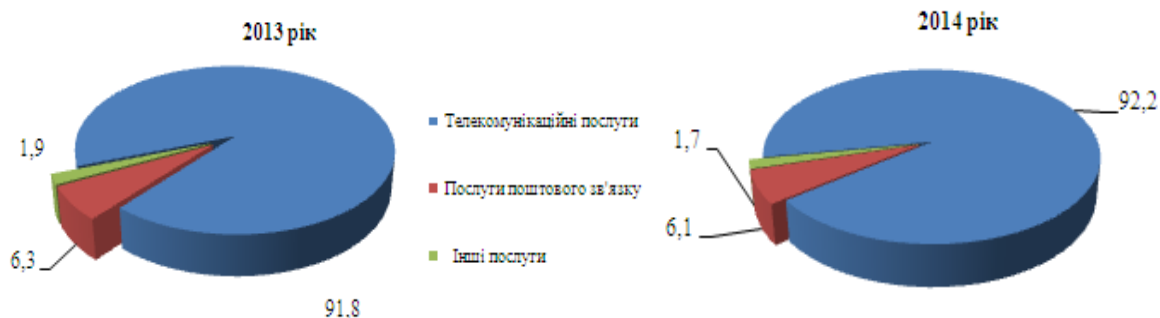
Зміна доходів від надання послуг зв'язку у 2012-2014 рр., млн грн *

* За даними Держстату України без урахування даних по Автономній Республіці Крим та м. Севастополь

Основними сегментами на ринку телекомунікаційних послуг залишаються мобільний, телефонний фіксований та комп'ютерний зв'язок, спільна частка яких у загальних доходах від надання телекомунікаційних послуг за підсумками року склала 94,8 %. При цьому доходи від комп'ютерного зв'язку зросли на 11,9 %, фіксованого телефонного зв'язку – на 0,1%, рухомого (мобільного) зв'язку – на 1,9 %, доходи від надання послуг телеграфного зв'язку, передачі і прийому телевізійних і радіопрограм, радіозв'язку та проводового мовлення у звітному періоді продемонстрували падіння на 12,4 %, 4,5 % та 2,3 % відповідно.

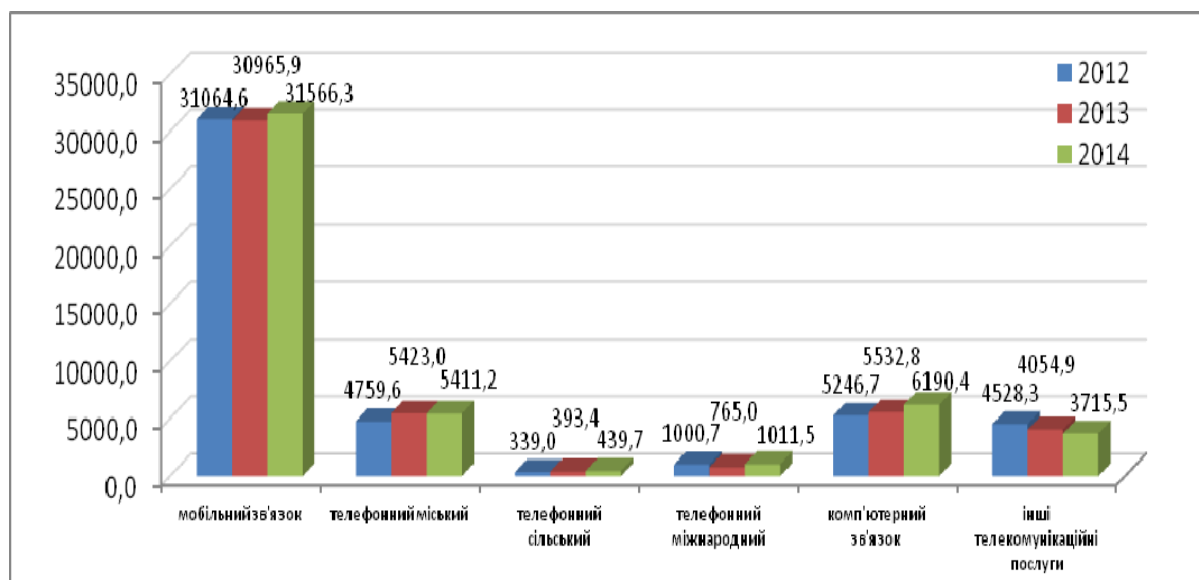
Структура доходів від надання послуг зв'язку у 2013-2014 рр., % *

* За даними Держстату України без урахування даних по Автономній Республіці Крим та м. Севастополь

Доходи від надання телекомунікаційних послуг у 2014 році склали **48 334,6 млн грн** та збільшилися на 1 199,6 млн грн, що становить 2,5 % приросту порівняно з минулим роком. Із них: доходи від надання послуг телеграфного зв'язку, передачі і прийому телевізійних і радіопрограм, радіозв'язку та проводового мовлення в звітному періоді продемонстрували падіння на 12,4 %, 4,5 % та 2,3 % відповідно, при цьому доходи від комп'ютерного зв'язку зросли – на 11,9 %, фіксованого телефонного зв'язку – на 0,1%, мобільного зв'язку – на 1,9 %.

Динаміка доходів від надання різних видів телекомунікаційних послуг за 2012-2014 рр., млн грн *

* За даними Держстату України без урахування даних по Автономній Республіці Крим та м. Севастополь

Зростання обсягу отриманих доходів від надання послуг комп'ютерного зв'язку відбулося в основному за рахунок зростання доходів від надання послуг доступу до мережі Інтернет на 12,6 %, із яких від надання послуг широкосмугового доступу (далі – ШСД) до мережі Інтернет – на 6,6 %.

Основними тенденціями розвитку ринків телекомунікацій були:

впровадження операторами фіксованого телефонного зв'язку послуг ШСД до Інтернету як основної альтернативи щодо трансформації власного бізнесу і можливості підвищення ефективності інвестицій, вкладених у розвиток власних мереж;

подальше скорочення кількості абонентів фіксованого телефонного зв'язку, що зумовлено поширенням серед споживачів використання інших телекомунікаційних

послуг, зокрема послуг рухомого (мобільного) зв'язку, мереж передачі даних та Інтернет;

продовження процесу заміщення послуг міжміського, міжнародного зв'язку послугами рухомого (мобільного) зв'язку і дзвінками через мережу Інтернет;

запровадження операторами різноманітних привабливих пакетів послуг і тарифних планів, які включають послуги голосової телефонії та доступу до Інтернету;

збільшення кількості суб'єктів господарювання, що надають послуги ШСД;

підвищення попиту споживачів на мультимедійні конвергентні телекомунікаційні послуги і, як наслідок, збільшення кількості власників сучасних багатофункціональних кінцевих пристроїв зв'язку.

Основними проблемами розвитку ринків телекомунікацій є:

повільне впровадження на мережах рухомого (мобільного) зв'язку радіотехнологій третього та четвертого поколінь (3G, 4G) для забезпечення держави та її громадян усіма перевагами сучасних телекомунікаційних мереж та послуг;

нерівномірність забезпечення споживачів (особливо у сільській, гірській місцевості і депресивних регіонах) телекомунікаційними послугами, у тому числі загальнодоступними та послугами ШСД до Інтернету;

необхідність модернізації телекомунікаційних мереж фіксованого місцевого зв'язку (наявність значної кількості аналогових комутаційних станцій), впровадження процедури встановлення внутрішньозонових з'єднань із використанням семизначних зонових абонентських номерів;

затримка із впровадженням на мережах фіксованого та рухомого (мобільного) зв'язку послуги із перенесення абонентських номерів та неможливість забезпечити реалізацію права абонентів на вільний вибір постачальників послуг у повному обсязі;

невідповідність існуючих нормативно-правових та нормативно-технічних документів галузі сучасному стану та перспективам розвитку телекомунікаційної мережі загального користування (далі - ТМЗК) інформаційно-телекомунікаційних технологій та потребам ринку телекомунікацій України;

втрата значного сегменту ринку телекомунікацій України внаслідок тимчасової окупації Російською Федерацією території Автономної Республіки Крим та м. Севастополь, зменшення доходів українських операторів від надання телекомунікаційних послуг та надходжень до державного бюджету;

погіршення сталості функціонування телекомунікаційних мереж на тимчасово окупованих територіях та на території проведення антитерористичної операції, виникнення організаційних та технологічних проблем взаємодії таких мереж з іншими телекомунікаційними мережами на території України;

необхідність збереження цілісності міжнародної структури нумерації, яка визначена рекомендаціями Міжнародного союзу електрозв'язку, Національним планом нумерації України та встановленого порядку маршрутизації трафіку голосової телефонії на ТМЗК України у зв'язку із порушенням Російською Федерацією вимог міжнародного законодавства у сфері телекомунікацій;

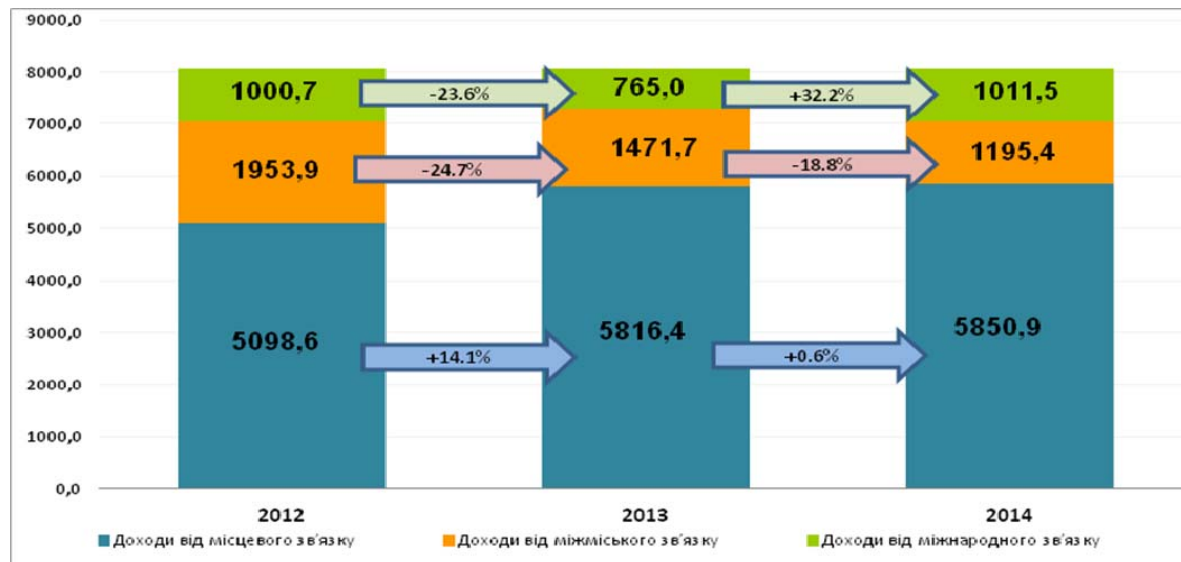
порушення майнових прав суб'єктів ринку телекомунікацій України на тимчасово окупованій території, втручання у роботу телекомунікаційних мереж загального користування, збройне захоплення об'єктів і ліній зв'язку та перешкоджання здійсненню підприємницької діяльності.

• **Ринок фіксованого телефонного зв'язку**

Доходи від надання послуг фіксованого телефонного зв'язку у 2014 році склали **8 057,8** млн грн, що на 0,1 % більше за обсяг доходів, отриманий від надання цих

послуг за відповідний період 2013 року. Питома вага доходів від надання послуг фіксованого телефонного зв'язку у загальному обсязі доходів від надання телекомунікаційних послуг у 2014 році склала 16,7 %, що на 0,4 % менше ніж у 2013 році.

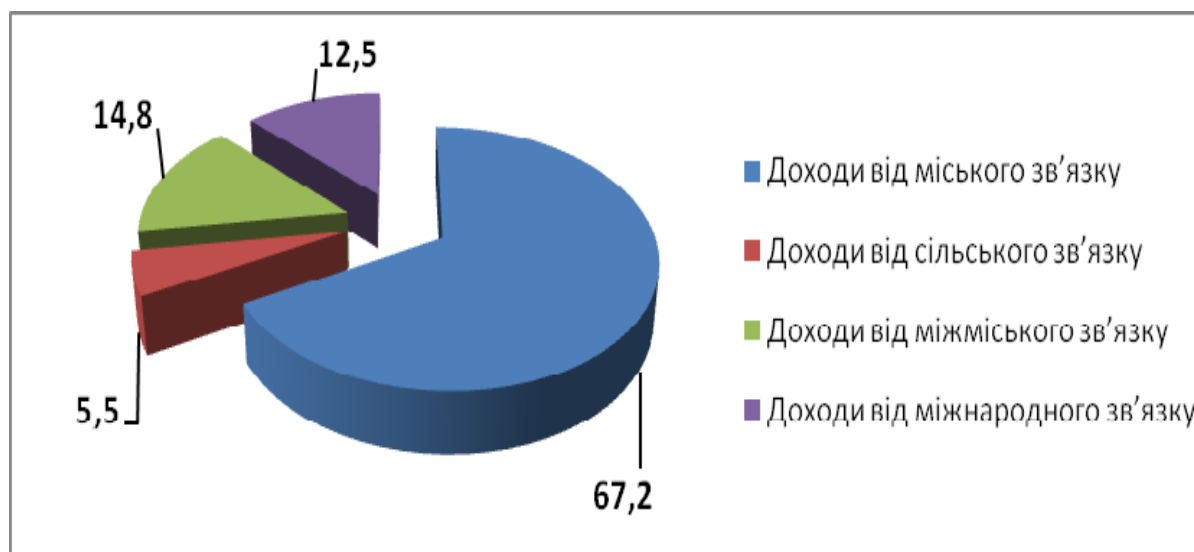
Динаміка доходів від надання послуг фіксованого телефонного зв'язку за 2012-2014 рр., млн грн. *

* За даними Держстату України без урахування даних по Автономній Республіці Крим та м. Севастополь

У структурі доходів від надання послуг фіксованого телефонного зв'язку найбільшу частину складають доходи від надання послуг місцевого зв'язку, їх обсяг щорічно зростає, і на кінець 2014 року вони склали 5 850,9 млн грн. Водночас обсяги доходів від надання послуг міжміського зв'язку та їх частки в загальному обсязі доходів фіксованого телефонного зв'язку постійно знижувалися. За підсумками 2014 року такі доходи склали 1 195,4 млн грн. Доходи від надання послуг міжнародного зв'язку в 2014 році збільшились до 1 011,5 млн грн, що на 32,2 % більше ніж у 2013 році.

Структура доходів від надання послуг фіксованого телефонного зв'язку у 2014 році, % *

* За даними Держстату України без урахування даних по Автономній Республіці Крим та м. Севастополь

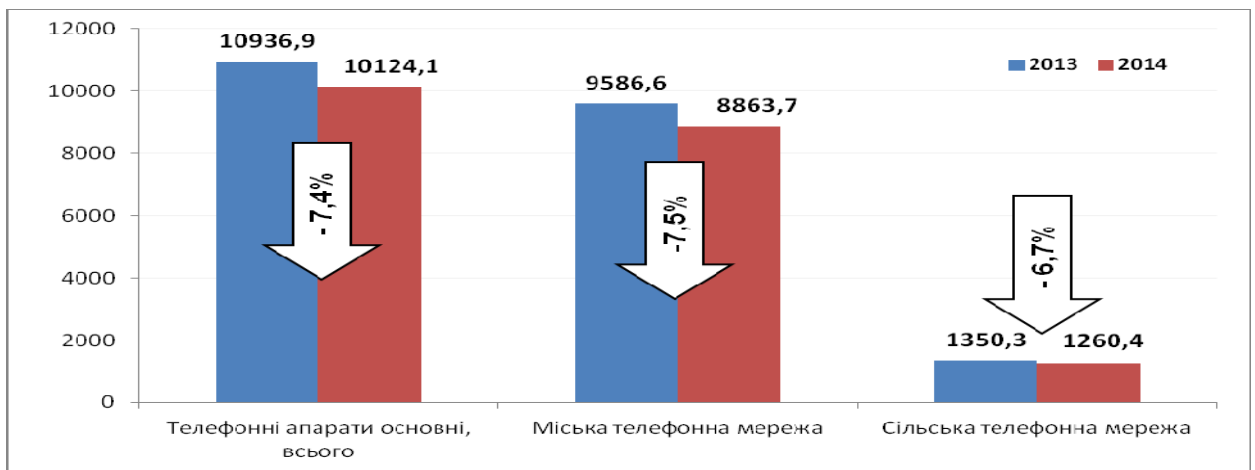
Зміна кількості основних телефонних апаратів та забезпеченість населення основними телефонними апаратами у розрахунку на 100 жителів у 2012-2014 рр., тис. од. *

* За даними Держстату України без урахування даних по Автономній Республіці Крим та м. Севастополь

Кількість основних телефонних апаратів станом на кінець 2014 року складала **10 124,1 тис. од.**, що на 7,4 % менше за їх кількість на кінець аналогічного періоду 2013 року. Основну частину з них становлять апарати міської телефонної мережі – 87,6 %, кількість яких зменшилась порівняно з 2013 роком на 7,5 % і складає 8 863,7 тис. од. Телефонні апарати сільської телефонної мережі складають 1 260,4 тис. од. (або 12,4 % від загальної кількості), що на 6,7 % менше ніж у 2013 році.

Кількість основних телефонних апаратів у 2013-2014 рр., тис. од. *

* За даними Держстату України без урахування даних по Автономній Республіці Крим та м. Севастополь

• **Ринок рухомого (мобільного) зв'язку**

Ринок рухомого (мобільного) зв'язку – один із сегментів галузі зв'язку, що найбільш інтенсивно розвивається.

Ураховуючи, що вартість розгортання та обслуговування телекомунікаційних мереж рухомого (мобільного) телефонного зв'язку менша у порівнянні з фіксованим зв'язком, послуги рухомого (мобільного) зв'язку для споживачів стали більш доступними. Сьогодні кількість мобільних телефонних терміналів в Україні перевищує

кількість стаціонарних телефонів у 2,5 рази, при цьому стрімкими темпами зростає кількість телефонів, які працюють під управлінням операційних систем (смартфонів). Частка власників смартфонів та комунікаторів, що були зареєстровані в телекомунікаційних мережах операторів рухомого (мобільного) зв'язку протягом року, зросла приблизно на 35-40 % та перевищила 6 млн. од.

Це, в свою чергу, створило умови для зростання попиту населення на послуги з використанням високошвидкісних широкосмугових технологій радіодоступу таких, як CDMA і UMTS, та, як наслідок, до значного збільшення обсягів мобільного Інтернет-трафіку.

Протягом року суттєво зросли телекомунікаційні ресурси мереж, які використовують технології CDMA EV-DO. Зацікавленість у розвитку зазначеної технології з боку суб'єктів ринку є ознакою подальшого прискореного розвитку цієї технології на ринку телекомунікацій України.

За допомогою технології стільникового зв'язку третього покоління (3G) UMTS у всіх обласних центрах України стало можливим отримання абонентами послуг передачі даних та доступу до Інтернету на швидкості до 7,2 Мбіт/с.

У той же час подальше впровадження перспективних радіотехнологій в Україні вимагає додаткового радіочастотного спектра, який на даний момент практично вичерпаний у ринково привабливих смугах частот.

**Суб'єкти господарювання, які мають діючі ліцензії
для надання послуг мобільного стільникового зв'язку на 31.12.2015 року ***

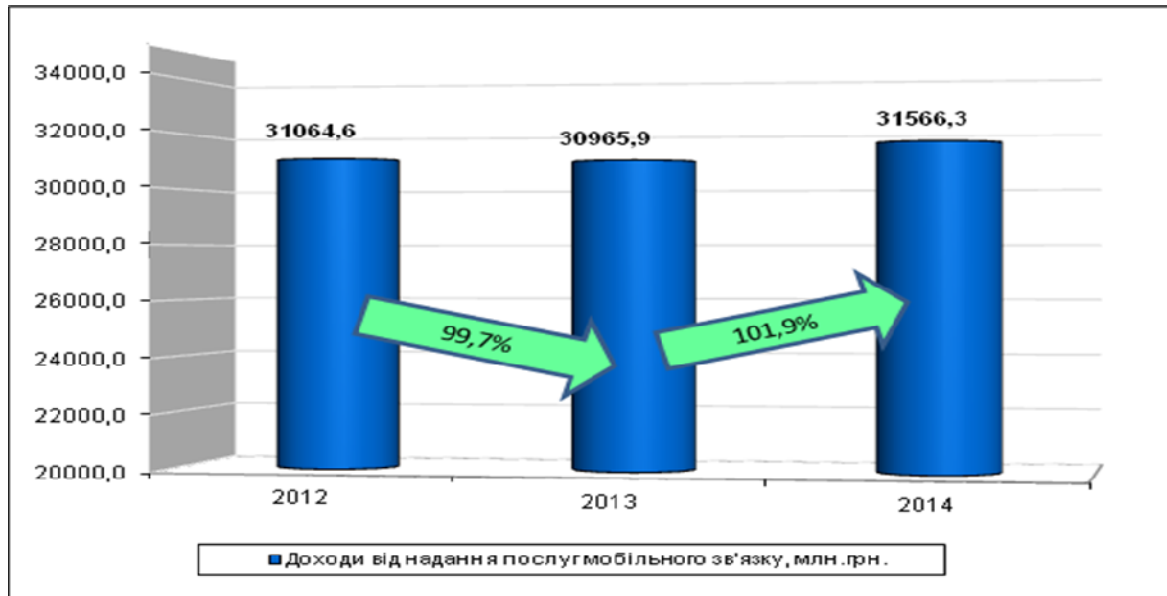
№ з/п	Радіотехнологія (вид зв'язку)	Суб'єкти господарювання
1	Стільниковий радіозв'язок CDMA-800	ТОВ «Інтернаціональні телекомунікації» ТОВ «АСТЕЛІТ» ПрАТ «Сі-Ес-Ті Інвест» ПрАТ «Телесистеми України»
2	Стільниковий радіозв'язок GSM - 1800	ПрАТ «Київстар» ТОВ «АСТЕЛІТ» ПрАТ «МТС Україна»
3	Стільниковий радіозв'язок GSM - 900	ПрАТ «Київстар» ПрАТ «МТС Україна» ТОВ «АСТЕЛІТ»
4	Стільниковий радіозв'язок E-GSM	ПрАТ «Київстар»
5	Стільниковий радіозв'язок CDMA-450	ПрАТ «МТС Україна»
6	Стільниковий радіозв'язок IMT- 2000 (UMTS)	ТОВ «ТриМоб» ПАТ «Укртелеком»

** За даними НКРЗІ*

Починаючи з 2010 року, кількість абонентів рухомого (мобільного) зв'язку постійно зростала у середньому на 5 %. Так, на 31.12.2012 року вона складала 55 939,6 тис. осіб, на 31.12.2013 року – 58711,7 тис. осіб, на 31.12.2014 року – **61 170,2 тис. осіб.**

Доходи від надання послуг мобільного зв'язку у минулому році склали **31 566,3 млн грн**, збільшившись порівняно з попереднім періодом 2013 року на 1,9 %. Питома вага доходів від надання послуг мобільного зв'язку у загальному обсязі доходів від надання телекомунікаційних послуг у 2014 році склала 65,3 %, що на 0,3 % менше ніж у 2013 році.

Динаміка доходів від надання послуг рухомого (мобільного) зв'язку за 2012-2014 рр., млн грн *

* За даними Держстату України без урахування даних по Автономній Республіці Крим та м. Севастополь

У загальній структурі доходів від надання послуг рухомого (мобільного) зв'язку найбільшу частку (99,9 %) складають доходи від надання послуг стільникового зв'язку, збільшення обсягу яких у звітному році відбулось на 1,9 %, що призвело до збільшення загальної суми доходів від надання послуг рухомого (мобільного) зв'язку.

• Ринок широкопasmового доступу

Широкопasmовий доступ – доступ до Інтернету з великою швидкістю.

Міжнародний союз електрозв'язку (далі – МСЕ) визначив нижню межу швидкості ШСД на рівні 256 Кбіт/с.

В Україні досі нормативно не визначена мінімальна межа швидкості для ШСД. Як наслідок, при заповненні статистичних форм кожен з операторів, який подає цю інформацію, самостійно визначає граничну межу швидкості ШСД. Тому дані Держстату України та незалежних експертних компаній щодо чисельності абонентів (користувачів) та рівня проникнення ШСД можуть суттєво відрізнятись.

Національні оператори, провайдери надають послуги доступу до Інтернету з використанням: волоконно-оптичних ліній зв'язку – FTTx, мідних ліній зв'язку – xDSL, коаксіального (телевізійного) кабелю – DOCSIS, супутникових каналів – VSAT, безпроводового доступу – Wi-Fi, WiMAX, UMTS, CDMA.

Найбільший рівень доходів спостерігається у разі надання послуги ШСД з використанням волоконно-оптичних ліній зв'язку за технологією FTTx.

Сучасні високошвидкісні мережі організуються поєднанням магістральних ліній із мережами доступу, рішеннями «останньої милі». Перспективними, економічно прийнятними напрямками розвитку фіксованих телекомунікаційних мереж залишається

будівництво сучасних волоконно-оптичних ліній зв'язку з використанням технологій DWDM і CWDM, пакетного передавання на рівні транспортної мережі, а також розвиток мереж ШСД із використанням оптичних ліній із технологіями FTTx (в тому числі пасивними, PON) та радіотехнологій – як технологій доступу для останніх метрів у місцях високої концентрації користувачів (Wi-Fi), а також фіксованих рішень WiMAX – у важкодоступних регіонах або у випадках, де їх розгортання швидше й дешевше в порівнянні із провідними лініями.

Мобільні мережі, запуск яких швидший і менш витратний, забезпечують зростання кількості абонентів мобільного ШСД. Наочним прикладом може слугувати досвід операторів «МТС Україна», «Інтернаціональні телекомунікації», People-net (за допомогою технології CDMA-EVDO RevA(B) та «ТриМоб» (за технологією UMTS).

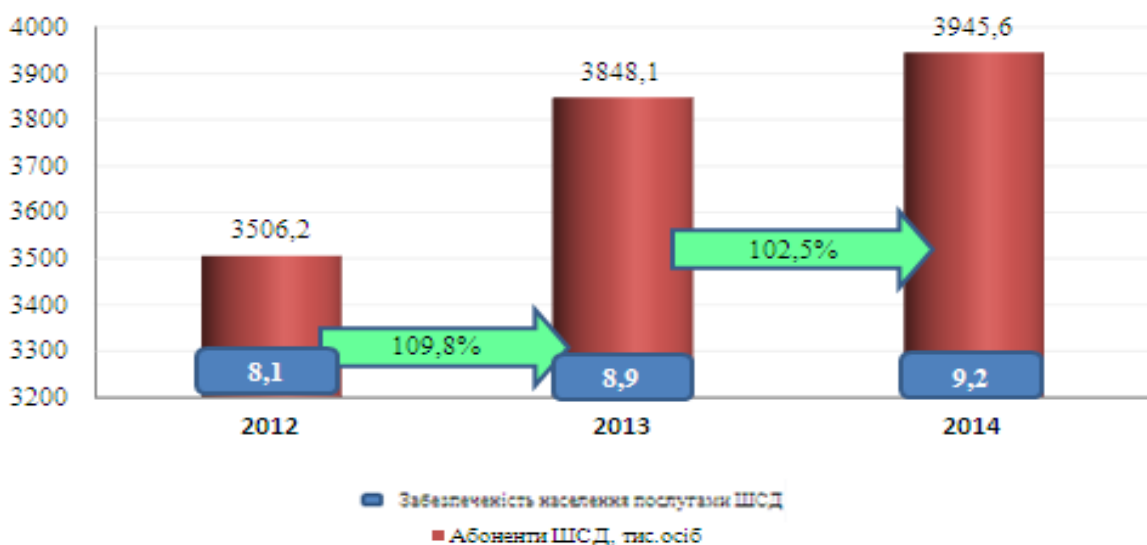
Продовжують розгортатись телекомунікаційні мережі, побудовані з використанням технології **WiMAX**, що забезпечує безпроводовий доступ до Інтернету. Незначне збільшення кількості кінцевих користувачів спостерігається в обласних та районних центрах, де працюють регіональні оператори телекомунікацій. Це обумовлено використанням обладнання, яке потребує значних фінансових витрат на розвиток інфраструктури мережі, оскільки передбачає наявність чисельних точок доступу.

За експертними оцінками, кількість абонентів ШСД в Україні перебільшила **7,5 млн абонентів**, при цьому, починаючи з січня 2012 року, темпи зростання абонентської бази послідовно зменшуються.

За даними статистичних досліджень компанії iKS-Consulting, станом на кінець III кварталу 2014 року (без урахування території Автономної Республіки Крим) рівень проникнення ШСД в домогосподарства України досягає **39,3 %**, що на 2,3 % більше за показник минулого року, але обсяг доходів від надання послуг ШСД у порівнянні з аналогічним періодом 2013 року зріс лише на 0,6 %. Кількість приватних абонентів ШСД в Україні досягла 6,54 млн.

У той же час, за даними Держстату України, на кінець 2014 року кількість абонентів ШСД до мережі Інтернет збільшилась на 6,6 % або на 97,5 тис. осіб та склала лише 3 945,6 тис. осіб.

Динаміка зростання кількості абонентів ШСД та забезпеченість населення послугами ШСД у розрахунку на 100 жителів за 2012-2014 рр., тис. осіб *

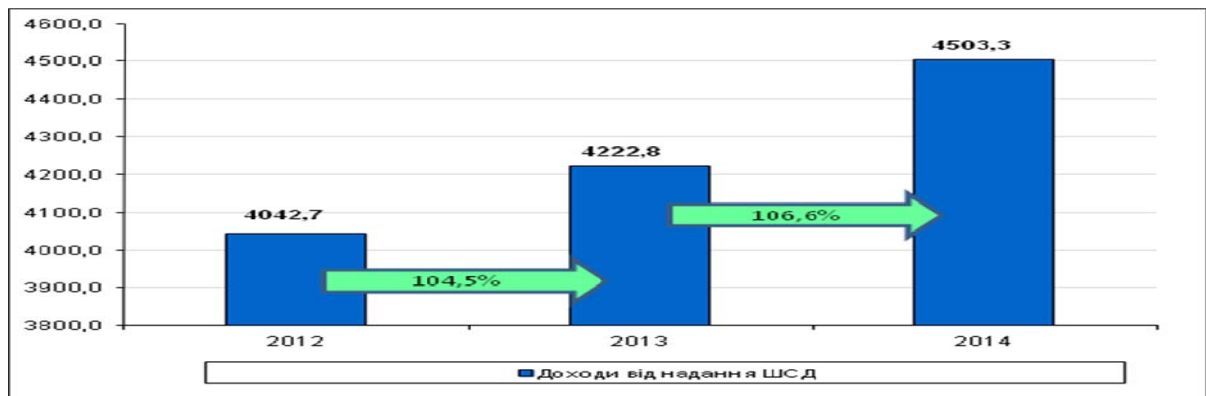

* За даними Держстату України без урахування даних по Автономній Республіці Крим та м. Севастополь

Незважаючи на тенденцію до зменшення темпів, ринок ШСД України ще далекий від насичення: позитивна динаміка зростання доходів свідчить про стабільний попит, як з боку комерційних структур, так і з боку населення.

Обсяги доходів від надання послуг ШСД до мережі Інтернет за 2014 рік у порівнянні з аналогічним періодом 2013 року збільшились на 280,5 млн грн і становлять **4 503,3 млн грн**, питома вага доходів від надання послуг ШСД до мережі Інтернет у загальному обсязі доходів від надання телекомунікаційних послуг у 2014 році склала 9,3 %, що на 0,3 % більше ніж у 2013 році.

Динаміка доходів від надання послуг ШСД за 2012-2014 рр., млн грн *

* За даними Держстату України без урахування даних по Автономній Республіці Крим та м. Севастополь

• Ринок поштового зв'язку

Поштовий сектор України зазнає певних змін під впливом економічної і фінансової ситуації, як у державі, так і у світі та характеризується зниженням обсягів письмової кореспонденції, розширенням поля діяльності у таких сегментах, як: електронна торгівля, фінансові послуги та розвиток міжнародної логістики.

Продовжується процес лібералізації ринку, що призводить до постійного збільшення кількості постачальників послуг поштового і кур'єрського зв'язку та обсягів наданих ними послуг.

Послуги поштового зв'язку у 2014 році надавалися УДППЗ «Укрпошта» через мережу, яка складається з 11,9 тис. об'єктів. Загальна протяжність поштових маршрутів становить понад 311,8 тис. км, 88 % жителів України мають доступ до відділень зв'язку, розташованих від них на відстані до 3 км, а 99 % фізичних осіб отримують пошту за місцем проживання.

Крім того, послуги поштового зв'язку надають **32** оператори недержавної форми власності.

Послуги поштового зв'язку спеціального призначення (фельд'єгерського і спеціального зв'язку) надають окремим категоріям користувачів Державна фельд'єгерська служба України та Державне підприємство спеціального зв'язку.

За 2014 рік доходи від надання послуг поштового зв'язку склали **3 215,8 млн грн**, що на 0,8 % менше проти аналогічного періоду 2013 року.

На зниження доходів вплинула ситуація, яка склалась у Донецькій та Луганській областях, та анексія Криму.

У зв'язку з цим, спостерігається зниження ділової активності клієнтів підприємства, і як наслідок, зниження попиту на послуги.

За доходами від споживання послуг поштового зв'язку виділяються наступні групи регіонів України:

з дуже високим рівнем споживання поштових послуг - Вінницька, Житомирська, Київська обласна, Кіровоградська, Сумська, Харківська, Чернігівська та Київська області;

з високим рівнем споживання поштових послуг – Волинська, Запорізька, Рівненська, Тернопільська, Полтавська, Черкаська, Херсонська, Хмельницька області;

з низьким рівнем споживання послуг поштового зв'язку - Дніпропетровська, Закарпатська, Івано-Франківська, Львівська, Миколаївська, Одеська та Чернівецька області.

Такий регіональний розподіл можна пояснити чисельністю населення і рівнем соціально-економічного розвитку регіонів.

У зв'язку з нестабільною ситуацією, яка склалась у Донецькій та Луганській областях, рівень споживання послуг поштового зв'язку на одного жителя тут найнижчий.

Розділ II. Нормотворча діяльність НКРЗІ у сфері зв'язку

• Адаптація законодавства України до законодавства Європейського Союзу

Гармонізація законодавства України до законодавства Європейського Союзу – це процес приведення законів та інших нормативно-правових актів у відповідність до законодавства ЄС, а також розробка проектів нормативно-правових актів з урахуванням положень законодавства ЄС. Актуальність цієї справи обумовлена тим, що процес європейської інтеграції – перш за все процес економічної інтеграції, який базується на зближенні національних правових систем та відбувається у спільному правовому просторі.

Із метою вдосконалення законодавства в галузі зв'язку, створення умов для задоволення попиту споживачів в сучасних та якісних телекомунікаційних послугах, в межах своєї компетенції, НКРЗІ здійснює заходи щодо приведення законодавства України в сфері телекомунікацій у відповідність до законодавства Європейського Союзу.

Планом заходів з імплементації Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, на 2014 – 2017 роки, затвердженим розпорядженням Кабінету Міністрів України від 17.09.2014 № 847-р, НКРЗІ визначено відповідальним, у тому числі, за виконання таких заходів:

розроблення проекту Закону України щодо посилення незалежності та адміністративної спроможності національного регулятора в галузі зв'язку з метою забезпечення його здатності здійснювати відповідні регуляторні заходи та виконувати власні рішення і всі відповідні норми (пункт 126);

розроблення проекту Закону України щодо спрощення доступу до ринку електронних комунікацій для забезпечення наближення національного законодавства до положень Директиви № 2002/20/ЄС (Директива авторизації) із змінами, внесеними Директивою № 2009/140/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 25 листопада 2009 року, стосовно запровадження процедури надання загальної авторизації та обмеження необхідності видачі індивідуальних ліцензій окремими обґрунтованими випадками (пункт 130).

У зв'язку з цим в НКРЗІ проводилась робота щодо аналізу актів законодавства ЄС, зокрема, з метою їх імплементації до законодавства України, а саме:

Директиви № 2002/20/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 7 березня 2002 року про авторизацію електронних комунікаційних мереж та послуг (Директива Авторизації) із змінами, внесеними Директивою № 2009/140/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 25 листопада 2009 року в частині запровадження процедури надання загальної авторизації та обмеження необхідності видачі індивідуальних ліцензій окремими обґрунтованими випадками;

Директиви № 2002/21/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 7 березня 2002 року про єдину нормативно-правову базу для електронних комунікаційних мереж та послуг (Рамкова Директива) із змінами, внесеними Директивою № 2009/140/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 25 листопада 2009 року в частині:

визначення відповідних ринків товарів та послуг у секторі електронних комунікацій, які підпадають під процедури ex-ante, та аналізу цих ринків з метою визначення, чи існує на них значний ринковий вплив (SMP);

зміцнення незалежності та адміністративної спроможності національного регуляторного органу в секторі електронних комунікацій;

запровадження процедури публічних консультацій для нових регуляторних заходів;

створення ефективних механізмів для оскарження рішень національного регулятора в секторі електронних комунікацій.

Із метою імплементації законодавства України до законодавства Європейського Союзу, врегулювання питань доступу операторів, провайдерів телекомунікацій до інфраструктури об'єктів будівництва, транспорту, електроенергетики для її використання для потреб телекомунікацій в НКРЗІ розроблено проект Закону України **«Про доступ до інфраструктури об'єктів будівництва, транспорту, електроенергетики для розвитку телекомунікаційних мереж»**, який рішенням НКРЗІ від 30.12.2014 № 854 прийнятий за основу та розміщений на офіційній сторінці НКРЗІ в мережі Інтернет для громадського обговорення.

Проект Закону визначає повноваження державних органів, права та обов'язки операторів, провайдерів телекомунікацій, суб'єктів господарювання, у власності (володінні) яких перебуває інфраструктура об'єктів будівництва, транспорту, електроенергетики.

У разі прийняття зазначеного закону Верховною Радою України будуть врегульовані на законодавчому рівні відносини:

1) пов'язані з безперешкодним доступом операторів, провайдерів телекомунікацій до об'єктів житлового фонду усіх форм власності, об'єктів будівництва, транспорту, електроенергетики з метою надання телекомунікаційних послуг;

2) між державними органами, органами місцевого самоврядування та суб'єктами ринку телекомунікацій з питань доступу та використання об'єктів житлового фонду для надання телекомунікаційних послуг;

3) пов'язані з розробкою та затвердженням методики визначення плати за доступ до інфраструктури об'єктів будівництва, транспорту та електроенергетики.

- **Розробка та вдосконалення регуляторних актів**

Торік НКРЗІ здійснювала роботу по розробці та удосконаленню нормативно-правової бази у сфері зв'язку, спрямовану на досягнення рівних умов діяльності суб'єктів господарювання всіх форм власності, вдосконалення механізму регулювання відносин у цій сфері.

З метою визначення порядку ввезення з-за кордону радіоелектронних засобів та випромінювальних пристроїв, поліпшення умов ведення бізнесу шляхом усунення зайвих обмежень у провадженні господарської діяльності та адаптації законодавства України до відповідних актів законодавства Європейського Союзу та на виконання Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо скорочення кількості документів дозвільного характеру» від 09.04.2014 № 1193-VII, рішенням НКРЗІ від 30.09.2014 № 677 було схвалено проект рішення «Про затвердження Порядку ввезення з-за кордону радіоелектронних засобів та випромінювальних пристроїв та визнання такими, що втратили чинність, рішення НКРЗІ від 05.02.2009 № 1338 та від 03.12.2009 № 1773».

Відповідно до статті 8 Закону України «Про поштовий зв'язок» на НКРЗІ покладається, зокрема, ведення єдиного державного реєстру операторів поштового зв'язку. Проте у Законі відсутня процедура включення суб'єкта господарювання до реєстру операторів поштового зв'язку, у тому числі і обов'язок суб'єктів господарювання щодо необхідності реєстрації.

Аби врегулювати ці питання, НКРЗІ розроблено проект Закону України **«Про внесення змін до Закону України «Про поштовий зв'язок»**, який схвалено рішенням НКРЗІ від 21.10.2014 № 715. Вказаний законопроект передбачає, зокрема, визначення у

Законі порядку включення суб'єктів господарювання до реєстру операторів поштового зв'язку.

Крім того, законопроектом передбачається врегулювання питання здійснення державного нагляду у сфері надання послуг поштового зв'язку, впровадження правил здійснення діяльності операторами поштового зв'язку у сфері надання послуг поштового зв'язку та встановлення чіткого переліку прав та обов'язків операторів поштового зв'язку.

25 лютого 2014 року набрали чинності **Правила здійснення діяльності у сфері телекомунікацій (діяльність з надання послуг доступу до Інтернету)**, затверджені рішенням НКРЗІ від 10.12.2013 № 803 та зареєстровані в Міністерстві юстиції України від 03.02.2014 за № 207/24984, які, враховуючи вимоги частини першої статті 44 Закону України «Про телекомунікації», містять перелік організаційних, кваліфікаційних, технологічних вимог, обов'язкових для виконання при здійсненні діяльності з надання послуг доступу до Інтернету, що не підлягає ліцензуванню відповідно до частини сьомої статті 42 Закону України «Про телекомунікації».

Із метою вдосконалення вищезазначених Правил НКРЗІ своїм рішенням від 02.12.2014 № 791 схвалено проект рішення НКРЗІ «Про внесення зміни до пункту 3.1 Правил здійснення діяльності у сфері телекомунікацій (діяльність з надання послуг доступу до Інтернету)». Зазначений проект рішення НКРЗІ стосується кваліфікаційних вимог, обов'язкових для виконання суб'єктами господарювання при наданні послуг доступу до Інтернету та призведе, зокрема, в сільській місцевості, до зменшення регуляторного впливу на підприємства, зниження бар'єру їх виходу на ринок телекомунікацій та стимулювання розвитку телекомунікаційних мереж. Рішення НКРЗІ від 13.01.2015 № 18 «Про внесення зміни до пункту 3.1 Правил здійснення діяльності у сфері телекомунікацій (діяльність з надання послуг доступу до Інтернет)» зареєстроване в Міністерстві юстиції України 26.01.2015 за № 83/26528.

Верховною Радою України 15.04.2014 № 1206-VII прийнято Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення порядку відкриття бізнесу», яким внесено зміни, зокрема до Господарського кодексу України, в частині не обов'язкової наявності у суб'єктів господарювання печаток.

Разом із цим, в Правилах надання послуг поштового зв'язку, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 05.03.2009 № 270, і Правилах надання та отримання телекомунікаційних послуг, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 11.04.2012 № 295, (далі - Правила надання та отримання телекомунікаційних послуг) в актах НКРЗ та НКРЗІ були наявні норми, якими закріплена вимога наявності відбитку печатки.

Для вирішення вищезазначеної проблеми НКРЗІ розроблено проект постанови Кабінету Міністрів України «**Про внесення змін до Правил надання послуг поштового зв'язку і Правил надання та отримання телекомунікаційних послуг**» та проект рішення НКРЗІ «**Про затвердження Змін до деяких рішень**», які передбачають внесення змін до вказаних актів Уряду, НКРЗ та НКРЗІ відповідно, та закріплюють вимоги про засвідчення документів печаткою лише у разі її наявності у суб'єкта господарювання.

Постанову Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до Правил надання послуг поштового зв'язку і Правил надання та отримання телекомунікаційних послуг» прийнято 30.10.2014 за № 576, а рішення НКРЗІ «Про затвердження Змін до деяких рішень» прийнято 30.09.2014 за № 676 та зареєстровано в Міністерстві юстиції України 16.10.2014 за № 1283/26060.

Із метою врегулювання відносин, пов'язаних з особливостями здійснення процедур державних закупівель телекомунікаційних послуг, у тому числі з трансляції радіо- та телесигналів для розповсюдження радіо- та телепрограм (за винятком послуг мобільного зв'язку та послуг доступу до Інтернету), та здійснення закупівлі таких послуг відповідно до принципів закупівлі - з максимальною економією та ефективністю, НКРЗІ було розроблено проект Закону України **«Про особливості здійснення процедур державної закупівлі телекомунікаційних послуг, у тому числі з трансляції радіо- та телесигналів для розповсюдження радіо- та телепрограм (за винятком послуг мобільного зв'язку та послуг Інтернет-провайдерів)»**.

Зазначений законопроект було розроблено на виконання пункту 2 частини четвертої статті 2 Закону України «Про здійснення державних закупівель», в установленому порядку внесено на розгляд Уряду та схвалено на засіданні Урядового комітету гуманітарного розвитку (протокол від 14.10.2014 № 23).

Однак, з огляду на вимоги Регламенту Кабінету Міністрів України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 18.07.2007 № 950, законопроект було повернуто в НКРЗІ. У зв'язку з чим, після погодження з новопризначеними керівниками державних органів (керівники яких раніше брали участь в підготовці законопроекту) його в установленому порядку буде внесено на розгляд Уряду.

НКРЗІ вжито заходів з метою забезпечення прийняття постанови Кабінету Міністрів України від 05.09.2014 № 514 **«Деякі питання проведення конверсії радіочастотного ресурсу України в смугах радіочастот загального користування»**, яка, зокрема, передбачає внесення змін до Порядку залучення додаткових позабюджетних коштів для проведення конверсії радіочастотного ресурсу України в смугах радіочастот загального користування, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 01.08.2007 № 993, якими встановлюється, що видача ліцензій на користування радіочастотним ресурсом у смугах радіочастот 1920-1935/2110-2125, 1950-1965/2140-2155, 1965-1980/2155-2170 МГц для впровадження радіотехнології UMTS за згодою Генерального штабу Збройних Сил та ініціаторів конверсії на перехідний період до завершення конверсії дозволяється за умови спільного використання радіочастотного ресурсу загальними та спеціальними користувачами.

Крім того, вказаною постановою взято до відома, що НКРЗІ, зокрема:

- забезпечить конкурентний спосіб надання в користування смуг радіочастот 1920-1935/2110-2125, 1950-1965/2140-2155, 1965-1980/2155-2170 МГц (три лоти одночасно), за яким переможцями тендера визначатимуться учасники, що виконали всі умови і запропонували найвищу ціну за відповідну смугу за результатами торгів з голосу, коли учасники по черзі пропонують з голосу ціну за лот;

- затвердить за погодженням з Кабінетом Міністрів України умови тендера на отримання ліцензій на користування радіочастотним ресурсом України для впровадження радіотехнології «Цифровий стільниковий радіозв'язок ІМТ-2000 (UMTS)» в смугах радіочастот 1920-1935/2110-2125, 1950-1965/2140-2155, 1965-1980/2155-2170 МГц, в яких буде встановлено:

- зобов'язання переможців тендера фінансувати в установленому порядку витрати, пов'язані із конверсією радіочастотного ресурсу України у смугах радіочастот 1920-1935/2110-2125, 1950-1965/2140-2155, 1965-1980/2155-2170 МГц, додатково до вартості ліцензій;

- мінімальну вартість кожного лота згідно із запропонованою методикою розрахунку (без урахування витрат, пов'язаних з конверсією радіочастотного ресурсу України у зазначених смугах радіочастот), що становить 2,443 млрд. гривень;

що однією з підстав для відмови у визнанні претендентами на участь в тендері юридичних осіб є застосування до таких осіб санкцій згідно із Законом України «Про санкції»;

що ліцензія на користування радіочастотним ресурсом України для впровадження радіотехнології «Цифровий стільниковий радіозв'язок ІМТ-2000 (UMTS)2», видана юридичній особі - переможцю тендера, анулюється у разі застосування згідно із Законом України «Про санкції» стосовно такої юридичної особи відповідних санкцій.

З метою приведення Порядку проведення конкурсів або тендерів на отримання ліцензій на користування радіочастотним ресурсом України, затвердженого рішенням НКРЗІ від 24.09.2013 № 625, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 14.10.2013 за № 1754/24286, у відповідність до постанови Кабінету Міністрів України від 05.09.2014 № 514 «Деякі питання проведення конверсії радіочастотного ресурсу України в смугах радіочастот загального користування» Комісією прийнято рішення НКРЗІ від 17.10.2014 № 707 **«Про внесення змін до Порядку проведення конкурсів або тендерів на отримання ліцензій на користування радіочастотним ресурсом України»**, яке зареєстровано в Міністерстві юстиції України 21.10.2014 за № 1301/26078 та опубліковано в Офіційному Віснику України № 84 від 28.10.2014.

Вказані нормативно-правові акти створили умови для затвердження НКРЗІ відповідних умов тендера і оголошення тендера на отримання ліцензій на користування радіочастотним ресурсом України для впровадження радіотехнології «Цифровий стільниковий радіозв'язок ІМТ-2000 (UMTS)» в смугах радіочастот 1920-1935/2110-2125, 1950-1965/2140-2155, 1965-1980/2155-2170 МГц.

Із метою впровадження в Україні послуги перенесення абонентських номерів наказом Голови НКРЗІ була призначена відповідна робоча група.

За результатами роботи зазначеної робочої групи НКРЗІ:

визначена організація, яка здійснює централізоване технічне адміністрування персональних номерів та перенесених абонентських номерів;

розроблено та прийнято за основу такі проекти нормативно-правових актів:

постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до Правил надання та отримання телекомунікаційних послуг»;

рішення НКРЗІ «Про затвердження Порядку надання послуг із перенесення абонентських номерів»;

рішення НКРЗІ «Про внесення змін до Основних вимог до договору про надання телекомунікаційних послуг».

Проект рішення НКРЗІ «Про внесення змін Правил надання та отримання телекомунікаційних послуг» надісланий на погодження до заінтересованих державних органів.

Розділ III. Регуляторні заходи на ринку телекомунікацій

Особлива роль у розвитку галузі зв'язку відведена тарифній політиці, метою якої є гармонійне поєднання інтересів споживачів, операторів зв'язку та держави. Для створення єдиного та прозорого механізму формування та встановлення тарифів на послуги, що регулюються державою, НКРЗІ розробляє відповідні нормативно-правові акти, які є обов'язковими для виконання всіма учасниками ринку телекомунікацій. Робота щодо розвитку і вдосконалення системи тарифного регулювання та взаєморозрахунків проводиться НКРЗІ на постійній основі.

Тарифи на загальнодоступні телекомунікаційні послуги

Відповідно до повноважень, визначених Законом України «Про телекомунікації», НКРЗІ здійснює тарифне регулювання загальнодоступних телекомунікаційних послуг, до яких належать: підключення кінцевого обладнання споживача до телекомунікаційних мереж загального користування (універсальний доступ), послуги фіксованого телефонного зв'язку в межах зони нумерації (місцевий телефонний зв'язок), а також виклик служб екстреної допомоги, послуги довідкових служб і зв'язку за допомогою таксофонів.

Загальнодоступні телекомунікаційні послуги можуть надаватися з використанням технологій провідного та/або безпроводного доступу.

Відповідно до статті 67 Закону тарифне регулювання на ринку телекомунікацій України здійснюється, зокрема, на принципах базування, розрахунків тарифів на собівартості цих послуг з урахуванням отримання прибутку, а також необхідності уникнення перехресного субсидування одних телекомунікаційних послуг за рахунок інших; стягнення почасової плати за фактичний час отримання споживачем телекомунікаційних послуг.

Тарифи на загальнодоступні телекомунікаційні послуги застосовуються всіма операторами телекомунікацій, що надають споживачам послуги фіксованого телефонного зв'язку з використанням технологій провідного та/або безпроводного доступу.

Разом із тим, упродовж останніх років надання послуг місцевого телефонного зв'язку, насамперед сільського, продовжує бути збитковим для операторів телекомунікацій.

Тарифи на місцевий телефонний зв'язок визначені на основі середньомісячних витрат ПАТ «Укртелеком» на обслуговування одного телефонного апарата у IV кварталі 2013 року: для міської телефонної мережі вони становили 30,13 грн, а для сільської – 44,22 грн. За даними ПАТ «Укртелеком», у IV кварталі 2014 року собівартість обслуговування одного основного телефонного апарата у містах становила – 33,06 грн, у сільській місцевості – 50,85 грн. Зростання собівартості послуг обумовлено збільшенням витрат товариства на матеріали, енергозабезпечення, паливо, теплову енергію у зв'язку зі зростанням у 2014 році цін у відповідних галузях економіки.

З огляду на це, НКРЗІ були підготовлені пропозиції стосовно зміни тарифів на загальнодоступні телекомунікаційні послуги, які пройшли обговорення з профспілковою стороною в рамках Робочої групи з розробки та удосконалення Граничних тарифів на загальнодоступні телекомунікаційні послуги.

За результатами обговорення отримано погодження у частині перегляду тарифів у межах, що відповідають запланованому розміру, закладеному у розрахунках основних прогнозних макроекономічних показників економічного і соціального розвитку України на 2014 рік, з урахуванням темпів зростання заробітної плати працівників народного

господарства.

НКРЗІ прийнято рішення від 02.09.2014 № 612 «Про затвердження Граничних тарифів на загальнодоступні телекомунікаційні послуги і визнання таким, що втратило чинність, рішення НКРЗІ від 04 квітня 2013 року № 196» та зареєстровано у Міністерстві юстиції України 12.09.2014 за № 1121/25898, яке набрало чинності з 16.09.2014. Отже, розмір абонентної плати за користування телефонним апаратом збільшено:

за користування основним телефонним апаратом в містах без погодинної оплати для населення та бюджетних з 29,18 до 33,26 грн без ПДВ, та небюджетних юридичних осіб на з 41,78 грн до 47,63 грн без ПДВ;

за користування основним телефонним апаратом в містах з погодинною оплатою для населення та бюджетних з 26,24 до 29,91 грн без ПДВ для небюджетних юридичних осіб з 37,79 грн до 43,08 грн без ПДВ;

за користування основним телефонним апаратом в сільській місцевості без погодинної оплати для населення та бюджетних з 20,72 до 26,32 грн без ПДВ для небюджетних юридичних осіб на з 32,51 грн до 41,29 грн без ПДВ;

за користування основним телефонним апаратом в сільській місцевості з погодинною оплатою для населення та бюджетних з 18,12 до 23,01 грн без ПДВ., для небюджетних юридичних осіб на з 28,46 грн до 36,15 грн без ПДВ.

Результатом зміни Граничних тарифів на загальнодоступні телекомунікаційні послуги є приведення їх у відповідність до принципів тарифного регулювання, визначених Законом України «Про телекомунікації», тобто наближення тарифів цих послуг до рівня їх собівартості за умов збереження доступності послуг для користувачів, а також збільшення надходжень до Державного бюджету України і поліпшення результатів фінансово-господарської діяльності операторів телекомунікацій.

Тарифне регулювання у сфері поштового зв'язку

Відповідно до повноважень, визначених Законом України «Про поштовий зв'язок», НКРЗІ здійснює тарифне регулювання універсальних послуг поштового зв'язку, до яких відноситься пересилання простої та рекомендованої письмової кореспонденції та посилок без оголошеної цінності масою до 10 кг.

На сьогодні залишаються чинними Граничні тарифи на універсальні послуги поштового зв'язку, затверджені рішенням НКРЗІ від 06.08.2013 № 506, зареєстровані в Міністерстві юстиції України 23.08.2013 за № 1465/23997.

Аналіз ринків телекомунікаційних послуг

У січні 2013 року набрав чинності Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо розмежування повноважень державних органів у сферах природних монополій та у галузі зв'язку», нормами якого чітко розділені повноваження Антимонопольного комітету України та НКРЗІ. Зокрема, внесено зміни до Закону України «Про телекомунікації» в частині забезпечення НКРЗІ необхідними повноваженнями для здійснення функцій аналізу ринків телекомунікаційних послуг.

На виконання норм закону та з метою захисту інтересів операторів, провайдерів телекомунікацій, Комісією розроблено проект рішення «Про затвердження Порядку визначення ринків певних телекомунікаційних послуг, проведення їх аналізу та визначення операторів, провайдерів телекомунікацій з істотною ринковою перевагою на ринках таких послуг та визнання таким, що втратило чинність, рішення НКРЗІ від 25.08.2011 № 444», який було взято за основу рішенням НКРЗІ від 30.12.2013 № 865 та оприлюднено з метою громадського обговорення.

Зазначений проект рішення встановлює організаційні засади та механізм визначення ринків певних телекомунікаційних послуг, проведення їх аналізу, визначення операторів, провайдерів телекомунікацій з істотною ринковою перевагою на цих ринках, а також застосування до них зобов'язань відповідно до Закону.

Положеннями проекту рішення встановлені джерела та порядок збору даних для проведення аналізу ринків телекомунікаційних послуг, процедура визначення товарних, географічних, часових меж ринку, визначення критеріїв щодо взаємозамінності телекомунікаційних послуг, процедура оцінки стану економічної конкуренції на ринках певних телекомунікаційних послуг, а також критерії щодо визначення операторів, провайдерів телекомунікацій з істотною ринковою перевагою (далі – ІРП) на ринках таких послуг, де відсутня економічна конкуренція.

Доопрацьований з урахуванням зауважень та пропозицій учасників ринку телекомунікацій проект рішення було схвалено рішенням НКРЗІ від 14.10.2014 № 703 та направлено на погодження до заінтересованих органів державної влади.

Проект Порядку погоджений Державною службою України з питань регуляторної політики та розвитку підприємництва без зауважень та підтриманий провідними операторами, провайдерами телекомунікацій та їх об'єднаннями.

Впровадження зазначеного проекту Порядку надасть змогу своєчасно визначати, які ринки телекомунікаційних послуг потребують першочергового регулювання, проводити їх аналіз та визначати операторів, провайдерів з ІРП, накладати на них зобов'язання відповідно до Закону, що сприятиме розвитку відкритого і справедливого конкурентного ринку телекомунікацій на основі збалансування інтересів держави, операторів, провайдерів телекомунікацій і споживачів телекомунікаційних послуг.

Взаєморозрахунки між операторами телекомунікацій

Відповідно до повноважень, визначених Законом України «Про телекомунікації», НКРЗІ здійснює тарифне регулювання у сфері телекомунікацій та встановлює порядок взаєморозрахунків між операторами телекомунікацій, а також приймає в межах своєї компетенції рішення, які є обов'язковими для виконання суб'єктами ринку телекомунікацій.

Згідно з пунктом 3 частини другої статті 66 Закону України «Про телекомунікації», державному регулюванню шляхом встановлення граничних або фіксованих тарифів підлягають розрахункові такси за послуги пропуску трафіку до телекомунікаційних мереж операторів телекомунікацій з істотною ринковою перевагою на ринках певних телекомунікаційних послуг.

Відповідно до Закону в основу регулювання взаєморозрахунків між операторами покладено принцип створення рівних та справедливих умов діяльності для всіх суб'єктів ринку, формування розрахункових такс за послуги пропуску трафіку до телекомунікаційних мереж на основі собівартості з урахуванням прибутковості телекомунікаційних послуг та недопущення встановлення демпінгових або дискримінаційних такс окремими операторами.

Зараз взаєморозрахунки між операторами телекомунікацій за пропуск трафіку здійснюються за розрахунковими таксами за послуги пропуску трафіку до телекомунікаційних мереж операторів телекомунікацій з ІРП на ринках послуг пропуску трафіку, які затверджено рішенням НКРЗІ від 01.12.2011 № 687 та зареєстровано в Міністерстві юстиції України 16.12.2011 за № 1462/20200.

Розміри діючих розрахункових такс встановлювались із використанням методу бенчмаркінгу (порівняння з найкращим досвідом) та за даними аналізу інформації від операторів телекомунікацій щодо витрат на надання телекомунікаційних послуг.

Протягом останніх років у країнах Європи розрахункові такси за термінацію трафіку суттєво зменшились і становлять, за інформацією веб-сайта <http://beres.euroopa.eu>, від 0,08 EUR до 3 EUR. Середнє значення по країнах Європи становить 1,3 EUR.

Враховуючи наведене, виникла необхідність перегляду розмірів окремих розрахункових такс за послуги пропуску трафіку до телекомунікаційних мереж операторів телекомунікацій з ІРП на ринках послуг пропуску трафіку з метою наближення їх розмірів до європейського рівня.

Зниження діючих розрахункових такс є підставою для зменшення тарифів на відповідні послуги, що в свою чергу може сприяти збільшенню обсягів телекомунікаційних послуг, які надаються операторами телекомунікацій, та відповідному підвищенню доходів, які отримуватимуть оператори телекомунікацій.

У зв'язку з цим, рішенням від 23.12.2014 № 845 НКРЗІ затвердила План підготовки проектів нормативно-правових актів, які приймаються без урахування вимог Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» на 2015-2016 роки, який включає розробку рішень НКРЗІ про затвердження розрахункових такс, які поступово, щопівроку, знижуватимуться до розмірів, вказаних в цьому Плані.

Розділ IV. Доступ до ринку та регулювання використання обмежених ресурсів

• Реєстрація і ліцензування

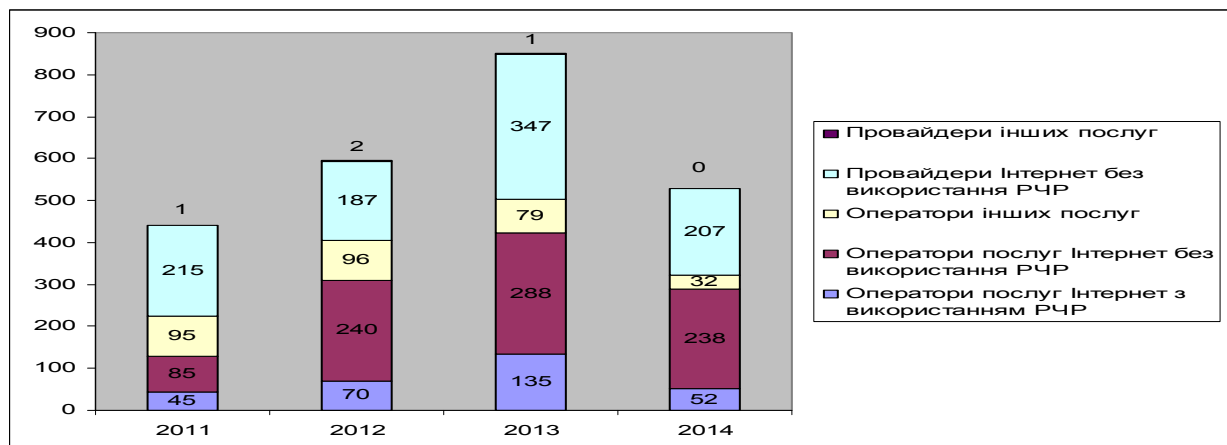
Упродовж минулого року до Реєстру операторів, провайдерів телекомунікацій включено **529** суб'єкти господарювання, з них **322** оператори та **207** провайдерів. Реєстр операторів і провайдерів телекомунікацій розміщений на веб-сайті НКРЗІ.

Кількість операторів, провайдерів телекомунікацій за видами діяльності *

№	Вид діяльності	за 2014 рік	Станом на 01.01.2015
1	Видано ліцензій на види діяльності, з них:	244	1916
	Місцевий телефонний зв'язок	69	550
	Міжміський телефонний зв'язок	3	24
	Міжнародний телефонний зв'язок	1	7
	Міжнародний та міжміський телеф. зв'язок	1	5
	Телефонний зв'язок із використанням радіодоступу	4	16
	Рухомий (мобільний) телефонний зв'язок	4	16
	Тех. обслуговування та експлуатація телекомунікаційних мереж	152	1163
2	Внесено до Реєстру операторів, провайдерів телекомунікацій, із них:	529	4255
	Операторів телекомунікацій, із них:	322	2973
	надають послуги Інтернет із використанням радіочастотного ресурсу	52	587
	надають послуги Інтернет без використання радіочастотного ресурсу	238	1050
	надають інші послуги	32	1336
	Провайдерів телекомунікацій, із них:	207	1282
	надають послуги Інтернет	207	1255
	не надають послуги Інтернет	0	27
3	Внесено до реєстру операторів поштового зв'язку	0	35

* За даними НКРЗІ

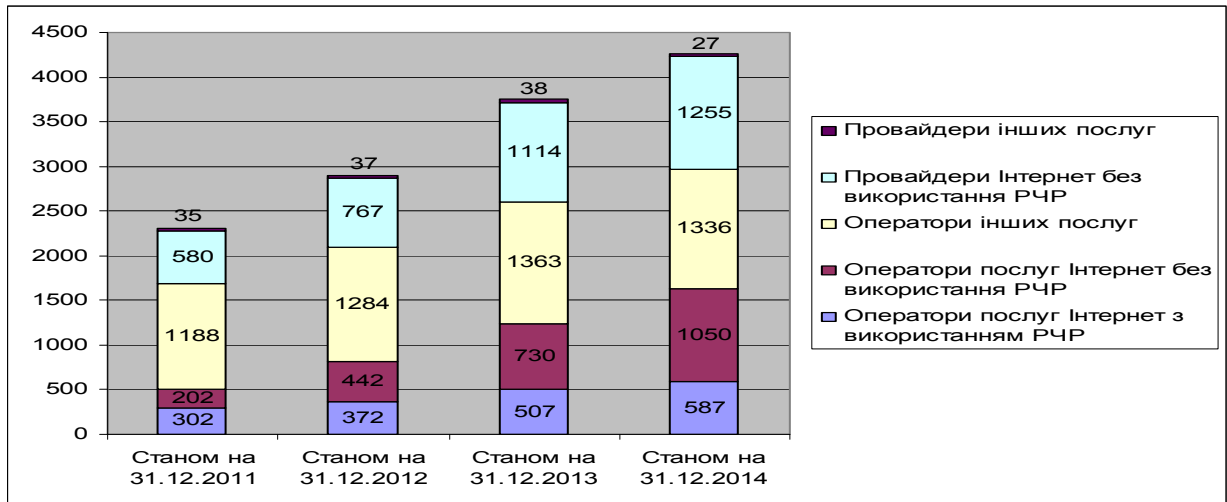
Кількість операторів, провайдерів телекомунікацій, включених до Реєстру за роками *

* За даними НКРЗІ

На 1 січня 2015 року в Україні існує **1 587** оператори, які здійснюють діяльність у сфері телекомунікацій на підставі ліцензій на види діяльності.

Динаміка кількості діючих операторів, провайдерів телекомунікацій *

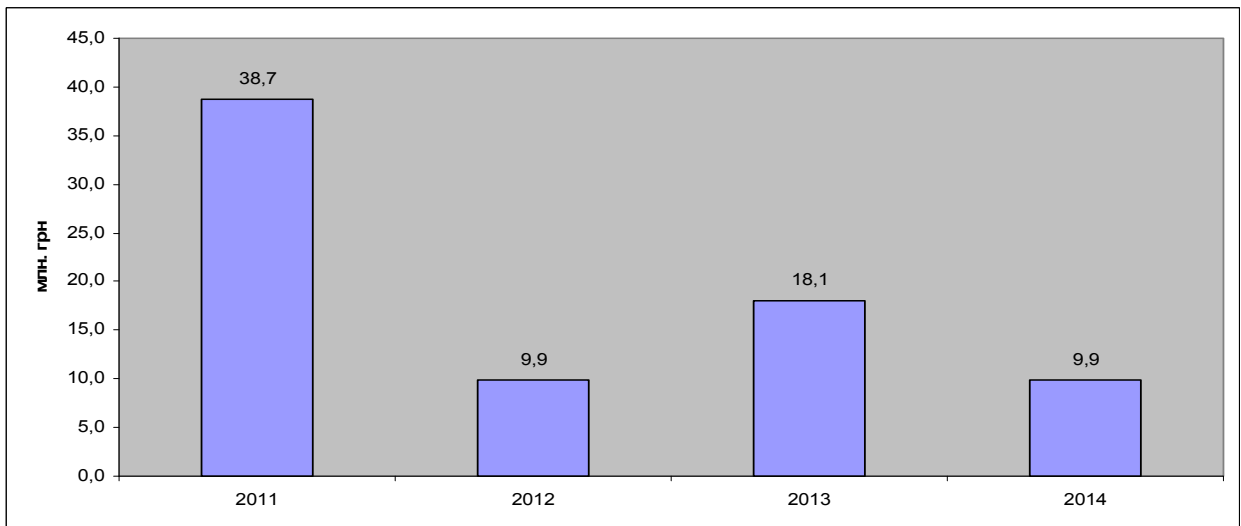

* За даними НКРЗІ

Торік НКРЗІ видала **107** ліцензій на види діяльності у сфері телекомунікацій. Переоформлено **36** ліцензій на 5,95 тис. грн, видано **115** копій ліцензій на 19,355 тис. грн, продовжено термін дії **95** ліцензій на 9 147,57 тис. грн, видано 6 дублікатів ліцензій на суму 1,02 тис. грн.

Надходження до Держбюджету від сплати за видачу ліцензій на види діяльності склали **9 933, 66 тис. грн.**

Динаміка надходжень до Держбюджету плати за видачу ліцензій на види діяльності, тис. грн *

* За даними НКРЗІ

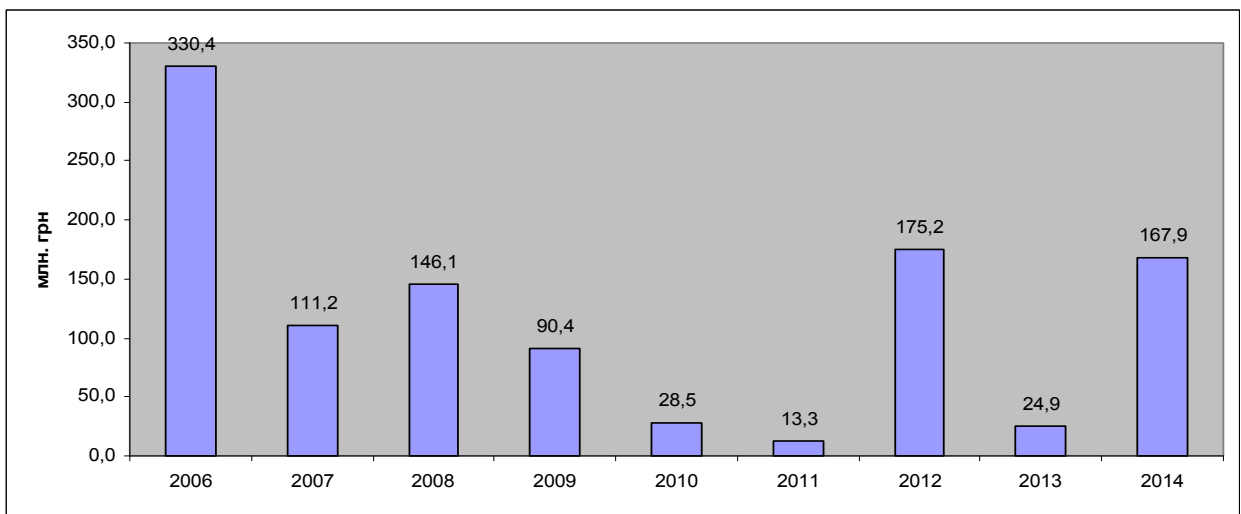
Користування радіочастотним ресурсом на підставі ліцензій та дозвілу на експлуатацію радіоелектронного засобу або випромінювального пристрою здійснюється суб'єктами господарювання для надання телекомунікаційних послуг. Інші загальні користувачі використовують радіочастотний ресурс на підставі ліцензій на мовлення, виданих Національною радою з питань телебачення та радіомовлення, та/або

дозволів на експлуатацію радіоелектронних засобів або випромінювальних пристроїв, виданих державним підприємством «Український державний центр радіочастот».

За 2014 рік НКРЗІ видала **349** ліцензій на користування радіочастотним ресурсом України. Надходження до Державного бюджету склали **168 160,07 тис. грн.**

На разі практично весь радіочастотний ресурс, виділений для впровадження стільникового цифрового радіозв'язку стандартів GSM та CDMA, вичерпано. Але діючі оператори вчасно та в повному обсязі продовжують термін дії ліцензій. Тому надходження коштів до Державного бюджету України за видачу ліцензій на користування радіочастотним ресурсом України у 2011-2014 рр. поступово збільшується. За видачу ліцензій: 2011 рік – **13,311** млн грн; 2012 рік – **175,037** млн грн; 2013 рік – **24,929** млн грн; 2014 рік – **168,160** млн грн.

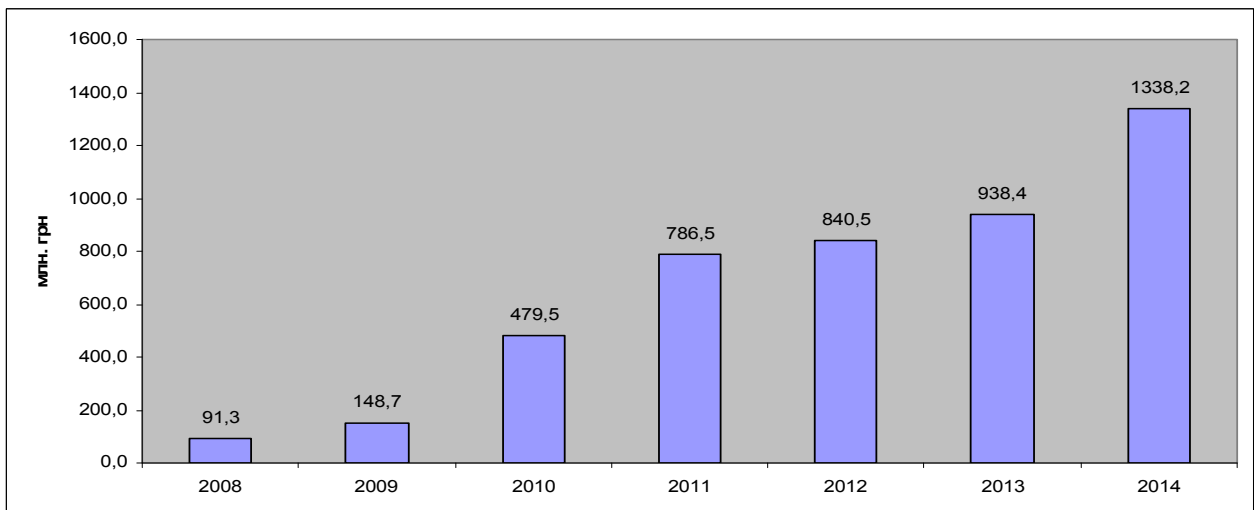
Динаміка надходжень до Держбюджету плати за видачу ліцензій на користування радіочастотним ресурсом України, млн грн *

* За даними НКРЗІ

У той же час постійно зростають надходження до Державного бюджету за користування радіочастотним ресурсом, млн грн: 2011 рік – **479,47** млн грн; 2012 рік – **757,87** млн грн; 2013 рік – **889,53** млн грн; 2014 рік – **1 338,18** млн грн.

Надходження до Держбюджету збору за користування радіочастотним ресурсом України, млн грн *

* За даними НКРЗІ

Збільшилась кількість заяв суб'єктів господарювання до НКРЗІ про визначення можливості застосування конкретних типів радіоелектронних засобів на території України. Торік НКРЗІ було прийнято **31** рішення про визначення можливості або неможливості застосування заявлених радіоелектронних засобів (далі – РЕЗ) та випромінювальних пристроїв (далі – ВП), за результатами цих рішень до Реєстру радіоелектронних засобів та випромінювальних пристроїв, що можуть застосовуватися на території України в смугах радіочастот загального користування, було внесено **1815** типи РЕЗ та ВП.

Типи РЕЗ, внесених до реєстру у 2014 році, залежно від способу застосування *

Розділи	Всього
Розділ 1. Радіообладнання систем стільникового рухомого радіозв'язку	375
Розділ 2. Радіообладнання систем короткохвильового рухомого радіозв'язку	2
Розділ 3. Радіообладнання систем ультракоткохвильового рухомого радіозв'язку	63
Розділ 4. Радіообладнання систем рухомого транкінгового радіозв'язку	2
Розділ 5. Радіообладнання систем рухомого радіозв'язку берегових і суднових станцій та систем управління рухом суден (УРС)	1
Розділ 6. Радіообладнання систем рухомого ультракоткохвильового безпосереднього радіозв'язку	6
Розділ 7. Радіообладнання систем рухомого короткохвильового персонального радіозв'язку	3
Розділ 8. Радіообладнання систем цифрової безпроводової телефонії	16
Розділ 9. Радіообладнання систем широкосмугового радіодоступу	184
Розділ 11. Радіообладнання систем рухомого супутникового радіозв'язку	3
Розділ 12. Радіообладнання систем фіксованого супутникового радіозв'язку	3
Розділ 15. Радіообладнання радіорелейних систем передавання прямої видимості	40
Розділ 16. Радіообладнання систем наземного телевізійного мовлення	1
Розділ 18. Радіообладнання систем телеметрії, телеуправління і передачі даних	91
Розділ 20. Радіообладнання короткого радіусу дії систем ідентифікації і розпізнавання	9
Розділ 21. Радіомікрофонне і допоміжне слухове радіообладнання	7
Розділ 22. Радіообладнання систем медичного догляду і контролю	2
Розділ 23. Радіообладнання безпроводових персональних звукових систем	141
Розділ 24. Радіообладнання короткого радіусу дії з індукційним принципом роботи	6
Розділ 25. Радіообладнання короткого радіусу дії систем контролю безпеки руху дорожнього транспорту і трафіку	11
Розділ 27. Радіообладнання у складі комбінованої продукції для особистих, родинних, побутових і технологічних потреб	849
Всього:	1815

* За даними НКРЗІ

Удосконалення регуляторних актів із питань ліцензування, користування радіочастотним ресурсом і функціонування ринку комунікаційних послуг

Пунктом 16 Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо скорочення кількості документів дозвільного характеру» було внесено зміни до Закону України «Про радіочастотний ресурс України», у зв'язку з чим НКРЗІ було внесено зміни до існуючих нормативно-правових актів та розроблено нові, зокрема:

рішенням НКРЗІ від 09.09.2014 № 628 (zareєстроване в Міністерстві юстиції України від 03.10.2014 № 1201/25978) було внесено зміни до ***Положення про порядок і форму ведення реєстру радіоелектронних засобів та випромінювальних пристроїв, що можуть застосовуватись у смугах радіочастот загального користування***, затвердженого рішенням НКРЗІ від 03.11.2005 № 117 та зареєстрованого у Міністерстві юстиції України від 28.12.2005 № 1574/11854, які також сприяють адаптації даного Положення до законодавства Європейського Союзу, зокрема, до Директиви 2014/53/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 16 квітня 2014 року про узгодження законодавства держав-членів щодо ринка радіообладнання та визнання такою, що втратила чинність, Директиву Європейського Парламенту та Ради 1999/5/ЄС (далі – Директива 2014/53/ЄС);

рішенням НКРЗІ від 23.12.2014 № 844 (zareєстроване в Міністерстві юстиції України 19.02.2015 за № 201/26646) затверджено ***Перелік радіоелектронних засобів та випромінювальних пристроїв, на експлуатацію яких потрібен дозвіл на експлуатацію радіоелектронного засобу або випромінювального пристрою***, який прийнято з метою адаптації законодавства України до відповідних актів законодавства Європейського Союзу.

- **Ефективне використання радіочастотного ресурсу**

Статтею 3 Указу Президента України від 23.07.2014 № 613 «Про забезпечення умов для впровадження сучасних телекомунікаційних технологій» НКРЗІ доручено забезпечити проведення до 30.10.2014 в установленому порядку тендерів (відкритих аукціонів) на видачу ліцензій на користування радіочастотним ресурсом України в смугах радіочастот загального користування для запровадження системи рухомого (мобільного) зв'язку третього покоління стандарту IMT-2000 (UMTS).

Виконання вказаного завдання потребувало внесення змін до Порядку залучення додаткових позабюджетних коштів для проведення конверсії радіочастотного ресурсу України в смугах радіочастот загального користування, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 01.08.2007 № 993 (далі – Порядок), розроблення Генеральним штабом Збройних Сил України плану конверсії радіочастотного ресурсу України та прийняття низки рішень НКРЗІ.

У зв'язку з цим, НКРЗІ за участю заінтересованих державних органів вжито заходів з метою прийняття Урядом постанови від 05.09.2014 № 514 «Деякі питання проведення конверсії радіочастотного ресурсу України в смугах радіочастот загального користування» (набрала чинності 11.10.2014), якою, зокрема, внесено зміни до Порядку, взято до відома, що НКРЗІ:

забезпечить конкурентний спосіб надання в користування смуг радіочастот 1920-1935/2110-2125, 1950-1965/2140-2155, 1965-1980/2155-2170 МГц (три лоти одночасно), за яким переможцями тендеру визначатимуться учасники, що виконали всі умови і запропонували найвищу ціну за відповідну смугу за результатами торгів з голосу, коли учасники по черзі пропонують з голосу ціну за лот;

затвердить за погодженням з Кабінетом Міністрів України умови тендеру на отримання ліцензій на користування радіочастотним ресурсом України для

впровадження радіотехнології «Цифровий стільниковий радіозв'язок ІМТ-2000 (UMTS)» в смугах радіочастот 1920-1935/2110-2125, 1950-1965/2140-2155, 1965-1980/2155-2170 МГц.

На виконання цієї постанови НКРЗІ 17.10.2014 прийнято рішення за № 707 «Про внесення змін до Порядку проведення конкурсів або тендерів на отримання ліцензій на користування радіочастотним ресурсом України», яке зареєстровано в Міністерстві юстиції України 21.10.2014 за № 1301/26078. Зазначене рішення НКРЗІ набрало чинності 28.10.2014.

Також, відповідно до Порядку, НКРЗІ листом від 18.08.2014 № 01-2362/143 звернулась до Генерального штабу Збройних Сил України з проханням надіслати на погодження план конверсії. Після погодження в установленому порядку Головою НКРЗІ Плану конверсії смуг радіочастот 1920-1935, 1950-1980, 2110-2125, 2140-2170 МГц для впровадження системи мобільного зв'язку третього покоління стандарту ІМТ-2000 (UMTS), розробленого Генеральним штабом Збройних Сил України, зазначений план конверсії 23.09.2014 затверджений Міністром оборони.

Враховуючи вищевказані документи, НКРЗІ розроблено Умови тендеру на отримання ліцензій на користування радіочастотним ресурсом України для впровадження радіотехнології «Цифровий стільниковий радіозв'язок ІМТ-2000 (UMTS)» в смугах радіочастот 1920-1935/2110-2125, 1950-1965/2140-2155, 1965-1980/2155-2170 МГц, які затверджені рішенням НКРЗІ від 28.10.2014 № 730 (із змінами, внесеними рішеннями НКРЗІ від 18.11.2014 № 761 та від 01.12.2014 № 782), погоджені розпорядженням Кабінету Міністрів України від 05.11.2014 № 1181-р.

На засіданні НКРЗІ 09.12.2014 прийнято рішення за № 802 про проведення тендера на отримання ліцензій на користування радіочастотним ресурсом України для впровадження радіотехнології «Цифровий стільниковий радіозв'язок ІМТ-2000 (UMTS)» в смугах радіочастот 1920-1935/2110-2125, 1950-1965/2140-2155, 1965-1980/2155-2170 МГц (далі – тендер), а також за № 803 про утворення тендерної комісії з проведення тендера. З 16.01.2015 по 23.02.2015 в установленому порядку проведено засідання вказаної тендерної комісії.

За результатами тендера НКРЗІ прийнято рішення від 27.02.2015 за № 110 про видачу суб'єктам господарювання ліцензій на користування радіочастотним ресурсом України:

ТОВ «Астеліт» у смугах (номіналах) радіочастот 1920-1935/2110-2125 МГц, розмір плати за ліцензію – 3 355,4 млн. грн.;

ПрАТ «МТС Україна» у смугах (номіналах) радіочастот 1950-1965/2140-2155 МГц, розмір плати за ліцензію – 2 715 млн. грн.;

ПрАТ «Київстар» у смугах (номіналах) радіочастот 1965-1980/2155-2170 МГц, розмір плати за ліцензію – 2 700 млн. грн.

- **Використання номерного ресурсу**

НКРЗІ здійснює надання двох адміністративних послуг із виділення номерного ресурсу та переоформлення дозволів на використання номерного ресурсу шляхом опрацювання та розгляду заявочних документів операторів телекомунікацій, прийняття відповідних рішень НКРЗІ та видачі бланків дозволів на використання номерного ресурсу.

На кінець минулого року **311** операторів телекомунікацій мали право використовувати номерний ресурс телекомунікаційних мереж загального користування на підставі відповідних дозволів. До Реєстру дозволів на використання номерного ресурсу включено **1 412** діючих документів дозвільного характеру.

Торік до НКРЗІ надійшло **346** заяв операторів про видачу, переоформлення та повернення дозволів на використання номерного ресурсу проти 397 заяв у 2013 році.

За результатами їх опрацювання та розгляду на засіданнях НКРЗІ протягом звітного періоду було оформлено **272** документа дозвільного характеру, які необхідні операторам для здійснення діяльності з надання телекомунікаційних послуг з використанням номерного ресурсу. При цьому **97 %** заяв операторів про видачу і переоформлення дозволів були позитивно розглянуті НКРЗІ та видані відповідні дозвільні документи.

На виділення номерного ресурсу у минулому році надійшло **77** заяв від **35** операторів (у 2013 році – 80 заяв від 35 операторів). За результатами їх опрацювання та розгляду видано **61** дозвіл на новий номерний ресурс. Так, рішеннями НКРЗІ операторам виділено **11 800** номерів місцевих телефонних мереж, **34** коди пунктів сигналізації мережі СКС-7, із них два міжнародних, **14** скорочених номерів, **1** код оператора глобальної телекомунікаційної послуги 900, а також національний ідентифікаційний код мережі рухомого (мобільного) зв'язку «73» для використання ТОВ «АСТЕЛІТ» на всій території України.

Тільки за двома заявами було прийнято рішення про відмову у виділенні номерного ресурсу у зв'язку із ненадходження від заявника доопрацьованих документів протягом встановленого законодавством строку. П'ять заяв про виділення номерного ресурсу були задоволені, але у подальшому у зв'язку із неподанням у встановлений строк документів, що підтверджують внесення плати за виділення номерного ресурсу, відповідні рішення НКРЗІ були скасовані. Дві заяви були відкликані у зв'язку із тимчасовою окупацією території Автономної Республіки Крим.

Надходження до загального фонду Державного бюджету України за виділення номерного ресурсу склали **10 391 тис. грн**, що забезпечило перевиконання плану на 2014 рік, який був встановлений у розмірі 1 625 тис. грн.

Із метою створення умов для забезпечення доступу споживачів телекомунікаційних послуг до соціально важливих послуг НКРЗІ здійснила безкоштовний первинний розподіл операторам рухомого (мобільного) зв'язку єдиного з країнами Європейського Союзу телефонного номеру 116000 для організації в Україні замовної послуги служби соціального спрямування «гаряча лінія розшуку дітей». Замовником послуги виступила Всеукраїнська громадська організація «Магнолія».

Також задля створення механізму залучення благодійних фінансових коштів для належного матеріально-технічного та технічного забезпечення діяльності добровольчих підрозділів Міністерства внутрішніх справ України з використанням можливостей операторів мобільного зв'язку НКРЗІ здійснило розподіл скороченого номеру 1685 для організації замовних послуг служби соціального спрямування «Збір пожертвувань для забезпечення діяльності добровольчого батальйону «Азов» на період проведення антитерористичної операції.

На переоформлення дозволів протягом року надійшло **228** заяв. За результатами їх розгляду було переоформлено **211** дозволів на використання номерного ресурсу загальною ємністю: **1 864,1 тис.** номерів місцевих телефонних мереж, **83** коди пунктів сигналізації мережі СКС-7, **4** національних ідентифікаційних коди мереж призначення фіксованого зв'язку, національний ідентифікаційний код мережі рухомого (мобільного) зв'язку, **4** коди операторів глобальних телекомунікаційних послуг, **1** код вибору альтернативних маршрутів міжнародного та міжміського фіксованого телефонного зв'язку, **2** національних ідентифікаційних кодів мереж призначення фіксованого зв'язку (NDC) та **2** коди ідентифікації мережі рухомого (мобільного) зв'язку (MNC).

Тільки за розглядом 11 заяв було прийнято рішення НКРЗІ про відмову у переоформленні дозволів та вилучення відповідного номерного ресурсу, з них: одна відмова у зв'язку із поданням заяви на переоформлення номерного ресурсу з порушенням встановлених строків; десять заяв у зв'язку із порушенням операторами строку задіяння номерного ресурсу, визначеного в дозволах.

Також до НКРЗІ надійшло **45** заяв про повернення номерного ресурсу. Кількість операторів, які повернули номерний ресурс протягом року склала **25**, із них 12 операторів повернули номерний ресурс у зв'язку із прийняттям ними рішень про припинення діяльності з надання телекомунікаційних послуг споживачам. Решта операторів повернули ресурс, який не використовувався споживачами.

Аби захистити права споживачів та недопустити припинення надання їм телекомунікаційних послуг у разі прийняття операторами рішення про припинення здійснення діяльності, НКРЗІ спланувала та здійснила в межах законодавства України необхідний комплекс заходів, спрямований на визначення операторів, здатних організаційно та технічно забезпечити подальше надання послуг споживачам із збереженням раніше виділених їм абонентських номерів. Так, за прийнятими НКРЗІ рішеннями сім операторів отримали безкоштовно необхідні дозволи на використання номерного ресурсу місцевих телефонних мереж загальною ємністю 18 150 номерів, що створило умови для забезпечення подальшого надання загальнодоступних телекомунікаційних послуг в інтересах близько 10 тис. споживачів у 8 населених пунктах України.

Із метою приведення Закону України «Про телекомунікації» у відповідність до Закону України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності» щодо видачі та переоформлення документів дозвільного характеру на використання номерного ресурсу НКРЗІ проводилась робота щодо розробки змін до законодавства, які спрямовані на вдосконалення процесу видачі документів дозвільного характеру, що надають право операторам телекомунікацій на використання номерного ресурсу телекомунікаційних мереж загального користування, а саме щодо:

скорочення переліку документів, які необхідно подавати для отримання, переоформлення дозволу та дублікату дозволу;

встановлення вичерпного переліку підстав для відмови у видачі, переоформленні, продовженні терміну дії, анулюванні та видачі дублікату дозволу на використання номерного ресурсу;

спрощення процедури відділення номерного ресурсу шляхом скасування вимоги для операторів в отриманні висновку щодо виділення номерного ресурсу, видача якого здійснюється спеціалізованою установою, на яку покладено обов'язки з ведення та адміністрування бази даних номерного ресурсу ТМЗК України.

- **Взаємоз'єднання та інфраструктура телекомунікаційних мереж**

Регулювання взаємоз'єднання телекомунікаційних мереж здійснювалося відповідно до Закону України «Про телекомунікації» та Правил взаємоз'єднання телекомунікаційних мереж загального користування, затверджених рішенням Національної комісії з питань регулювання зв'язку України від 8 грудня 2005 року № 155, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 27 січня 2006 року за № 71/11945 (зі змінами).

Відповідними рішеннями НКРЗІ опрацьовано та затверджено **355 пропозицій** загальною пропускною спроможністю **2 438 потоків** E1 та 970 Мб/с (з них 14 додаткові, за рахунок незаявленого взаємоз'єднання, пропускною спроможністю 102 потоків E1 та 970 Мб/с).

Пропозиції надійшли від операторів телекомунікацій, що визначені НКРЗІ операторами з ІРП на ринках певних телекомунікаційних послуг.

Зазначені пропозиції внесені до Каталогу пропозицій на 2014 рік, установленим порядком, розміщені на офіційній сторінці НКРЗІ в мережі Інтернет та опубліковані в офіційному друкованому бюлетені.

Проведено 5 нарад та переговорів з операторами стосовно нормативно-правового забезпечення взаємоз'єднання, інфраструктури, прийнято 15 рішень щодо регулювання взаємоз'єднання телекомунікаційних мереж, доступу до кабельної каналізації електровз'язку та використання інфраструктури телекомунікацій.

Надано 101 письмову відповідь на звернення операторів, провайдерів телекомунікацій та інших суб'єктів господарської діяльності щодо надання роз'яснень стосовно взаємоз'єднання телекомунікаційних мереж.

Рішенням НКРЗІ від 11.11.2014 № 750 схвалено проект рішення НКРЗІ «Про внесення змін до Правил взаємоз'єднання телекомунікаційних мереж загального користування», яким передбачено:

нову структуру нормативно-правового акта;

спрощення процедури взаємоз'єднання, шляхом лібералізації вимог до операторів телекомунікацій у частині зменшення переліку документів, які додаються ініціатором при запиті на взаємоз'єднання постачальнику.

Проектом рішення встановлено, що:

реалізація проектної пропускної спроможності точки взаємоз'єднання може відбуватись поетапно, за результатами вимірювань фактичного навантаження, відповідно до договору про взаємоз'єднання;

можлива оплата ініціатором тільки частки запроєктованої пропускної спроможності точки взаємоз'єднання в обсязі, достатньому для реалізації відповідного етапу;

одноразова плата за доступ до телекомунікаційної мережі може бути замінена на розрахункову таксу за доступ, яка сплачується ініціатором одночасно з оплатою за послуги пропуску трафіку;

заборонено блокувати в точках взаємоз'єднання весь вхідний трафік, за винятком трафіку, який надходить із порушенням порядку маршрутизації трафіку, трафіку, пропуск якого не передбачений договором, або у разі наявності заборгованості за пропуск такого трафіку.

Крім того, встановлені технічні, організаційні та економічні умови взаємоз'єднання з телекомунікаційними мережами, що стосуються операторів телекомунікацій з ІРП на ринках певних телекомунікаційних послуг та порядок визначення економічних умов.

Розділ V. Аналіз і перспективи розвитку інформаційного суспільства та сфери інформатизації

• Стан розвитку інформаційного суспільства та сфери інформатизації

За даними Всесвітнього економічного форуму, рейтинги України за індексами, що стосуються інформаційно-комунікаційних технологій (далі – ІКТ), в порівнянні із сукупною кількістю країн становлять:

Глобальний індекс конкурентоспроможності 2014 (WEF Global Competitiveness Index) – **76 місце із 144 країн** (2013 рік - 84 місце із 148 країн);

Індекс технологічної готовності 2014 (WEF Technological Readiness Index) – **94 місце із 148 країн** (2013 рік - 73 місце із 144 країн);

Індекс мережевої готовності 2014 (WEF Networked Readiness Index) – **81 місце із 148 країн** (2013 рік – 73 місце з 144 країн).

Індекс розвитку електронного уряду ООН (The UN Global E-Government Development Index) – це комплексний показник, який оцінює готовність і можливості національних державних структур у використанні ІКТ для надання громадянам державних послуг та складається з трьох індексів: індекс онлайн-сервісів, індекс телекомунікаційної інфраструктури та індекс людського капіталу.

У 2014 році Україна посіла **87-ме місце у світі серед 193 країн-членів ООН** (у 2012 році в рейтингу Україна посідала 68-е місце із 190 країн). Незважаючи на втрату позицій у рейтингу, зокрема в індексі онлайн-сервісів, Україна в 2014 році увійшла до групи країн із високим індексом розвитку електронного управління, що є позитивним моментом для країни.

За даними Звіту Міжнародного союзу електрозв'язку «Вимір інформаційного суспільства 2014», який містить рейтинг 166 країн світу за *індексом розвитку ІКТ*, Україна опустилася на два пункти та зайняла **73 місце**.

За даними МСЕ, у *глобальному рейтингу за рівнем проникнення Інтернету* наша країна підвищила рейтинг на 15 позицій та посіла **94 місце серед 191 країни**.

Динаміка основних показників сфери інформатизації

На сьогодні в Україні налічується **9 523** суб'єктів господарювання, які здійснюють діяльність у сфері інформаційних технологій.

За даними Держстату України (без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим і м. Севастополя):

імпорт комп'ютерних та інформаційних послуг становив **290,3 млн дол. США**, що на **20,9 %** менше, ніж у 2013 році;

обсяг реалізованої промислової продукції за видом діяльності «Виробництво комп'ютерів, електронної та оптичної продукції» склав **7,21 млрд грн**, що на 5,6 % менше ніж у 2013 році;

освоєно капітальних інвестицій у програмне забезпечення та бази даних на суму **2,01 млрд грн** (1,5 % від загального обсягу освоєних капітальних інвестицій за видами активів), яка у порівнянні з минулим роком зменшилась на 1,04 %;

обсяг капітальних інвестицій за видом економічної діяльності «Комп'ютерне програмування та надання інших інформаційних послуг» склав **387,9 млн грн** (0,65 % від загального обсягу капітальних інвестицій), який у порівнянні з аналогічним періодом 2013 року зменшився на 23,9 %;

обсяг капітальних інвестицій за видом промислової діяльності «Виробництво комп'ютерів, електронної та оптичної продукції» склав **181,02 млн грн** (03% від

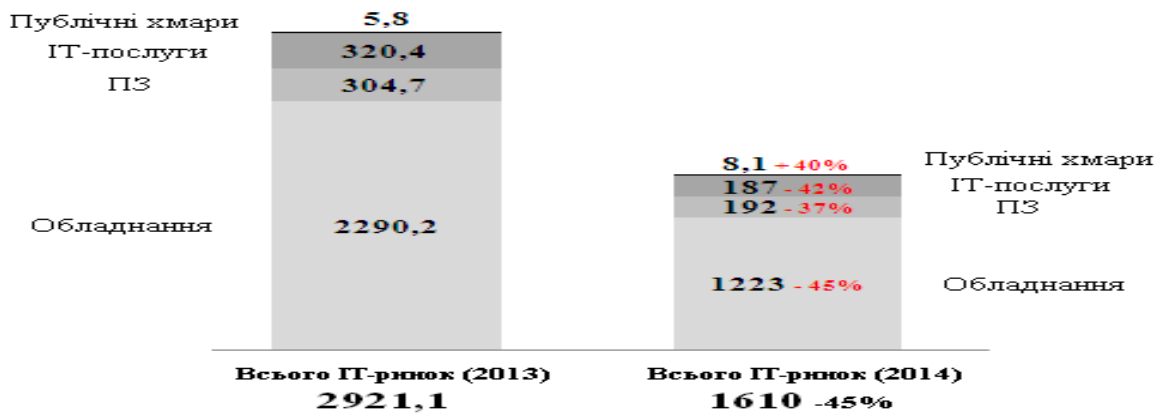
загального обсягу капітальних інвестицій) і зменшився у порівнянні з аналогічним періодом 2013 року на 1,52 %;

обсяг унесених в економіку України прямих іноземних інвестицій (акціонерного капіталу) становив **1,86 млрд дол. США** або **4 %** від загального обсягу прямих іноземних інвестицій, що на 9,3 % менше ніж на початок 2014 року;

частка сфери ІТ у ВВП склала **1,39 %** (1,22 % - за аналогічний період 2013 року).

За даними дослідницької компанії IDC, в 2014 році відбулося скорочення українського ІТ-ринку на **45 %** порівняно з 2013 роком до рівня **1,61 млрд дол. США**. Вітчизняний ІТ-ринок встановив новий антирекорд, скоротившись більше, ніж у посткризовому 2010 (2,748 млрд дол. США).

Падіння українського ІТ-ринку, млн дол. США *

* За даними компанії IDC

Враховуючи структуру ІТ-ринку та девальвацію гривні, скорочення ринку пояснюється зниженням купівельної спроможності населення, обмеженістю бюджетних витрат на капітальні видатки в частині придбання комп'ютерного обладнання тощо.

Поряд із скороченням окремі сегменти ринку ІКТ продемонстрували зростання.

Спостерігається висока стійкість в умовах кризи секторів програмного забезпечення і професійних ІТ-послуг (особливо непов'язаних із налаштуванням і підтримкою обладнання). Продаж «хмарних сервісів» зріс приблизно на 40 %.

За даними Держстату України (без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим і м. Севастополя):

обсяг реалізованих послуг у сфері інформатизації за 2014 рік (за видами економічної діяльності «Комп'ютерне програмування та надання інших інформаційних послуг» та «Ремонт комп'ютерів і обладнання зв'язку») склав **15,09 млрд грн**, що на 32,4 % більше ніж у 2013 році;

обсяг експорту комп'ютерних та інформаційних послуг становив **1,25 млрд дол. США**, що на 13,6 % більше ніж за 2013 рік.

- **Розвиток українського сегмента мережі Інтернет**
Проникнення та використання

За даними Держстату України, кількість абонентів мережі Інтернет склала **5,89** млн осіб, в тому числі **5,43** млн осіб – домашні користувачі.

У регіональному розрізі, за даними Держстату України, найбільші показники проникнення Інтернет припадають на м. Київ (68,3 %), Одеську (57,6 %), Львівську (9,9 %), Запорізьку (9 %), Миколаївську (8,4 %) та Донецьку (8 %) області. Аутсайдерами у

розвитку Інтернету (менше 5 %) залишаються Рівненська, Житомирська, Закарпатська та Івано-Франківська області.

За даними компанії InMind Factum group, на вересень 2014 року доля регулярних користувачів мережі Інтернет старше 15 років в Україні становила **57,1 %** від населення віком старше 15 років, а загальний рівень проникнення Інтернет в Україні складає **63,1 %**. При цьому проникнення Інтернет у містах із населенням понад 100 тис. чол. становить 61%, у містах з населенням до 100 тис. чол. – 50 %, у селах – 40 %.

За даними Держстату України, на кінець 2014 року до мережі Інтернет було підключено **5 450 000** домогосподарств (інформацію наведено без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим та м. Севастополь) проти **5 478 300** у 2013 році в цілому по Україні.

На кінець минулого року в Україні існувало **2 249** автономних систем (систем IP-мереж і маршрутизаторів, керованих одним або декількома операторами, що мають єдину політику маршрутизації з Інтернетом). За чисельністю автономних систем Україна посідає **5** місце у світі.

Держава	Кількість АС
США 	23 789
Росія 	5 623
Бразилія 	3 086
Великобританія 	2 277
Україна 	2 249
Польща 	2 107
Германія 	1 932

За даними веб-сайта <http://bgp.he.net/report/world>

Регулювання Інтернет четвертого покоління

На сьогодні Україні делеговані національні домени верхнього рівня «.UA» та «.УКР».

На початку 2014 року в кириличному домені верхнього рівня .УКР діяв період пріоритетних реєстрацій, під час якого можливість зареєструвати доменні імена в домені .УКР мали органи державної влади, органи місцевого самоврядування, власники торговим марок, комерційних (фірмових) найменувань та інших об'єктів інтелектуальної власності. У квітні 2014 року діяв перехідний період, під час якого реєстрації дозволялися виключно на 10 і 5 років. За час пріоритетної реєстрації та перехідних періодів у домені .УКР були зареєстровані **3 970** доменних імен.

З квітня 2014 року почалася відкрита реєстрація доменних імен, при якій будь-хто може зареєструвати доменне ім'я в домені .УКР від 1 року до 10 років. Реєстрація доменних імен в домені .УКР здійснюється українською або російською мовами. Заявником на реєстрацію може бути будь-яка особа – приватна або юридична, без вимог резидентності.

Станом на кінець минулого року у кириличному домені верхнього рівня .УКР зареєстровано **9 700** доменних імен (у 2013 року зареєстровано 2 308 доменних імен).

У 2014 році було закінчено один з основних етапів формування документарної бази, що регламентує взаємовідносини, що виникають під час адміністрування, реєстрації та функціонування доменних імен другого рівня у доменній зоні .УКР.

Координаційною Радою об'єднання підприємств «Український мережевий інформаційний центр» у 2014 році затверджено Положення про Комісію з досудового вирішення доменних спорів, а також персональний склад Комісії з досудового вирішення доменних спорів та Порядок розв'язання доменних спорів.

Кількість доменних імен, зареєстрованих у доменній зоні .UA за рік зменшилося на **25 840** та на кінець 2014 року становила – **639 540** (у 2013 році – 665 380 доменних імен).

- **Діяльність НКРЗІ у сфері інформатизації**

Один із напрямків діяльності НКРЗІ – здійснення заходів із питань формування інфраструктури ринку ІКТ, визначення показників розвитку ринку та механізмів стимулювання його подальшого розвитку.

Упродовж 2014 року НКРЗІ було організовано низку заходів, спрямованих на налагодження конструктивного діалогу між суспільством та державою, між бізнесом та органами державної влади задля пошуку оптимальних рішень у подоланні існуючих проблем та визначення напрямків подальшого розвитку сфери інформатизації (стимулювання розвитку ринку ІКТ).

НКРЗІ провела засідання Круглих столів на тему: «Проблемні питання розвитку сфери зв'язку та інформатизації» (26 червня 2014 року), «Державне регулювання у сфері інформатизації: доцільність, проблеми та шляхи розв'язання» (16 липня 2014 року), «Державно-приватне партнерство у розвитку ринку інформаційних послуг» (19 грудня 2014 року). У роботі заходів, що відбувалися у формі презентацій та дискусій, взяли участь представники органів влади, бізнесу, громадських організацій та асоціацій.

Враховуючи перспективи асоційованого членства України в ЄС, одним із основних напрямів діяльності НКРЗІ стало участь в розробці Плану заходів з імплементації Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони на 2014-2017 роки, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 17.09.2014 № 847-р. У частині розвитку інформаційного суспільства основна увага зосереджена на програмному документі, що визначає стратегію розвитку ринку цифрових технологій ЄС, Цифровому порядку денному для Європи. Відповідно до документу, розвиток інформаційного суспільства неможливо розглядати без розвитку національного сегмента мережі Інтернет та національної інформаційної інфраструктури.

НКРЗІ було ініційовано заходи щодо розробки проекту Закону України «Про розвиток національної інформаційно-комунікаційної інфраструктури», реалізація якого дозволить сформувати єдиний інформаційний простір суспільства та забезпечить інформаційну безпеку в інформаційному просторі держави, функціонування єдиної системи загальнодержавного управління, у тому числі управління державою, регіоном, містом; надання широкого спектру різноманітних інформаційно-комунікаційних послуг установам, організаціям, підприємствам та населенню. Положення законопроекту повинні бути адаптовані до Цифрового порядку денного за напрямом створення єдиного цифрового ринку.

Переважає більшість ініціатив НКРЗІ знайшли своє відображення у Рекомендаціях Верховної Ради України, прийнятих за результатами проведення 18 червня 2014 року Парламентських слухань на тему: «Законодавче забезпечення розвитку інформаційного суспільства в Україні», а також у нормативно-правових актах, зокрема, в Плані заходів щодо захисту державних інформаційних ресурсів, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 05.11.2014 № 1135-р.

Розділ VI. Задоволення попиту споживачів на послуги зв'язку

• **Забезпечення якості телекомунікаційних послуг**

На сучасному ринку телекомунікаційних послуг основна увага операторів зв'язку спрямована на розширення переліку послуг та підвищення їх якості. Згідно із дослідженням компанії «A.T. Kearney», вимоги до забезпечення якості телекомунікаційних послуг в більшості країн належать до послуг фіксованого телефонного зв'язку, універсальних послуг, послуг рухомого (мобільного) зв'язку та доступу до Інтернету.

Відповідно до звіту «Quality of services monitoring. International practices», оприлюдненому МСЕ, на сьогодні моніторинг якості телекомунікаційних послуг здійснюється у понад 140 країнах.

Основними цілями моніторингу якості телекомунікаційних послуг є:

- підтримка конкурентоспроможності на телекомунікаційному ринку;
- визначення необхідності розширення, модернізації мереж зв'язку для забезпечення підтримки значень показників якості телекомунікаційних послуг при зростаючих обсягах пропуску трафіку, що контролюються;
- залучення нових абонентів та збереження існуючих абонентів шляхом оприлюднення результатів вимірювання рівнів якості телекомунікаційних послуг, що підтримуються мережею зв'язку.

Оскільки сучасні мережі на практиці стали універсальними та перейшли цифрові технології, в яких доступ до телекомунікаційних послуг здійснюється завдяки мережам фіксованого та мобільного широкосмугового доступу, то першочерговим завданням, яке іноземні регулюючі органи ставлять перед операторами телекомунікацій, включає в себе забезпечення якості послуг широкосмугового доступу.

У більшості країн моніторинг якості послуг відноситься до наступних телекомунікаційних послуг:

- послуги фіксованого зв'язку;
- послуги рухомого (мобільного) зв'язку;
- послуги доступу до Інтернету;

універсальні телекомунікаційні послуги, за винятком країн Європи, в яких встановлено вимоги до операторів універсальних послуг.

Одним із пріоритетних напрямків діяльності НКРЗІ як регулятора є стимулювання розвитку ринку зв'язку та інформатизації, формування конкурентного середовища з метою забезпечення потреб громадян України у якісних телекомунікаційних послугах, забезпечення всебічного та періодичного інформування споживачів про рівні якості телекомунікаційних послуг, які надаються операторами телекомунікацій.

Із метою своєчасного інформування громадськості та відповідно до вимог Закону України «Про телекомунікації» та Положення про якість телекомунікаційних послуг (далі – Положення), затвердженого рішенням НКРЗІ від 15.04.10 № 174, НКРЗІ щороку отримує від операторів телекомунікацій, що надають послуги фіксованого телефонного та рухомого (мобільного) зв'язку, шляхом подання ними обов'язкової звітності (звітів про якість телекомунікаційних послуг за формою № 11-ЯТП).

У 2014 році розпочалась підготовка проекту нової редакції *Положення про якість телекомунікаційних послуг*. Слід зазначити, що у Положенні впроваджено моніторинг якості телекомунікаційних послуг з урахуванням досвіду країн-членів ЄС. Проект Положення спрямований на удосконалення процедури оприлюднення інформації, створення умов для забезпечення всебічного інформування споживачів

щодо рівнів якості телекомунікаційних послуг, що дозволить споживачу робити свідомий вибір оператора, провайдера телекомунікацій.

Рішенням НКРЗІ від 24.12.2013 № 849 затверджено:

Перелік показників якості послуг фіксованого телефонного зв'язку, рівні яких підлягають обов'язковому оприлюдненню операторами телекомунікацій у 2015 році;

Перелік показників якості послуг рухомого (мобільного) зв'язку, рівні яких підлягають обов'язковому оприлюдненню операторами телекомунікацій у 2015 році;

Перелік показників якості послуг із доступу до Інтернету, рівні яких підлягають обов'язковому оприлюдненню операторами телекомунікацій у 2015 році.

У 2015 році вперше будуть оприлюднені показники якості послуг доступу до Інтернету (відповідно до наказу Адміністрації Держспецзв'язку від 28 грудня 2012 року № 803 «Про затвердження Показників якості послуг із передачі даних, доступу до Інтернету та їх рівнів», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 21 січня 2013 року за № 135/22667).

Щорічне проведення вимірювання з оприлюдненням результатів є ефективним інструментом контролю за якістю надання телекомунікаційних послуг, який активно застосовується європейськими країнами відповідно до Директиви № 2002/22/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 7 березня 2002 року про універсальні послуги та права користувачів стосовно електронних комунікаційних мереж та послуг (Директива Універсальних Послуг). Запровадження даного інструменту сприяє розвитку конкурентного середовища, в якому задоволення потреб споживача є пріоритетним завданням.

Задля проведення оцінки рівнів показників якості послуг рухомого (мобільного) зв'язку було виконано роботи з вимірювання відповідних показників таких мереж: ПрАТ «МТС Україна», ПрАТ «Київстар» та ТОВ «Астеліт».

Вимірювання проводилось шляхом здійснення тестових викликів під час виїзних тестувань (драйв-тестів) у **3 147** населених пунктів. При цьому загальна кількість мешканців у зазначених населених пунктах становить близько 80 % від населення України. Інформація щодо результатів вимірювань, переліку категорій, їх характеристики, кількість населення та населених пунктів, кількість проведених вимірювань розміщена на офіційному сайті НКРЗІ в розділі «Телекомунікації», підрозділ «Якість телекомунікаційних послуг».

Додатковим ринковим механізмом, спрямованим на підвищення захисту інтересів абонентів щодо якості та прозорості умов отриманих телекомунікаційних послуг, має стати забезпечення реалізації права споживача в частині замовлення та отримання телекомунікаційних послуг перенесення абонентського номера та користування персональним номером.

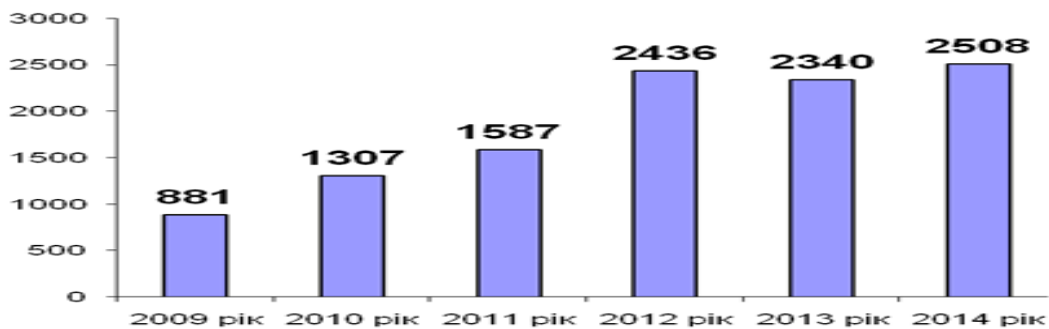
Питання перенесення номерів і використання персональних номерів полягає у тому, щоб завдяки впровадженню досі недоступних сервісів із перенесення номерів та користування персональним номером надати кожному абоненту можливість вільно обирати постачальника послуги. За таких умов оператори створюватимуть переваги для обслуговування існуючих та залучення нових абонентів, забезпечуватимуть їм максимально комфортні умови для спілкування у телекомунікаційних мережах, про що свідчить практика застосування в більшості європейських країн.

- **Захист прав споживачів послуг зв'язку**

Протягом 2014 року на розгляд до НКРЗІ надійшло **2 508** звернень громадян та організацій. У порівнянні з 2013 роком кількість звернень зросла на **7 %**.

Аномальне зростання кількості звернень у 2012 році було спричинено інформаційно-рекламною акцією, яка проводилась державною установою «Урядовий контактний центр» у січні 2012 року серед абонентів оператора телекомунікацій ПАТ «Укртелеком». Відповідно, приріст звернень у цей період було створено споживачами послуг фіксованого телефонного зв'язку, проводового радіомовлення та послуг з доступу до Інтернету за технологією ADSL. В подальшому зростання кількості звернень у 2013-2014 роках було спричинено скаргами споживачів послуг рухомого (мобільного) зв'язку.

Динаміка надходження звернень протягом 2009-2014 років, кількість звернень *

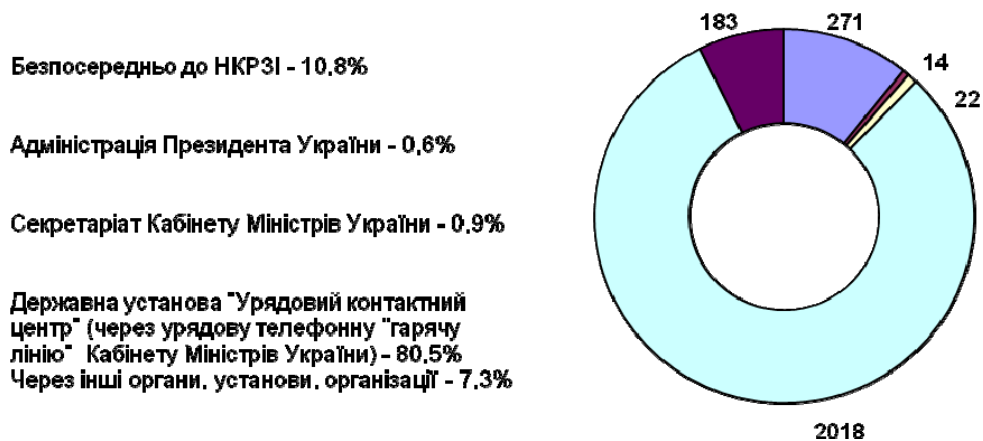

* За даними НКРЗІ

Із загальної кількості звернень, безпосередньо до НКРЗІ надійшло **271** звернення, від Адміністрації Президента України – **14** звернень, від Секретаріату Кабінету Міністрів України – **22** звернення, від державної установи «Урядовий контактний центр» (через урядову телефонну «гарячу лінію» Кабінету Міністрів України) – **2 018** звернень.

Направлено на розгляд до НКРЗІ через інші органи, установи, організації – **183** звернення.

Надходження звернень до НКРЗІ протягом 2014 року, кількість звернень *

* За даними НКРЗІ

Із загальної кількості звернень:

1 532 звернення (61,1 %) складають заяви, клопотання,

936 звернень (37,3 %) – скарги,

пропозиції надійшли у **40** зверненнях, що складає 1,6 % від загальної кількості.

Індивідуальні звернення складають 99,2 % (**2 489** звернень), надійшло **19** колективних звернень (0,8 %).

Загалом до НКРЗІ торік звернулося **2 772** громадян (з урахуванням колективних звернень).

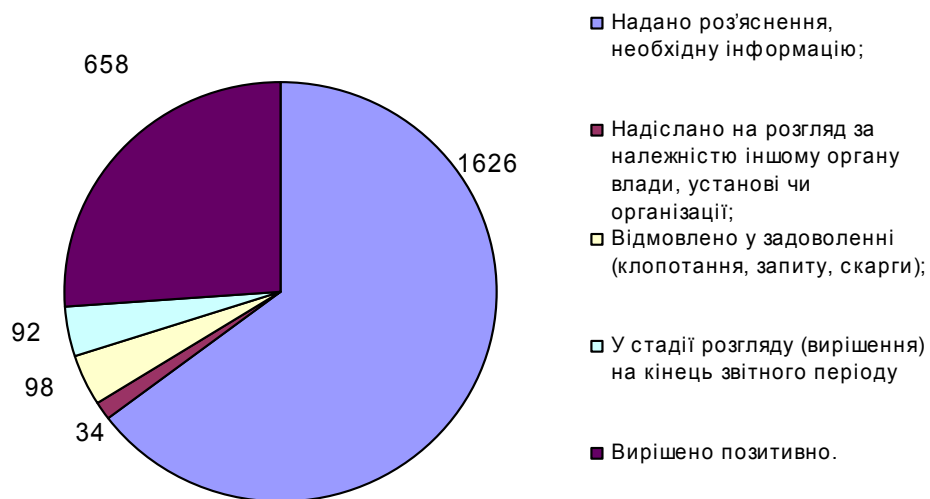
Від громадян, які мають встановлені законодавством пільги – інвалідів Великої Вітчизняної війни та громадян, що потребують соціального захисту та підтримки, надійшло **684** звернення, що складає 27,3 % від загальної кількості.

На **1 626** звернень (64,8 %), що мали характер заяв, клопотань, було надано роз'яснення та необхідну інформацію.

Вирішено позитивно **658** (26,2 %) звернень громадян. Надіслано на розгляд за належністю іншим органам влади **34** звернення (1,4 %).

За **98** зверненнями громадянам відмовлено у задоволенні з урахуванням законодавства про телекомунікації та Закону України «Про звернення громадян». Знаходиться у стадії розгляду на кінець звітного періоду – **92** звернень (3,7 %).

Результати розгляду звернень, кількість звернень *

* За даними НКРЗІ

Звернення з питань надання послуг фіксованого телефонного зв'язку у загальній кількості звернень складають 14,9 % (**373** звернення). Більшість звернень від споживачів зазначеного виду послуг надійшло з питань: незгоди з розміром виставлених рахунків за телекомунікаційні послуги, тривалої відсутності зв'язку, організації надання телекомунікаційних послуг, незгоди з розміром тарифів та надання послуг довідкової служби.

Із загальної кількості звернень найбільшу частку складають звернення з питань надання послуг рухомого (мобільного) зв'язку – **1 630** (65,0 %). У зверненнях споживачами порушувались питання щодо незгоди із зняттям коштів з особового рахунку, відсутності доступу до послуг (покриття, блокування номера телефону), організації надання послуг, неякісного зв'язку.

У зверненнях з питань надання послуг проводового радіомовлення (**42** звернення

або 1,7 %) більшість споживачів скаржилися на тривалу відсутність послуг та організацію встановлення (відключення) радіоточки.

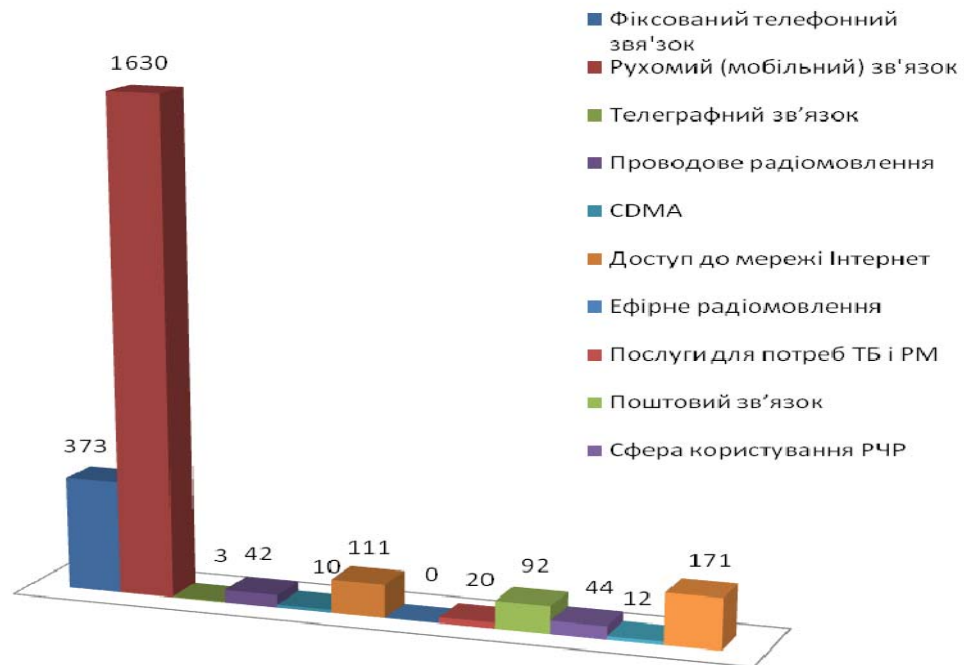
З питань надання послуг з доступу до Інтернету надійшло **111** звернень (4,4 %). Споживачами порушувались питання щодо неякісного надання послуг, організації надання послуг та незгоди з розміром виставлених рахунків.

Від споживачів послуг поштового зв'язку надійшло **92** звернення (3,0 %). У зверненнях порушувались питання щодо організації надання послуг, розшук поштових відправлень.

У **44** зверненнях (1,4 %) порушувались питання користування радіочастотним ресурсом. Більшість звернень надійшло з питань правомірності встановлення РЕЗ, порядку користування (реєстрації) РЕЗ, випромінювальними пристроями та застосування міжнародних кодів ідентифікації мобільних телефонів.

З інших питань надійшло **171** звернення (6,8 %), у тому числі звернення з питань інформатизації.

Структура звернень за видами послуг за 2014 рік, кількість звернень *

* За даними НКРЗІ

Аби налагодити зворотній зв'язок із споживачами, забезпечується проведення особистого прийому Головою та членами НКРЗІ і функціонування в Комісії телефонної «гарячої лінії» для звернень громадян 569-71-01. Вона проводилась кожен середу з 11:00 до 13:00 з метою використання споживачами можливості отримати компетентну консультацію фахівців щодо послуг зв'язку.

На особистий прийом до Голови та членів НКРЗІ, а також на «гарячу лінію» НКРЗІ протягом 2014 року звернулося **43** громадянина. Крім того, до громадської приймальні НКРЗІ звернулося **446** громадян.

Документообіг НКРЗІ в межах окремого діловодства за зверненнями громадян складає **10 162** документи, з них **5 063** – вхідних, **5 099** – вихідних документів.

Розділ VII. Державний нагляд у сфері телекомунікацій та за користуванням радіочастотним ресурсом України

Одним із напрямків діяльності НКРЗІ є здійснення державного регулювання та нагляду у сфері телекомунікацій, інформатизації, користування радіочастотним ресурсом України, надання послуг поштового зв'язку, використання інфраструктури з метою максимального задоволення попиту споживачів на послуги зв'язку та інформаційні послуги, створення сприятливих умов для залучення інвестицій, збільшення обсягів послуг та підвищення їх якості, розвитку та модернізації телекомунікаційних та інформаційно-телекомунікаційних мереж з урахуванням інтересів національної безпеки.

Для досягнення цієї мети основну увагу при проведенні державного нагляду було приділено перевірці діяльності суб'єктів ринку телекомунікацій та користувачів радіочастотного ресурсу України у смугах радіочастот загального користування, які надають телекомунікаційні послуги споживачам та стан задоволення попиту споживачів на телекомунікаційні послуги.

При відпрацюванні планів перевірок суб'єктів ринку телекомунікацій та користувачів радіочастотного ресурсу України особлива увага приділялась зменшенню тиску на діяльність суб'єктів господарювання шляхом збільшення періодичності проведення планових перевірок та одночасного проведення планових перевірок дотримання законодавства про телекомунікації та законодавства про радіочастотний ресурс України суб'єктів ринку телекомунікацій, які є і користувачами радіочастотного ресурсу України; скороченню строків проведення планових перевірок; створенню умов для безперешкодної діяльності засобів масової інформації на період проведення виборчих кампаній; максимального скорочення кількості перевірок.

Згідно з результатами аналізу державного нагляду за 2013 рік більшість скарг споживачів та більшість порушень, які найчастіше виявлялися при перевірках суб'єктів господарювання, стосувалися неякісного надання телекомунікаційних послуг; безпідставного зняття коштів з особового рахунку абонента; безпідставного блокування абонентських номерів та припинення надання телекомунікаційних послуг без відповідного попередження, порушень порядку маршрутизації трафіку в ТМЗК України тощо. Тому, при проведенні заходів державного нагляду у 2014 році особлива увага приділялась наступним питанням:

- перевірки якості надання операторами, провайдерами телекомунікацій послуг споживачам та задоволення їх попиту на телекомунікаційні послуги, організації роботи із споживачами;

- збереження операторами, провайдерами телекомунікацій відомостей стосовно споживача, отриманих при укладенні договору, наданих телекомунікаційних послуг, у тому числі отримання послуг, їх тривалості, змісту, маршрутів передавання тощо;

- проведенню вимірювань параметрів телекомунікаційних мереж з метою перевірки дотримання порядку маршрутизації трафіку, технічних показників якості роботи мережі;

- перевірки відповідності рівнів показників якості послуг, що надаються споживачам телекомунікаційних послуг, встановлених операторами телекомунікацій та оприлюднених на їх сайтах відповідно до законодавства, рівням, зазначеним в актах вимірювань, які здійснювались операторами телекомунікацій;

- контролю за наявністю передбачених законом ліцензій, інших документів дозвільного характеру у сфері телекомунікацій та користування радіочастотним ресурсом України;

дотримання Правил надання та отримання телекомунікаційних послуг, та Основних вимог до договору про надання телекомунікаційних послуг, затверджених рішенням НКРЗІ від 29.11.2012 № 624, зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 24.12.2012 за № 2150/22462 (далі - Основних вимог до договору про надання телекомунікаційних послуг).

Особливістю проведення заходів державного нагляду у 2014 році було зменшення їх кількості, обумовлене ситуацією, яка склалась на території Автономної Республіки Крим та загостренням суспільно-політичної обстановки в Луганській та Донецькій областях, а також у зв'язку із запровадженням із 1 серпня 2014 року статтею 31 Закону України «Про Державний бюджет України на 2014 рік» обмежень на проведення перевірок контролюючими органами.

Протягом 2014 року всього проведено **289** заходів державного нагляду, що фактично на **65,7 %** менше ніж у 2013 році.

Важливо відмітити, що відповідно до вимог статті 31 Закону України «Про Державний бюджет України на 2014 рік», протягом серпня-грудня 2014 року планові та позапланові перевірки суб'єктів ринку телекомунікацій та користувачів радіочастотного ресурсу України проводились лише відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України від 05.09.2014 № 890-р, а також за заявкою суб'єкта господарювання щодо його перевірки.

Із **289** заходів державного нагляду проведено **159** планових та **130** позапланових перевірок діяльності суб'єктів ринку телекомунікацій та користувачів радіочастотного ресурсу України.

Крім проведення планових та позапланових перевірок суб'єктів господарювання, у 2014 році уповноважені НКРЗІ посадові особи брали участь у проведенні спільних заходів представників НКРЗІ, УДЦР та ОВС МВС України, які були спрямовані на виявлення та припинення роботи радіоелектронних засобів, що працюють без дозволів на експлуатацію (далі – НДП), та власники яких не встановлені.

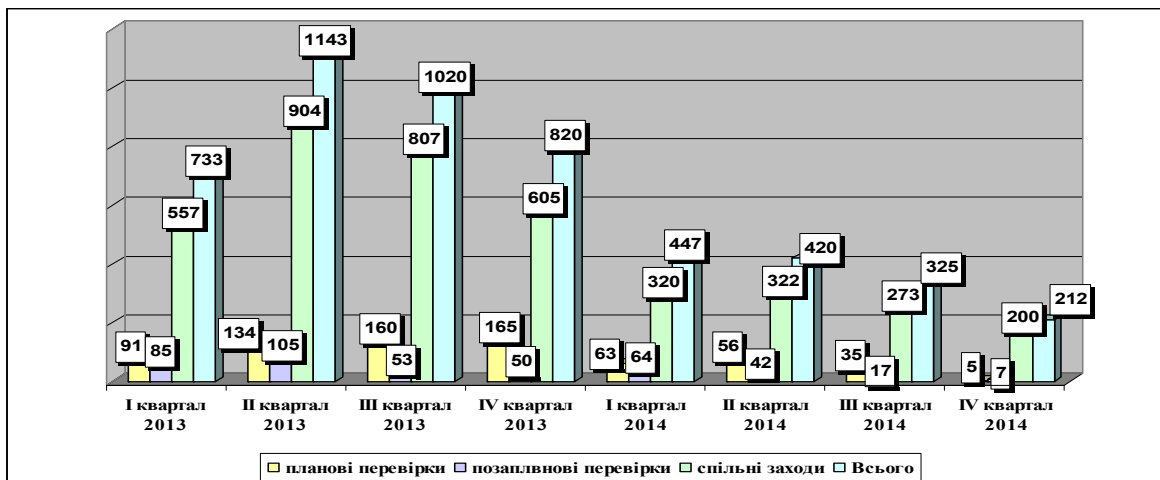
Безконтрольне встановлення радіоелектронних засобів без розрахунку електромагнітної сумісності з діючими РЕЗ різних категорій користувачів, а також їх експлуатація без відповідних дозволів, призводить до виникнення джерел радіозавад у смугах радіочастот загального користування, та, як наслідок, до створення перешкод у роботі РЕЗ, що працюють відповідно до умов дозволів на їх експлуатацію.

Така діяльність створює нерівні умови серед суб'єктів господарювання на ринку телекомунікацій, викликає передумови нанесення шкоди споживачам телекомунікаційних послуг шляхом зниження рівня їх якості, а також завдає збитків державі через ненадходження передбачених законодавством відповідних зборів.

З метою виявлення та припинення роботи радіоелектронних засобів, які працюють без відповідних дозвільних документів, передбачених законодавством, які виявлено за результатами радіочастотного моніторингу УДЦР, та власників яких не встановлено, представники НКРЗІ взяли участь у проведенні **1 115** спільних заходів, які планувалися та проводилися відповідно до Інструкції про порядок взаємодії Державної інспекції зв'язку, Українського державного центру радіочастот та органів внутрішніх справ України з питань запобігання, виявлення та припинення порушень законодавства в галузі зв'язку, яка затверджена рішенням НКРЗІ від 10.06.2008 № 1065, наказом Міністерства внутрішніх справ України 10.06.2008 № 283 та зареєстрована в Міністерстві юстиції України 10.07.2008 за № 630/15321, а також із дозволу Кабінету Міністрів України (лист від 15.10.2014 № 35133/1/1-14). Відносно підприємств, установ та організацій, фізичних осіб-підприємців спільні заходи не проводилися.

За результатами роботи представників НКРЗІ, УДЦР та ОВС МВС України у 2014 році припинено роботу **609** НДП, уповноваженими НКРЗІ посадовими особами складено **164** протоколи за ст. 146 КУпАП, а представниками ОВС МВС України вилучено **40** РЕЗ та ВП.

Динаміка проведених заходів державного нагляду та участь у проведенні спільних заходів за 2013 та 2014 роки *

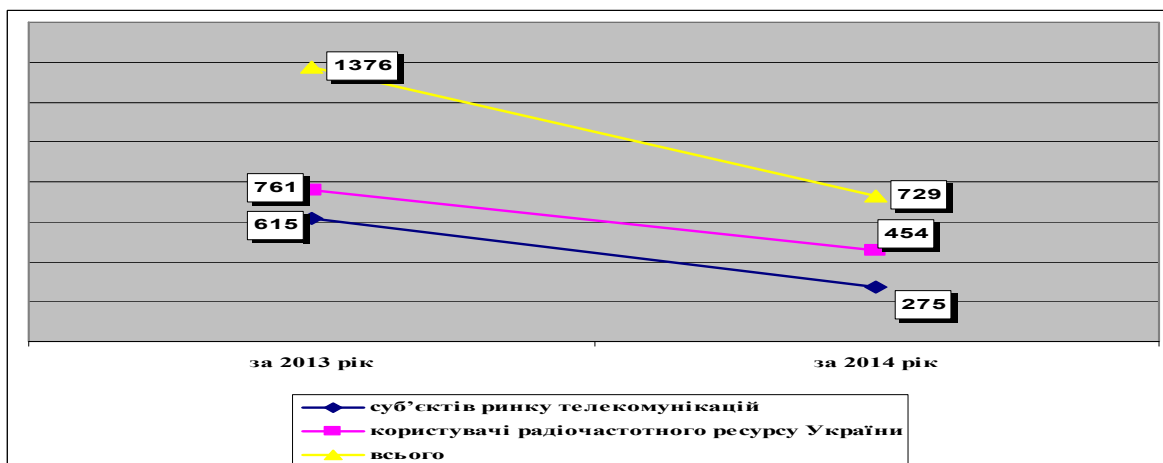

* За даними НКРЗІ

Динаміка проведених заходів державного нагляду за 2013-2014 роки свідчить про тенденцію до значного зменшення їх кількості, а також, як наслідок, зменшення кількості виявлених порушень у 2014 році.

Слід відмітити, що завдяки посиленню спрямованості заходів державного нагляду на попередження та виявлення системних порушень, значно підвищився рівень якості проведених перевірок. Так, аналіз результатів державного нагляду за 2014 рік показує, що на 1 перевірку, в середньому припадало 2,1 виявлених порушень, що на 24 % більше ніж за 2013 рік (у середньому 1,6 порушень за 1 перевірку).

Порівняльні дані щодо кількості виявлених порушень за 2014 рік у порівнянні з 2013 роком *

* За даними НКРЗІ

Збільшення кількості виявлених порушень за одну перевірку також свідчить про виважений підхід при визначенні переліку суб'єктів нагляду, що підлягають перевірці. На підставі ретельного аналізу наявної в НКРЗІ інформації при плануванні заходів

державного нагляду до планів перевірок переважно включалися суб'єкти господарювання, які систематично порушують вимоги законодавства.

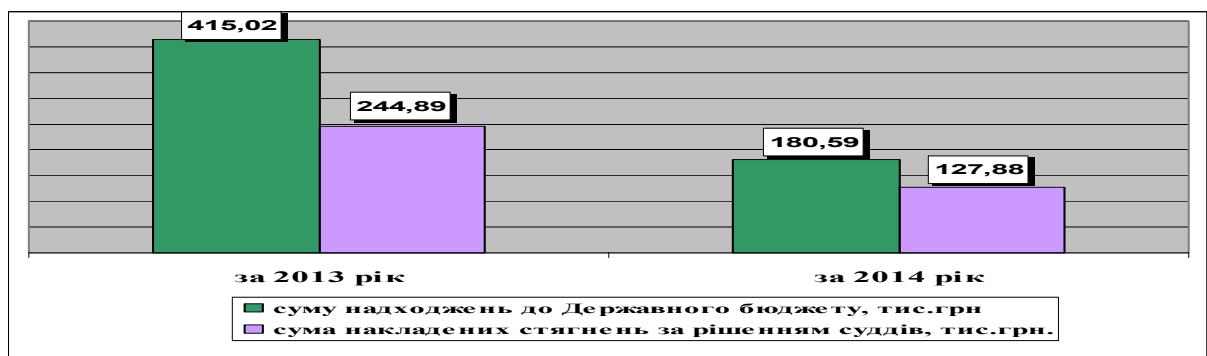
Відмічається зростання попиту на телекомунікаційні послуги із застосуванням радіотехнологій, що в свою чергу призвело до збільшення кількості виявлених порушень при користуванні радіочастотним ресурсом України. Про це свідчить переважна кількість протоколів про адміністративні правопорушення (55,1 % від загальної кількості), які складено за статтею 146 КУпАП (порушення правил реалізації, експлуатації РЕЗ та ВП, а також користування радіочастотним ресурсом України). Загалом за 2014 рік уповноваженими НКРЗІ посадовими особами складено **323** протоколи про адміністративні правопорушення.

За результатами розгляду направлених НКРЗІ матеріалів **160** справ про адміністративні правопорушення за статтями 146 та 164 КУпАП, судами винесено **249** постанов про накладення адміністративних стягнень у вигляді штрафу на загальну суму **127,9** тис. грн, із них **21** з конфіскацією **65** одиниць РЕЗ та ВП.

Поповнення Державного бюджету України на суму **180,6** тис. грн відбулось за результатами розгляду уповноваженими НКРЗІ посадовими особами справ про адміністративні правопорушення за статтями 145, 147, 148-2, 148-4, 188-7 КУпАП – винесено **105** постанов про накладення на посадових осіб суб'єктів ринку телекомунікацій та користувачів радіочастотного ресурсу України адміністративних стягнень у вигляді штрафів на загальну суму **176,3** тис. грн.

Загальна сума адміністративних стягнень за 2014 рік становить 180,6 тис. грн, що на 56,4 % менше у порівнянні з 2013 роком та обумовлена зменшенням кількості проведених заходів державного нагляду.

Динаміка суми адміністративних стягнень за 2014 рік в порівнянні з 2013 роком, грн *

* За даними НКРЗІ

Невиконання норм законодавства в галузі зв'язку загрожує не тільки сплатою штрафу відповідно до Кодексу України про адміністративні правопорушення, а й може призвести до втрати права на здійснення певного виду діяльності у сфері телекомунікацій та/або на користування радіочастотним ресурсом України. Підтвердженням цьому є те, що за результатами державного нагляду у 2014 році НКРЗІ було прийнято **6** рішень про анулювання **6** ліцензій у зв'язку з невиконанням законних вимог НКРЗІ щодо усунення виявлених порушень, поданням недостовірних відомостей при одержанні ліцензії, а також несвоєчасним освоєнням радіочастотного ресурсу. Враховуючи, що анулювання ліцензії на користування радіочастотним ресурсом України є підставою для анулювання дозволів на експлуатацію РЕЗ та ВП, виданих відповідно до ліцензії, ці користувачі радіочастотного ресурсу України за результатами заходів державного нагляду у 2014 році також втратили **1 693** дозволи на експлуатацію, які НКРЗІ анулювала **2** відповідними рішеннями.

Разом із тим, аналіз порушень законодавства у сфері телекомунікацій, виявлених за результатами заходів державного нагляду, вказує і на те, що із загальної кількості основних порушень 85 (31 %) стосується порушень Правил надання та отримання телекомунікаційних послуг та Основних вимог до договору про надання телекомунікаційних послуг. Це обумовлено тим, що при проведенні заходів державного нагляду у 2014 році, перевірки цих питань приділялась особлива увага. І як наслідок – спостерігається значне збільшення кількості виявлених порушень Правил надання та отримання телекомунікаційних послуг, виявлених у 2014 році (17,5 % від загальної кількості порушень) у порівнянні з 2013 роком (8 % від загальної кількості порушень).

**Узагальнена інформація про виявлені порушення законодавства
у сфері телекомунікацій ***

№	Види порушень	2013 рік		2014 рік	
		Всього	%	Всього	%
1.	Вимоги Закону України «Про телекомунікації»	195	32	101	37
2.	Невиконання вимог припису	3	0.5	8	3
3.	Ліцензійних умов	142	23	39	14
4.	Правил надання та отримання телекомунікаційних послуг	49	8	48	17.5
5.	Вимог Закону України «Про метрологію і метрологічну діяльність»	9	1.5	2	0.6
6.	Основні вимоги до договору про надання телекомунікаційних послуг	90	15	37	13.5
7.	Порядок ведення реєстру операторів, провайдерів телекомунікацій	53	9	20	7.2
8.	Інші порушення	74	11	20	7.2
8.	Всього:	615	100	275	100

* За даними НКРЗІ

Основними порушеннями, виявленими за результатами проведених заходів державного нагляду щодо дотримання вимог законодавства про радіочастотний ресурс України та при участі у проведенні спільних заходів у 2014 році, є недотримання ліцензійних умов користування радіочастотним ресурсом України, пов'язане, здебільшого, з недотриманням термінів початку та повного освоєння радіочастотного ресурсу за ліцензією, а також здійснення експлуатації радіоелектронних засобів без відповідних дозволів на експлуатацію, що підтверджується результатами радіочастотного моніторингу УДЦР. При цьому, спостерігається значне збільшення випадків користування РЧР України без дозволів на експлуатацію радіоелектронних засобів, виявлених у 2014 році (69 % від загальної кількості порушень) у порівнянні з 2013 роком (39 % від загальної кількості порушень). Це пояснюється незадовільним знанням користувачами радіочастотним ресурсом України вимог законодавства у сфері користування радіочастотним ресурсом України, а також необхідністю удосконалення та спрощення дозвільної системи у сфері телекомунікацій та користування радіочастотним ресурсом України.

У більшості випадків порушення вимог законодавства у сфері користування радіочастотним ресурсом України було виявлено за результатами радіочастотного моніторингу, який проводить державне підприємство «Український державний центр радіочастот».

Таким чином, використання НКРЗІ результатів радіочастотного моніторингу, підвищує ефективність заходів державного нагляду за користуванням радіочастотним ресурсом України, забезпечує контроль дотримання користувачами радіочастотним ресурсом України порядку та правил його використання, зокрема, шляхом виявлення системних порушень, що сприяє підвищенню ефективності використання радіочастотним ресурсом України.

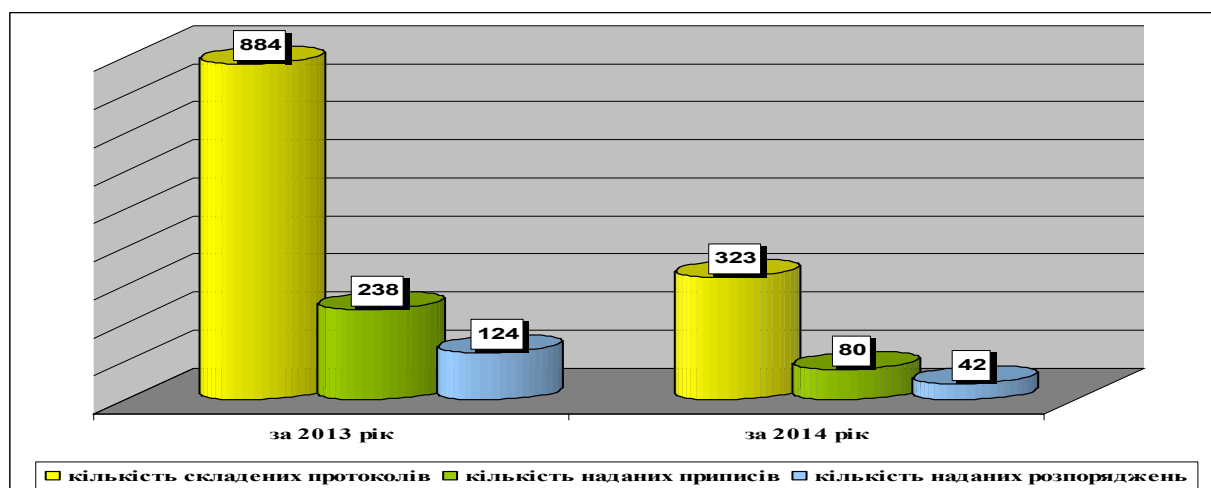
Узагальнена інформація про виявлені порушення законодавства у сфері користування радіочастотним ресурсом України *

№	Види порушень	2013 рік		2014 рік	
		Всього	%	Всього	%
1.	Невиконання вимог припису	12	1.5	11	2.4
2.	Ліцензійних умов	182	24	74	16.4
3.	Умов дозволів на експлуатацію	7	1	22	4.8
4.	Робота РЕЗ без відповідних дозволів на експлуатацію	296	39	313	69
5.	Положення про надання висновків щодо ЕМС	5	0.5	11	2.4
6.	Інших вимог Закону України «Про радіочастотний ресурс України»	182	24	14	3
7.	Інші порушення	77	10	9	2.0
	Всього:	761	100	454	100

* За даними НКРЗІ

З метою вжиття заходів щодо усунення виявлених під час перевірок суб'єктів ринку телекомунікацій та користувачів радіочастотного ресурсу України порушень вимог законодавства в галузі зв'язку, у тому числі порушень ліцензійних умов, та на підставі актів перевірок, НКРЗІ прийнято **17** рішень про винесення розпоряджень про усунення порушень ліцензійних умов у сфері телекомунікацій, видано **25** розпоряджень про усунення порушень умов ліцензії на користування радіочастотним ресурсом України, а також складено **62** приписи про усунення порушень законодавства про телекомунікації та **18** приписів про усунення порушень законодавства про радіочастотний ресурс України.

Динаміка кількості складених протоколів, наданих приписів та розпоряджень за 2013, 2014 роки *

* За даними НКРЗІ

У 2014 році суб'єкти господарювання неодноразово користувалися правом на оскарження в судовому порядку окремих рішень НКРЗІ, прийнятих за результатами державного нагляду, а також постанов про накладення адміністративних стягнень, приписів та розпоряджень про усунення виявлених порушень. Разом із тим, у більшості випадків (65 % від загальної кількості) судами було відмовлено в задоволенні таких позовів та 16,7 % справ задоволено частково.

Це підтверджує, що при винесенні відповідних рішень за результатами заходів державного нагляду, посадові особи НКРЗІ діяли у повній відповідності до законодавства України, на підставі і в межах своїх повноважень, та у спосіб, передбачений Конституцією України та законами України.

Значна увага під час проведення заходів державного нагляду приділялась перевірці питань контролю якості телекомунікаційних послуг, а саме: відповідності показників якості послуг, які надаються операторами споживачам та оприлюднені на виконання рішення НКРЗІ від 20.12.2012 № 670 «Про затвердження переліків показників якості телекомунікаційних послуг, рівні яких підлягають обов'язковому оприлюдненню у 2014 році», встановленим центральним органом виконавчої влади в галузі зв'язку граничним (нормованим) рівням показників якості телекомунікаційних послуг.

Крім того, під час проведення перевірок контролювались питання організації роботи із зверненнями громадян із питань якості телекомунікаційних послуг, що надаються. Питання, порушені у 117 зверненнях споживачів телекомунікаційних послуг, були перевірені під час проведення 14 позапланових та 1 планової перевірок.

Поряд з іншими заходами, в НКРЗІ проводиться моніторинг інформації в мережі Інтернет з метою виявлення ознак можливих порушень суб'єктами господарювання у сфері телекомунікацій та користування радіочастотним ресурсом України вимог нормативно-правових актів у галузі зв'язку.

Аналіз результатів моніторингу дозволяє вивчити загальні тенденції порушень та відповідно зреагувати на них шляхом вжиття попереджувальних заходів. Дані моніторингу значною мірою підтверджуються при проведенні заходів державного нагляду.

На виконання вимог Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності», внесенням змін до якого його дію поширено на здійснення державного нагляду у сфері телекомунікацій та користування радіочастотним ресурсом України у смугах радіочастот загального користування, а також із метою забезпечення ефективного державного нагляду, в НКРЗІ проведена значна робота щодо підготовки проектів регуляторних актів. Так, рішенням НКРЗІ від 09.12.2014 № 801 схвалено проект постанови Кабінету Міністрів України ***«Про затвердження критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності та визначається періодичність здійснення планових заходів державного нагляду (контролю) Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації за діяльністю суб'єктів господарювання у сфері телекомунікацій та користування радіочастотним ресурсом України»***.

Схвалення проекту вказаної постанови позитивно вплине на підприємницьку діяльність суб'єктів господарювання завдяки мінімізації адміністративного втручання держави у підприємницьку діяльність шляхом зменшення кількості планових перевірок суб'єктів господарювання органами і посадовими особами, уповноваженими законами здійснювати державний нагляд (контроль) у сфері господарської діяльності, дозволить суб'єктам господарювання зосередитись на розвитку бізнесу, зменшить корупційні

ризика у взаємовідносинах держави з бізнесом. Водночас держава має змогу продемонструвати певний рівень довіри до суб'єктів підприємницької діяльності, що сприятиме підвищенню їх власної відповідальності та стимулюватиме до добросовісного виконання установлених законом вимог.

Аби зменшити втручання у діяльність суб'єкта перевірки, запобігти проявам корупції при проведенні заходів державного нагляду, Комісією розроблено проект рішення *«Про внесення змін до Порядку здійснення державного нагляду за ринком телекомунікацій»*, яким запроваджується порядок здійснення безвізних перевірок. Зазначений проект рішенням НКРЗІ від 15.07.2014 № 468 прийнято за основу.

Крім того, в НКРЗІ також проводилась робота із підготовки пропозицій щодо внесення змін до законодавства в частині організації нагляду відповідно до вимог законодавства Євросоюзу. Метою цих змін є зменшення тиску, втручання у діяльність суб'єктів нагляду та встановлення ефективних механізмів попередження скоєння порушень. Зокрема, робота здійснювалась у напрямку скасування проведення планових перевірок, запровадження дистанційних перевірок (без відвідування контролюючими особами суб'єкта нагляду), запровадження моніторингу діяльності у сфері телекомунікацій, користування радіочастотним ресурсом, скасування адміністративних санкцій до посадових осіб операторів, провайдерів телекомунікацій за скоєні порушення законодавства у сфері телекомунікацій при одночасному запровадженні адміністративно-господарських санкцій, що застосовуються до підприємств-порушників.

На виконання Плану заходів з імплементації Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, на 2014-2017 роки, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 17.09.2014 № 847-р, буде продовжено розроблення пропозицій стосовно внесення змін до законодавства у галузі зв'язку, що дозволить удосконалити контроль та нагляд за здійсненням діяльності у сфері телекомунікацій та користування радіочастотним ресурсом України з метою його спрямування на попередження правопорушень та зниження потенційно можливого тиску на суб'єкт господарювання, зменшення кількості перевірок на їх території.

Скасування ліцензування, запровадження нових механізмів, які спрощують доступ на ринок телекомунікацій суб'єктам господарювання, не можливе без одночасного встановлення чітких та прозорих правил діяльності на цьому ринку та невідворотної відповідальності, у тому числі і фінансової, за порушення законодавства у сфері телекомунікацій. Тому в 2015 році НКРЗІ продовжуватиме реалізацію напрацьовань у цьому напрямку.

Розділ VIII. Міжнародне співробітництво та європейська інтеграція

Міжнародна діяльність НКРЗІ здійснювалася у рамках забезпечення виконання покладених на Комісію завдань, Плану міжнародних заходів на рік та спрямована на реалізацію зовнішньої економічної політики України щодо розвитку галузі телекомунікацій, забезпечення процесів європейської інтеграції, активізації двостороннього та багатостороннього співробітництва у сфері ІКТ.

Одним із головних напрямків діяльності була активна участь у роботі секторальних міжнародних та регіональних організацій, зокрема Міжнародного союзу електрозв'язку (МСЕ), Європейської конференції адміністрацій зв'язку (СЕПТ) тощо. Основна діяльність у цьому напрямку була спрямована на сприяння розвитку галузі зв'язку та інформатизації, забезпечення захисту державних інтересів і виконання завдань та функцій, які покладені на НКРЗІ.

У рамках виконання зобов'язань, що випливають із членства України в МСЕ, спеціалізованої установи системи ООН у галузі телекомунікацій, продовжувалася робота щодо активізації співпраці регуляторних органів у структурі МСЕ.

Одним із пріоритетних напрямків роботи НКРЗІ була підготовка позиції України до Всесвітньої конференції радіозв'язку 2015 (ВКР-15) та Асамблеї радіозв'язку 2015 МСЕ, яка відбувалася у рамках діяльності спеціалізованої робочої групи, до складу якої увійшли провідні фахівці та експерти галузі.

Фахівці НКРЗІ також брали участь у переговорах щодо питань укладання Угод про вільну торгівлю з країнами, що є торгівельно-економічними партнерами України, а саме: Республікою Сербія та Турецькою Республікою. У рамках засідання Української частини Підкомітету № 1 «Торгівля та інвестиції» Комітету з питань співробітництва між Україною та ЄС, експерти Комісії брали участь в обговоренні особливостей укладання Угод про вільну торгівлю між Україною та іншими країнами (Канада, Туреччина, В'єтнам, Ізраїль, Сербія тощо).

Європейська інтеграція

У рамках підписання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода) фахівці НКРЗІ продовжували роботу щодо комплексного аналізу положень Угоди, що у свою чергу, передбачає необхідні заходи щодо реформування галузі зв'язку.

У рамках імплементації Угоди проводився комплекс заходів із розробки Плану заходів з імплементації Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, на 2014 - 2017 роки, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 17.09.2014 № 847-р., (далі – План заходів) НКРЗІ взяла активну участь у підготовці спільно з Адміністрацією Держспецзв'язку проекту розпорядження Кабінету Міністрів України «План заходів з імплементації деяких актів законодавства ЄС у сфері телекомунікацій», де виконавцем/співвиконавцем переважної більшості заходів визначена НКРЗІ. Реалізація відповідних заходів спрямована на виконання зобов'язань, покладених на Україну, зокрема щодо адаптації:

Директиви № 2002/19/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 07.03.2002 про доступ до, та з'єднання з, електронних комунікаційних мереж та відповідного оснащення (Директива Доступу) із змінами, внесеними Директивою № 2009/140/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 25.11.2009 (Офіційний вісник ЄС, L 108, 24 квітня 2002 р., с. 7 - 20);

Директиви № 2002/20/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 07.03.2002 про авторизацію електронних комунікаційних мереж та послуг (Директива Авторизації) із змінами, внесеними Директивою № 2009/140/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 25.11.2009 (Офіційний вісник ЄС, L 108, 24 квітня 2002 р., с. 21 - 32);

Директиви № 2002/21/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 07.03.2002 про єдину нормативно-правову базу для електронних комунікаційних мереж та послуг (Рамкова Директива) із змінами, внесеними Директивою № 2009/140/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 25.11.2009 (Офіційний вісник ЄС, L 108, 24 квітня 2002 р., с. 33 - 50);

Директива № 2002/22/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 07.03.2002 про універсальні послуги та права користувачів стосовно електронних комунікаційних мереж та послуг (Директива Універсальних Послуг) із змінами, внесеними Директивою № 2009/136/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 25.11.2009 (Офіційний вісник ЄС, L 108, 24 квітня 2002 р., с. 51 - 77);

Директива 2009/136/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 25.11.2009, яка доповнює Директиву 2002/22/ЄС про універсальні послуги та права користувачів стосовно електронних мереж зв'язку і послуг, Директиву 2002/58/ЄС про обробку персональних даних та захист таємниці сектора електронних комунікацій та Рішення (ЄС) № 2006/2004 про взаємодію національних органів відповідальних за забезпечення виконання законів про захист споживачів (Офіційний вісник ЄС, L 337, 18 грудня 2009 р., с. 11 - 36);

Директива 2009/140/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 25.11.2009, яка доповнює Директиви 2002/21/ЄС про спільні правові рамки для електронних комунікаційних мереж та послуг, 2002/19/ЄС про доступ та з'єднання електронних комунікаційних мереж та пов'язаного оснащення та 2002/20/ЄС про дозвіл електронних комунікаційних мереж та послуг (Офіційний вісник ЄС, L 337, 18 грудня 2009 р., с. 37 - 69);

Директива Комісії № 2002/77/ЄС від 16.03.2002 щодо конкуренції на ринках електронних комунікаційних мереж та послуг (Офіційний вісник ЄС, L 249, 17 грудня 2002 р., с. 21 - 26);

Рішення № 676/2002/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 07.03.2002. про правові рамки для радіо спектральної політики в Європейській Спільноті (Офіційний вісник ЄС, L 108, 24 квітня 2002 р., с. 1 - 6).

НКРЗІ також брала участь у роботі щодо узгодження з європейською стороною оновлення Порядку денного асоціації Україна – ЄС та залучалася до виконання завдань і заходів, передбачених розділом «Інформаційне суспільство» Угоди. Зокрема, експерти Комісії були задіяні у переговорах у складі Урядових делегацій у рамках роботи Підкомітету № 7 «Наука та технології, дослідження та розробки, освіта, культура, охорона здоров'я, інформаційне суспільство та засоби масової інформації» Комітету з питань співробітництва між Україною та ЄС.

Ініціатива ЄС «Східне партнерство»

Одним із найважливіших напрямів регіонального співробітництва у рамках євроінтеграційних процесів для НКРЗІ є участь у заходах ініціативи ЄС «Східне партнерство», зокрема у діяльності Мережі регуляторних органів у сфері мереж та послуг електронних комунікацій країн Східного партнерства (далі – Мережа). Мережа створена у рамках тематичної платформи № 4 «Міжлюдські контакти» ініціативи ЄС «Східне партнерство» шляхом підписання відповідного Меморандуму про взаєморозуміння (вересень 2012 року, Молдова).

Основна мета цього об'єднання регуляторних органів – забезпечення форуму для регулярного обміну інформацією та досвідом із питань регулювання сфери електронних комунікацій. Основні форми співпраці – пленарні засідання та проведення технічних семінарів.

Основна діяльність НКРЗІ у 2014 році була спрямована на виконання зобов'язань у якості Голови Мережі (НКРЗІ як Координатора, а Голову НКРЗІ як Голову Мережі було обрано під час II Пленарного засідання (жовтень 2013 року, Республіка Єрван) та забезпечення подальшого сталого її функціонування.

Відповідно до Плану роботи Мережі на 2014 рік протягом року представники Комісії взяли участь у роботі шести тематичних семінарів Мережі: семінар із питань міжнародного та національного роумінгів (Республіка Молдова), семінар із питань ширококутного зв'язку, мереж наступного покоління та доступу (NGA/NGN) (Республіка Білорусь), семінар із питань частотного присвоєння та цифровий дивіденд (Грузія), семінар із питань розподільного розрахунку та регуляторний аудит (Республіка Вірменія), семінар із питань проблем переходу на цифрове телебачення (Чеська Республіка) та двох пленарних засідань: III та IV Пленарні засідання (Грузія та Чеська Республіка відповідно). Участь фахівців Комісії у зазначених заходах має практичну користь та сприятиме удосконаленню законодавчих та нормативних актів, що регулюють сферу ІКТ.

Залучивши експертів ЄС та країн Східного партнерства, НКРЗІ підготувала «дорожню карту» заходів Мережі, яка реалізовувалася упродовж 2014 року, а також розробила та затвердила під час IV Пленарного засідання План роботи Мережі на 2015 рік.

Дієва позиція НКРЗІ у Східноєвропейському регіоні сприяла поглибленню діалогу з Європейською Комісією та керівництвом Органу європейських регуляторів у сфері електронних комунікацій (BEREC). НКРЗІ спільно з Регуляторним органом зв'язку Литовської Республіки (RRT) у якості керівництва Мережі у 2014 році розробили проект Меморандуму про співробітництво між Мережею та BEREC. Під час 21-го Пленарного засідання BEREC, участь в якому взяв Голова НКРЗІ О. Животовський в якості Голови Мережі, яке проходило 4-5 грудня у м. Брюссель (Королівство Бельгія), відбулося офіційне підписання Меморандуму про співробітництво між Мережею та BEREC. Підписання зазначеного документа та його практична реалізація з такою європейською інституцією як BEREC сприятиме стійкості Мережі в її подальшому функціонуванні, а також слугуватиме гармонізації та наближенню національних законодавств до стандартів ЄС країн Східного партнерства загалом та України зокрема.

Під час зазначеного засідання BEREC Голова НКРЗІ О. Животовський, користуючись нагодою, обговорив із керівниками національних регуляторних органів країн-членів ЄС актуальні питання інтеграції України у європейське суспільство, перспективи поглиблення двосторонньої співпраці з низкою європейських країн, а також заручився підтримкою європейської телекомспільноти у питаннях збереження миру та територіальної цілісності України.

Активна діяльність НКРЗІ в Мережі відповідає засадам євроінтеграційних намірів України та відкриває можливості спрямувати діяльність Мережі на зміцнення міжнародного авторитету України в Східноєвропейському регіоні. Участь в організації діяльності Мережі дозволить скоординувати її роботу, розширить можливості розробки та впровадження кращої регуляторної практики, моніторингу розвитку ринків телекомунікацій та наближення національних законодавств до стандартів ЄС.

Проект Twinning

Протягом 2012-2013 років НКРЗІ здійснювала реалізацію проекту Twinning «Підтримка посилення регуляторної та юридичної спроможності Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації, щодо регулювання сектору телекомунікацій», основною метою якого було визначено удосконалення регулювання сектору телекомунікацій в Україні відповідно до досвіду ЄС, кращої практики та відповідних *acquis* ЄС. Відповідно до робочого плану проекту досягнуто 9 обов'язкових результатів та виконано 41 запланований захід. 21 січня 2014 року за результатами напруженої роботи було підписано Фінальний звіт проекту.

З березня 2014 року розпочато новий етап реалізації проекту, який полягає у впровадженні обов'язкових результатів проекту Twinning, спрямованих на подальший розвиток ефективного регулювання наближеного до стандартів ЄС, додаткове посилення можливостей НКРЗІ щодо регулювання ринку телекомунікацій відповідно до правил та найкращих практик, що застосовуються в незалежних регуляторних органах країн ЄС. Реалізація результатів здійснюється згідно з відповідним планом Заходів, розробленим на основі пропозицій керівників Компонентів проекту, залучених структурних підрозділів НКРЗІ, та затвердженим Головою Комісії у березні 2014 року. Поставлені завдання є не лише логічним продовженням діяльності, започаткованої в рамках проекту Twinning, але й відповідає завданням НКРЗІ, покладеним на неї у результаті підписання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони.

У рамках Компоненту 1 «Наближення законодавства України до *acquis communautaire* ЄС» протягом року здійснювалася реалізація обов'язкових результатів за напрямком підготовки проектів нормативно-правових актів із питань якості послуг.

Відповідна діяльність у межах Компоненту 2 «Впровадження стимулюючого регулювання» стосувалася:

- 1) системи аналізу ринків певних телекомунікаційних послуг, визначення операторів з істотною ринковою перевагою, а також визначення ефективних регуляторних зобов'язань, їх накладання, контроль за ефективністю та скасування;
- 2) питань взаємоз'єднання та розрахунку собівартості;
- 3) роздільного обліку.

Реалізація обов'язкових результатів, отриманих під час реалізації Компоненту 3 «Організаційний розвиток та розвиток людських ресурсів», відбувалася в рамках заходів щодо виконання Організаційного плану НКРЗІ, розробки та реалізації Плану навчання, підвищення кваліфікації та розвитку державних службовців НКРЗІ та виконання Довгострокового плану роботи з кадрами на 2014-2017 рр., а також була спрямована на підвищення ефективності НКРЗІ у сфері співробітництва з іншими державними органами, організаціями, зацікавленими органами та громадянами.

Двостороннє співробітництво

Продовжувалось поглиблення двостороннього співробітництва з регуляторними органами сусідніх країн та країн СНД. Так, у вересні 2014 року за результатами переговорного процесу було укладено Меморандум про співробітництво у сфері регулювання галузі зв'язку між НКРЗІ та Комісією регулювання зв'язку Республіки Болгарії.

За ініціативи НКРЗІ було проведено ряд зустрічей щодо узгодження проектів Меморандумів про взаєморозуміння про зниження тарифів телекомунікаційних послуг у міжнародному роумінгу з Міністерством зв'язку Держави Ізраїль, Міністерством

адміністрації та цифровізації Республіки Польща та Агенцією з питань електронних комунікацій Республіки Македонія, а також можливості їх укладання.

У рамках вивчення кращого європейського досвіду та покращення інвестиційного клімату в Україні, зокрема, галузі телекомунікацій, представники НКРЗІ брали участь у роботі таких заходів, як: семінар «Естонський досвід реалізації онлайн-урядування: організація, законодавство, ключові компоненти», організований Академією електронного управління (м. Таллінн, Естонська Республіка) та Український інвестиційний саміт, який було проведено у м. Лондон, Великобританія.

Задля покращення взаємодії з учасниками ринків телекомунікацій та електронних товарів і послуг продовжувалося співробітництво як з окремими міжнародними компаніями, які працюють на українському ринку, так і з об'єднаннями компаній, таких як: ПрАТ «Київстар», ПрАТ «МТС Україна», ТОВ «Астеліт», VietTel Group, China Xinwei Telecom Enterprise Group та ін. Загалом протягом 2014 року організовано 27 таких зустрічей.

Розділ ІХ. Публічність та відкритість діяльності НКРЗІ

У 2014 році питанням забезпечення відкритості та прозорості своєї діяльності НКРЗІ надавала особливу увагу, використовуючи для цього перевірені роками, напрацьовані засоби та наступні ефективні інструменти.

Для сприяння налагодженню зворотного зв'язку та обізнаності суспільства про діяльність НКРЗІ, забезпечення зручного розміщення інформаційних матеріалів відповідно до потреб цільових аудиторій наказом Голови НКРЗІ від 25.01.2014 №8/нк було впроваджено новий офіційний веб-сайт НКРЗІ та затверджено Структуру його інформаційного наповнення. Наказом Голови НКРЗІ від 04.03.2014 №24/нк його введено в дію.

Забезпечувалася оптимізація програмно-технічного супроводу нового веб-порталу НКРЗІ, розширювалися можливості збору статистичних даних щодо відвідувачів порталу. Це дало змогу здійснити моніторинг відвідування електронного ресурсу, орієнтованого на фахівців галузі зв'язку та широкі кола користувачів. Для оперативного висвітлення діяльності Комісії на порталі також розроблено та розміщено нові інформаційні банери, зокрема «Очищення влади», «Бюлетень НКРЗІ» тощо.

Комісія забезпечувала наповнення сторінок усіх мовних версій веб-порталу, а також підтримку та оновлення офіційних сторінок НКРЗІ у соціальних мережах.

На офіційному сайті НКРЗІ регулярно оприлюднювалися результати засідань НКРЗІ, змін до плану регуляторної діяльності, «гарячих телефонних ліній», інформації про досягнення НКРЗІ у сфері регуляторної політики.

Загалом на офіційному веб-сайті НКРЗІ торік трьома мовами оприлюднено понад **600** повідомлень про діяльність НКРЗІ та результати публічних заходів, проведених з метою державного регулювання сфери телекомунікацій та інформатизації. На офіційному веб-сайті НКРЗІ постійно оновлювалася рубрика «Галузь зв'язку: цифри та факти», яка оперативно інформує громадськість про стан розвитку і досягнення сфери зв'язку та інформатизації України.

Продовжуючи вдалу практику попередніх років щодо процедури затвердження нормативно-правових актів, НКРЗІ приймала відповідні рішення після оприлюднення їхніх проектів на офіційному веб-сайті НКРЗІ з метою громадського обговорення з усіма зацікавленими учасниками ринку телекомунікацій.

Усього було оприлюднено майже **30** проектів нормативно-правових актів у сфері зв'язку та інформатизації. За цей час на чергові засідання НКРЗІ, що відбувалися у формі відкритих слухань, було запрошено понад **300** представників громадськості, об'єднань громадян та ЗМІ.

Висвітленню діяльності НКРЗІ в українських засобах масової інформації було присвячено близько **1700** публікацій, із яких понад половина - позитивних.

На виконання розпорядження Кабінету Міністрів України від 29.09.2010 № 1912-р «Деякі питання удосконалення роз'яснювальної роботи органами виконавчої влади» НКРЗІ проводила роз'яснювальну роботу з пріоритетних питань державної політики за наступними напрямками:

впровадження послуги перенесення абонентських номерів (26 засідань робочої групи з питань впровадження ППН за участі операторів телекомунікацій та їх асоціацій);

впровадження в Україні цифрового телерадіомовлення, питання конверсії, рефармінг та принципів технологічної нейтральності (5 проектів документів оприлюднено на веб-сторінці НКРЗІ);

удосконалення регуляторних документів у межах реалізації вимог нового законодавства у сфері користування радіочастотним ресурсом (три засідання робочої групи; три проекти оприлюднено на веб-сторінці НКРЗІ);

здійснення діяльності операторами телекомунікацій на тимчасово окупованій території України в Автономній Республіці Крим та м. Севастополь, а також в зоні проведення АТО (одне засідання міжвідомчої робочої групи);

введення нового порядку надання/внесення змін до надання адміністративних послуг населенню у 2014 році (протягом року були внесені зміни до технологічних та інформаційних карток надання адміністративних послуг щодо ведення Реєстру радіоелектронних засобів та випромінювальних пристроїв, про що було повідомлено на офіційному веб-сайті НКРЗІ).

Із метою забезпечення прозорості та відкритості своєї діяльності НКРЗІ підтримувала створені раніше відповідно до законодавства механізми реалізації права кожного на доступ до публічної інформації, права особи вільно збирати, зберігати, використовувати і поширювати інформацію.

Відповідно до закону України «Про доступ до публічної інформації» торік НКРЗІ було надано **55** відповідей на звернення громадян стосовно публічної інформації, які стосувалися питань надання послуг Інтернет, тарифів на телекомпослуги, структури та діяльності Комісії, ліцензування радіочастотного ресурсу, номерного ресурсу тощо. На всі запити НКРЗІ надавала відповіді у встановлений законодавством термін.

На веб-сайті НКРЗІ для широкого загалу було оприлюднено роз'яснення стосовно того, як найоптимальніше запитувачам отримати відповіді на свій запит. Було забезпечено реєстрацію документів, стабільну роботу системи обліку публічної інформації, її регулярне оновлення на офіційному веб-сайті для надання пошуку, перегляду і доступу запитувачам. До цієї системи обліку було внесено **781** новий документ (загальна кількість на кінець року складала **1 613**).

Вийшло в світ **12** номерів офіційного журналу «Бюлетень НКРЗІ (офіційне видання)», який доносить найбільш важливу та актуальну інформацію про законодавчі, нормативно-правові акти, рішення, прийняті Комісією в інтересах учасників ринку, проекти актів, винесені на громадське обговорення тощо. У журналі ведеться рубрика «Запитуєте – відповідаємо», яка ознайомлює споживачів, учасників ринку із актуальною інформацією та містить роз'яснення фахівців НКРЗІ.

Для забезпечення висвітлення своєї діяльності, широкого діалогу з суспільством та підвищення ефективності консультацій із громадськістю і сприяння партнерству із підприємцями у сфері зв'язку та інформатизації проводились публічні заходи, до участі у яких були запрошені представники ключових громадських об'єднань галузі – Українського союзу промисловців і підприємців (УСПП), Інтернет Асоціації України, Асоціації підприємств інформаційних технологій України, Американської торгівельної палати в Україні, Української асоціації операторів зв'язку «Телас» та інших профільних об'єднань.

27 березня 2014 року НКРЗІ презентувала Річний звіт за 2013 рік і запросила до участі у ньому представників Верховної Ради, Кабінету Міністрів України, центральних органів виконавчої влади, представників телекомунікаційних операторів, дорадчих органів НКРЗІ та ЗМІ. Пріоритетами у роботі Комісії було визначено забезпечення регуляторних передумов для стабільного розвитку телекомунікаційних мереж і збільшення переліку та обсягів телекомунікаційних послуг, які надаються широким верствам населення, розвитку широкосмугових мереж передачі даних, зв'язку нового покоління, створення нових сприятливих умов для ефективного використання радіочастотного ресурсу тощо.

17 квітня 2014 року у НКРЗІ відбулося засідання Круглого столу на тему: «Шляхи спрощення діяльності, умов доступу на ринок та регуляторний захист суб'єктів телекомунікацій», під час якого обговорювалися питання удосконалення закріплених в українському законодавстві підходів до регулювання телекомунікаційного ринку, які мають повною мірою відповідати потребам подальшого розвитку цього ринку та вимогам Європейського Союзу.

Під час засідання Круглого столу на тему: «Проблемні питання розвитку сфери зв'язку та інформатизації», що відбулося 26 червня 2014 року, його учасники прийняли підсумковий документ, який підкреслює необхідність запровадити принципи приватно-державного партнерства у сфері інформаційно-комунікаційного забезпечення діяльності органів виконавчої влади та створення і забезпечення функціонування систем надання адміністративних послуг населенню в електронному вигляді. Ще одна ініціатива стосувалася підвищення взаємодії між державними органами, громадськими організаціями, інтернет-провайдером та іншими зацікавленими сторонами в питаннях інформаційної безпеки та запобігання кіберзлочинності.

16 липня 2014 року відбулося засідання Круглого столу на тему: «Проблемні питання розвитку ринку телекомунікацій в Україні», учасники якого розглянули пропозиції щодо спрощення умов виходу на телекомунікаційний ринок та спільного використання елементів інфраструктури телекомунікаційних мереж, а також використання житлових, нежитлових та адміністративних будівель для розміщення розподільних мереж. Відбулося жваве обговорення проблем впровадження радіотехнологій 3G та 4G в Україні.

3 грудня 2014 року НКРЗІ разом з учасниками ринку в рамках Круглого столу на тему: «Запровадження європейських підходів до функціонування загальнодоступних (універсальних) телекомунікаційних послуг в Україні» сформувала нові підходи до вирішення цього питання.

11 грудня 2014 року НКРЗІ спільно з Українським форумом благодійників у рамках засідання Круглого столу на тему: «Запровадження на телекомунікаційних мережах України благодійних СМС-повідомлень» організувала і провела публічне обговорення можливих змін до телекомунікаційного та податкового законодавства, які дозволять запровадити СМС-благодійність в Україні.

Круглий стіл на тему: «Державно-приватне партнерство у розвитку ринку інформаційних послуг» (19 грудня 2014 року) був присвячений обговоренню особливостей реалізації державно-приватних проектів надання інформаційних послуг у світовій практиці, питанням створення українських центрів обробки даних, визначенню необхідних умов розвитку дата-центрів в Україні та можливостей стимулювання розвитку ринку інформаційних послуг для досягнення європейських стандартів якості надання електронних державних послуг.

Під час цих та інших спільних публічних заходів за ініціативи НКРЗІ та заходів за ініціативи суб'єктів ринку представники громадськості та ЗМІ мали можливість безпосередньо поспілкуватися із Головою та членами Комісії, отримати відповіді, що стосуються співпраці державних інституцій, приватного сектора та громадськості для подальшого розвитку економіки України і галузі зв'язку та інформатизації.

18 червня 2014 року Голова НКРЗІ взяв участь у парламентських слуханнях на тему: «Законодавче забезпечення розвитку інформаційного суспільства в Україні», який у своєму виступі зазначив необхідність вдосконалення нормативно-правової бази з розвитку інформаційного суспільства для забезпечення формування безпечного інформаційного простору, сприятливих регламентованих умов комфортного існування

людини у цифровому світі, сталого розвитку ринку електронних комунікацій та підвищення конкурентоспроможності країни.

За результатами парламентських слухань Комітету Верховної Ради України з питань інформатизації та інформаційних технологій НКРЗІ було подано пропозиції до Рекомендацій парламентських слухань на тему: «Законодавче забезпечення розвитку інформаційного суспільства в Україні», ухвалених постановою Верховної Ради України від 03.07.2014 № 1565-VII.

16 липня 2014 року за ініціативи НКРЗІ та за участі представників профільних Комітетів Верховної Ради України, Секретаріату Кабінету Міністрів України, органів державної влади, компаній ІТ-ринку, громадських організацій, провідних експертів було організовано та проведено засідання Круглого столу на тему: «Державне регулювання у сфері інформатизації: доцільність, проблеми та шляхи розв'язання», під час якого порушувалися питання, які стосуються стандартизації в сфері ІТ, підвищення якості електронних послуг, захисту прав споживачів, захисту учасників ринку, врегулювання взаємовідносин учасників ринку з державним сектором.

Розділ Х. Кадрове забезпечення державного регулювання у сфері зв'язку та інформатизації

Кадрова політика НКРЗІ у 2014 році була спрямована на вирішення питань роботи з персоналом в актуальних соціально-економічних та суспільно-політичних умовах і виконання загальнодержавних завдань, які знайшли своє відображення в новоприйнятих нормативно-правових актах і визначили пріоритетність та зміст заходів, необхідних для їх виконання.

Основними напрямками роботи стали врегулювання граничної чисельності працівників НКРЗІ та оптимізація структури; активізація роботи щодо обліку військовозобов'язаних та призовників у контексті проведення мобілізації та бронювання військовозобов'язаних; вжиття заходів щодо дотримання антикорупційного законодавства з урахуванням змін у порядку декларування державними службовцями майна, доходів, витрат і зобов'язань фінансового характеру; реалізація заходів, передбачених Законом України «Про очищення влади».

Традиційно високу увагу було приділено також питанням професійного розвитку персоналу, в тому числі щодо вивчення європейського досвіду та світових тенденцій у сфері телекомунікацій та інформатизації.

Заходи щодо реалізації Закону України «Про очищення влади»

Упродовж десяти днів із дня набрання чинності Закону України «Про очищення влади» (далі – Закон), метою якого є відновлення довіри до влади і створення умов для побудови нової системи органів влади у відповідності з європейськими стандартами, був проведений відповідний аналіз на основі критеріїв, визначених статтею 3 Закону, на підставі відомостей, наявних в особових справах працівників НКРЗІ.

За результатами аналізу встановлено відсутність підстав для застосування до осіб, які обіймають посади, щодо яких здійснюється очищення влади, визначених Законом заборон.

Направлено пакет документів до Адміністрації Президента України щодо перевірки Голови та членів НКРЗІ; підготовлено запит до Міністерства юстиції України щодо надання роз'яснень окремих норм Закону та Порядку проведення перевірки достовірності відомостей щодо застосування заборон, передбачених частинами третьою і четвертою статті 1 Закону України «Про очищення влади», на запит Національного агентства України з питань державної служби підготовлено пропозиції щодо його удосконалення. На веб-сайті НКРЗІ створено рубрику «Очищення влади». Розпочато роботу щодо проведення перевірки, передбаченої Законом, керівника УДЦР.

Скорочення чисельності та оптимізація організаційної структури

Протягом 2014 року штатна чисельність працівників НКРЗІ скоротилася на **75** одиниць (20 %), фактична – на **49** одиниць (15 %). Так, на 1 січня 2014 року при затвердженій штатній чисельності 375 одиниць у трудових відносинах з НКРЗІ перебував 331 державний службовець, а на 1 січня 2015 року при затвердженій штатній чисельності 300 одиниць, фактично у трудових відносинах з НКРЗІ перебувало **282** працівники.

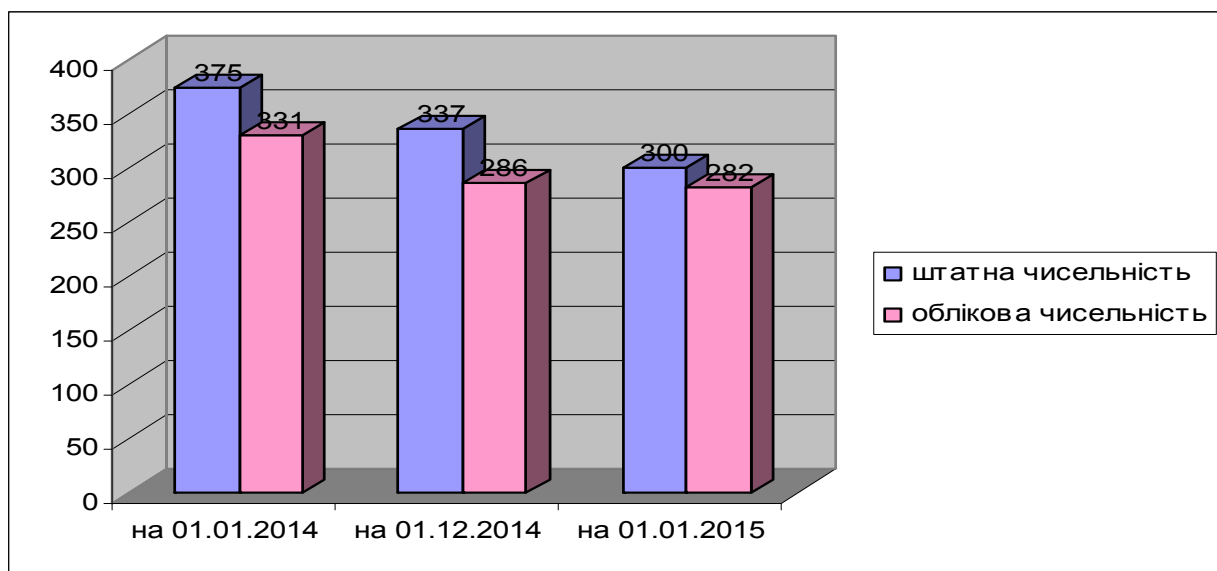
Оптимізація організаційної структури, скорочення штату та чисельності працівників здійснювались у 2 етапи.

Так, відповідно до Закону України «Про Державний бюджет України на 2014 рік» (із змінами) щодо скорочення чисельності працівників державних органів постановою Кабінету Міністрів України від 05.04.2014 № 85 затверджено граничну чисельність НКРЗІ у кількості 337 одиниць, а Головою НКРЗІ, відповідно затверджено та введено в

дію з 01.12.2014 структуру та штатний розпис у кількості 337 штатних одиниць (скорочення штатних посад на 10 % або 38 штатних одиниць).

Крім того, у зв'язку зі скороченням видатків, передбачених Державним бюджетом України на утримання НКРЗІ, було внесено зміни до Указу Президента України від 23.11.2011 № 1067 «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації» у частині зменшення граничної чисельності працівників НКРЗІ до 300 одиниць та з 30 грудня 2014 року введено в дію нову структуру та штатний розпис НКРЗІ у кількості 300 штатних одиниць.

Динаміка змін штатної та облікової чисельності працівників НКРЗІ у 2014 році *

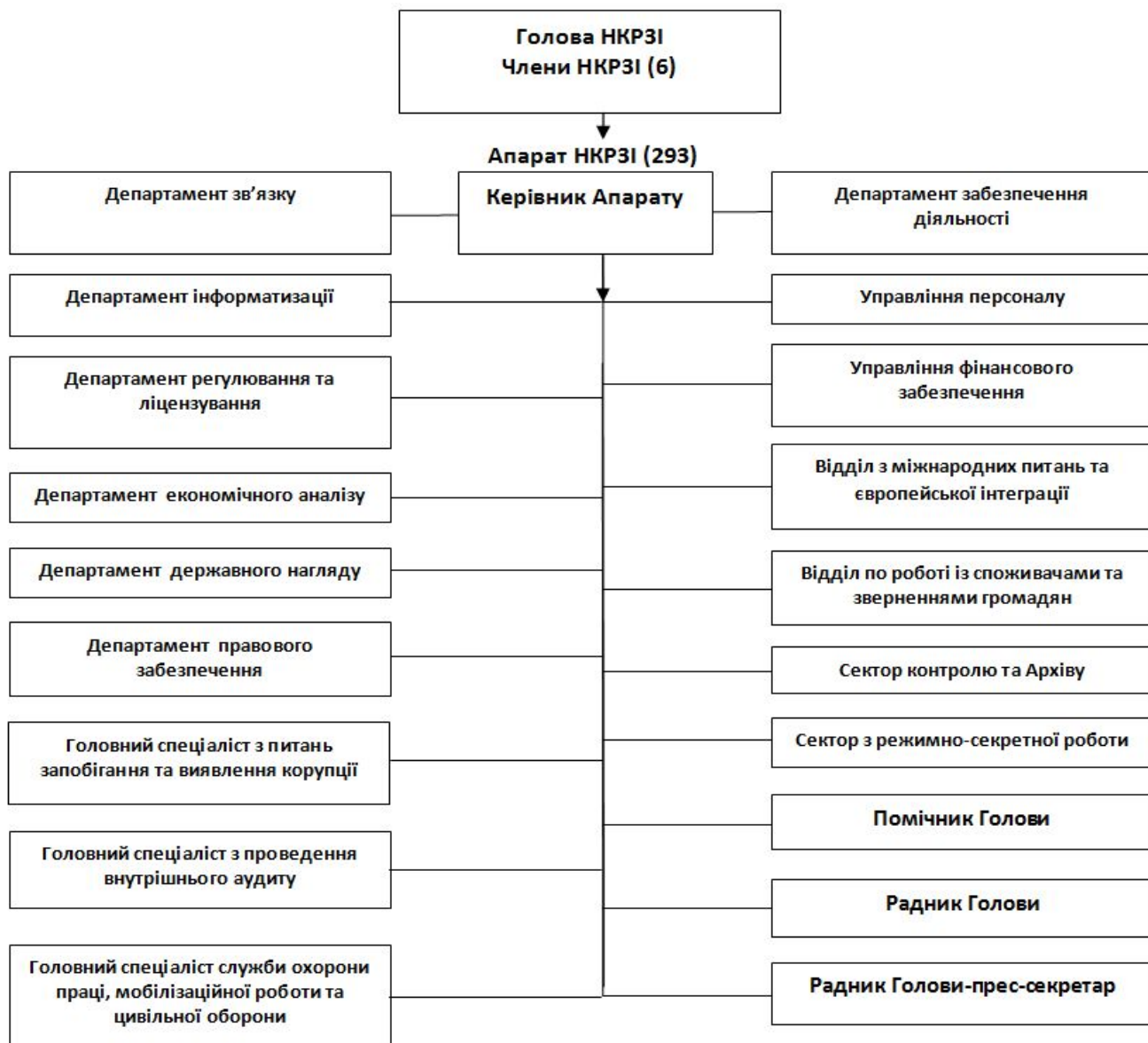
* За даними НКРЗІ

Наразі структура НКРЗІ сформована з урахуванням вимог законодавства відповідно до пріоритетних напрямів діяльності та повноважень НКРЗІ, визначених Положенням про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації, затвердженим Указом Президента України від 23 листопада 2011 року № 1067 (із змінами).

У структурі НКРЗІ виокремлюється склад Комісії, до якої входить Голова НКРЗІ та 6 членів НКРЗІ (з яких фактично призначено 5), а також апарат НКРЗІ, який складається із 6 профільних департаментів (75 % штатної чисельності) та 7 підрозділів забезпечуючого характеру (21 % штатної чисельності): 1 департамент, 2 управління, 2 відділи, 2 сектори. Крім того, до апарату НКРЗІ входять помічник та радники Голови та 3 головні спеціалісти: з питань запобігання та виявлення корупції; з проведення внутрішнього аудиту; служби охорони праці, мобілізаційної роботи і цивільної оборони.

До сфери управління НКРЗІ входить також УДЦР.

Структура Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації

Зменшення чисельності працівників НКРЗІ у 2014 році відбувалося як за рахунок природної плинності кадрів, так і у зв'язку зі скороченням чисельності та штату працівників.

Так, упродовж 2014 року з НКРЗІ звільнилися 67 осіб (у 2013 році - 40); призначено лише 18 осіб (у 2013 році - 61). Як видно, вектор плинності кадрів змінився з наповнення штату до його скорочення. Торік конкурс на заміщення вакантних посад не проводився жодного разу. Вказані факти загалом призвели до майже удвічі перевищення середньостатистичних показників плинності кадрів.

На виконання заходів Перспективного (стратегічного) плану роботи з кадрами НКРЗІ вже другий рік поспіль проводився моніторинг причин звільнення працівників. За результатами опитування, як і в 2013 році, серед причин прийняття працівниками рішення про звільнення у 2014 році домінує «невідповідність розміру заробітної плати» та «неможливість реалізувати себе». Водночас у 2014 році серед причин звільнення помітно збільшилися «зміна місця проживання» та «стан здоров'я».

Плинність кадрів (у відношенні до облікової чисельності) *

в НКРЗІ за 2014 рік		в НКРЗІ за 2013 рік		в середньому в органах державної влади України за 2013 рік (за 2014 рік інформація наразі відсутня)	
звільнені	призначені	звільнені	призначені	звільнені	призначені
22%	6%	12%	18 %	13%	16%

* За даними НКРЗІ

Стан кадрового забезпечення НКРЗІ

Наразі в НКРЗІ працюють висококваліфіковані фахівці, які професійно вирішують покладені на Комісію завдання. Якісний склад команди фахівців характеризують цифри.

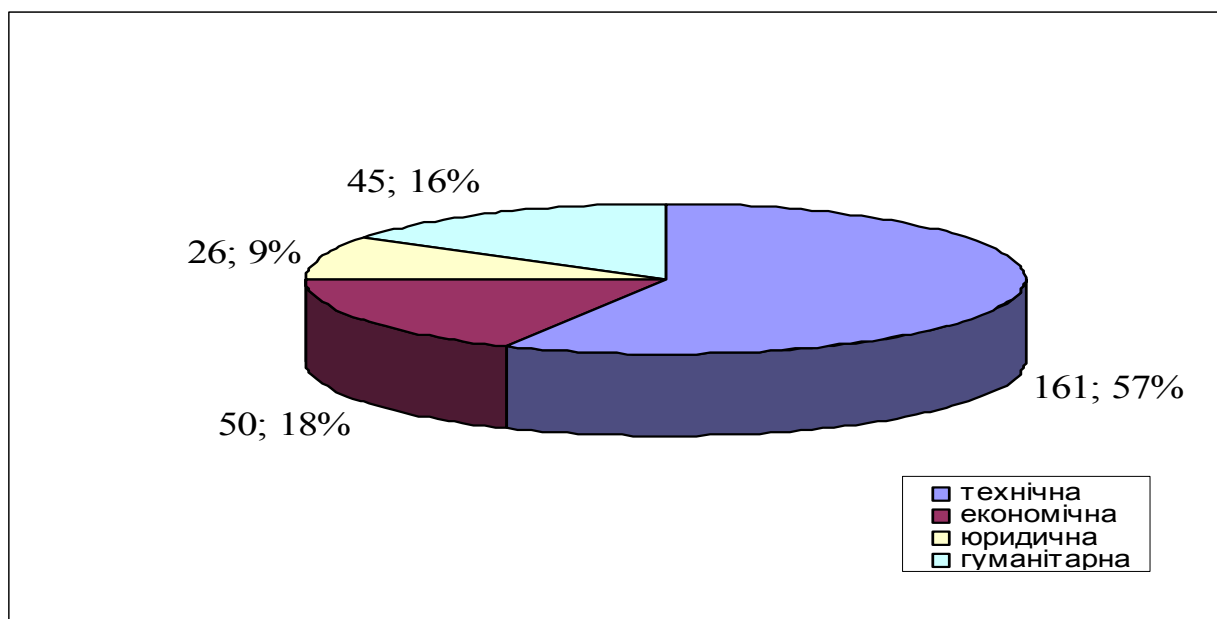
За статтю: із 282 працівників: жінок – 144 державні службовці (51 %), чоловіків – 138 (49 %).

Середній вік державних службовців НКРЗІ – 42 роки.

Вищу освіту ступеня магістра (у тому числі спеціаліста) мають 274 (97 %) працівники НКРЗІ.

За напрямом освіти: 57 % державних службовців мають вищу технічну, 18 % – економічну, 9 % – юридичну, 16 % – гуманітарну освіту. Спостерігається тенденція збільшення кількості працівників із технічною та економічною освітою.

Розподіл працівників НКРЗІ за освітою *

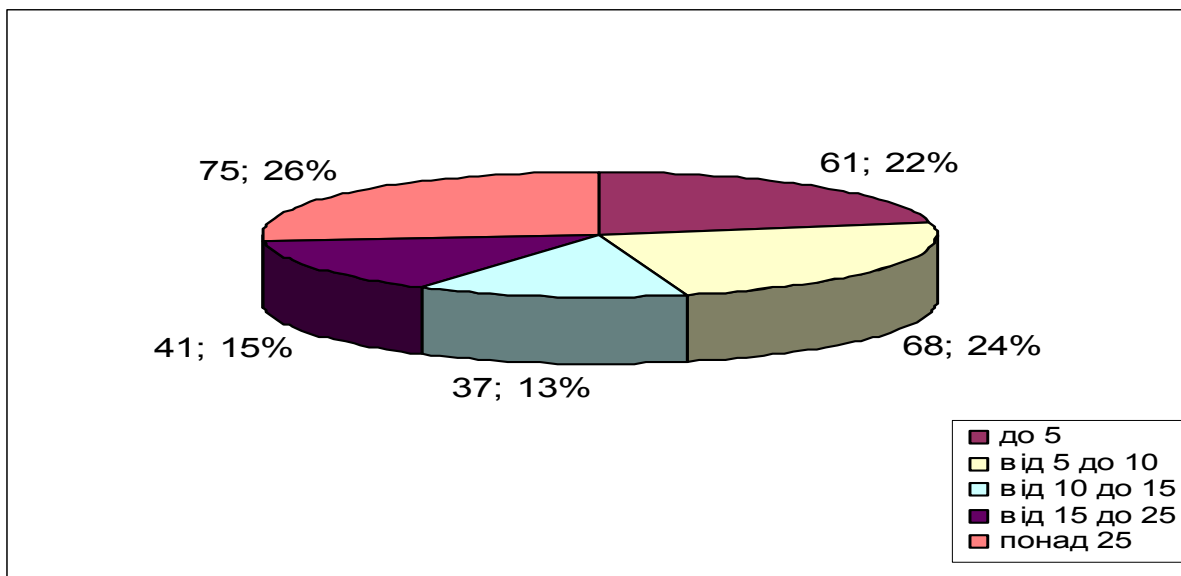
* За даними НКРЗІ

54 (19 %) працівників мають дві вищі освіти, здобуті в тому числі у 14 випадках у Національній академії державного управління при Президентові України за спеціальністю «Державне управління» та «Управління суспільним розвитком» 6 осіб продовжують навчання у вищих навчальних закладах для здобуття другої вищої освіти.

У НКРЗІ працює 7 державних службовців, яким присвоєно науковий ступінь кандидата наук.

За досвідом роботи на державній службі: понад 25 років – 26 % державних службовців, від 15 до 25 років – 15 %, від 10 до 15 років – 13 %, від 5 до 10 років – 24 %, до 5 років – 22 %.

Розподіл державних службовців НКРЗІ за стажем державної служби *

* За даними НКРЗІ

Аби залучити молодь на державну службу, продовжено співпрацю з навчальними закладами: щодо проведення практики студентів укладено угоди з Київським національним лінгвістичним університетом та Національним авіаційним університетом, про співпрацю - з Державним університетом телекомунікацій.

Усього наразі НКРЗІ співпрацює з 5 вищими навчальними закладами України.

Формуванню іміджу НКРЗІ як привабливого роботодавця сприятимуть розроблені НКРЗІ інформаційні матеріали, розміщені в профільних навчальних закладах України. На веб-сайті НКРЗІ розміщено відгуки про роботу в НКРЗІ, інформаційні матеріали з питань мотивації працівників.

Пріоритетним напрямком роботи з персоналом в НКРЗІ вважається подальше планове навчання та підвищення кваліфікації працівників.

Розвиток людських ресурсів НКРЗІ

Відповідно до Плану навчання, підвищення кваліфікації та розвитку державних службовців НКРЗІ на 2014 рік протягом року 289 працівників НКРЗІ взяли участь у навчальних заходах.

Підвищили кваліфікацію у навчальних закладах **121** працівник НКРЗІ за **49** темами, з них **101** особа – за програмами у галузі державного управління.

Так, 5 державних службовців I-III категорій взяли участь у тренінгах згідно програм із питань вивчення нового законодавства та Розвитку лідерства-2014 у Школі вищого корпусу державної служби.

75 працівників НКРЗІ пройшли навчання в Інституті підвищення кваліфікації керівних кадрів Національної академії державного управління при Президентові України, з них: за програмами короткотермінових семінарів - 72 особи за 22 темами, за професійними програмами - 4 особи за 2 темами.

2 працівники взяли участь у тренінгах у Центрі підвищення кваліфікації працівників дипломатичних служб Дипломатичної академії України при МЗС України.

21 особа підвищила кваліфікацію за договорами про надання освітніх послуг за темами відповідно до специфічних фахових потреб працівників.

6 осіб пройшли навчання у Навчально-науковому інституті менеджменту безпеки Вищого навчального закладу Університету економіки та права «КРОК» при підтримці Філії «Центр післядипломної освіти ПАТ «Укртелеком» та за участі Вищої Школи Бізнесу Університету Нурланда (Україна) за програмами «Сучасні телекомунікаційні технології», «Забезпечення безпеки підприємницької діяльності суб'єктів господарювання в Україні», «Безпека туристичного бізнесу», «Побудова та адміністрування сучасних IP-мереж».

3 державні службовці підвищили кваліфікацію за професійною програмою підвищення кваліфікації працівників юридичних служб міністерств, інших центральних органів виконавчої влади на тему «Правотворчість. Питання нормопроектувальної техніки».

4 особи стали учасниками семінару за темою «Зв'язок та телекомунікації» у Навчальному центрі Watson Telecom.

3 особи навчались у Центрі післядипломної освіти ПАТ «Укртелеком» та у його регіональному відділенні.

За результатами співпраці з навчальними закладами та освітніми установами в різних областях України в умовах обмежених фінансових можливостей на відрядження вишукана можливість підвищення кваліфікації працівників регіональних підрозділів Департаменту державного нагляду НКРЗІ. Так, 6 осіб пройшли навчання у Дніпропетровському, 4 особи - у Харківському регіональних інститутах державного управління Національної академії державного управління при Президентові України; 5 працівників навчались в обласних центрах перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ і організацій, зокрема, по одній особі: у Волинському та Черкаському центрах за професійними програмами, у Закарпатському, Івано-Франківському, Рівненському центрах за програмами короткострокових семінарів.

Окрім того, 283 працівники стали учасниками внутрішніх навчань за 20 темами з актуальних питань, що стосуються організації роботи за окремими напрямками діяльності підрозділів, новел законодавства, розвитку галузі телекомунікацій тощо.

У рамках I туру Щорічного Всеукраїнського конкурсу «Кращий державний службовець» підвищили кваліфікацію 3 працівники НКРЗІ, з них 1 взяв участь у II турі в Національному агентстві України з питань державної служби.

Висока увага приділялася вивченню міжнародного досвіду регулювання телекомунікацій та розвитку інформаційних технологій. Так, упродовж 2014 року у рамках Східного партнерства 10 працівників НКРЗІ стали учасниками таких семінарів:

з питань міжнародного та національного роумінгів Мережі регуляторних органів електронних комунікацій Східного партнерства (далі – Мережі) (м. Кишинів, Республіка Молдова);

з питань широкосмугового зв'язку, NGA/NGN (мереж та доступу наступного покоління) Мережі (м. Мінськ, Республіка Білорусь);

щодо Естонського досвіду реалізації онлайн-урядування: організації, законодавства, ключових компонентів (м. Таллінн, Естонська республіка);

щодо шляху до гармонізації цифрових ринків в Східному партнерстві (м. Брюссель, Королівство Бельгія);

з питань розподілу частот Мережі (м. Тбілісі, Грузія);

з питань роздільного обліку і регуляторного аудиту Мережі (м. Єреван, Республіка Вірменія);

з питань цифрового мовлення Мережі (м. Прага, Чеська Республіка).

Крім того, одна особа пройшла міжнародний навчальний курс, організований у рамках програми технічного та економічного співробітництва з Урядом Індії (ІТЕС) за напрямом «Сучасна програма про управління поштовим зв'язком для керівників середнього рівня».

Запроваджено накопичення та систематизацію бази навчальних матеріалів.

Підвищення професійної компетентності працівників НКРЗІ, її практичне застосування стало запорукою поетапного вирішення актуальних завдань сфери зв'язку та інформатизації, що знайшло своє відображення у визнанні професійних здобутків працівників НКРЗІ, які відмічені державною нагородою, відзнаками Верховної Ради України та Кабінету Міністрів України. Зокрема, до Дня Соборності та Свободи України, Дня незалежності України, Дня працівників радіо, телебачення та зв'язку нагороджено орденом «За заслуги» III ступеня члена НКРЗІ попереднього складу Комісії, Почесною грамотою Кабінету Міністрів України - 4-х державних службовців НКРЗІ, оголошено Подяку Прем'єр-міністра України 11-м працівникам, нагороджено цінними подарунками Верховної Ради України 16 державних службовців НКРЗІ.

Запроваджено практику подання для нагородження представників ринку телекомунікацій та інформатизації.

Забезпечення державної політики з питань кадрової роботи в УДЦР

Підвищена увага приділялась питанням управління персоналом в контексті здійснення НКРЗІ функцій органу управління державним майном щодо УДЦР.

Рішеннями Комісії затверджено нову редакцію статуту УДЦР, який передбачає нові підходи в управлінні державним підприємством; за погодженням з Київською міською державною адміністрацією призначено генерального директора УДЦР, з яким укладено контракт та додаткову угоду до нього. Рішеннями Комісії двічі погоджено оптимізовану організаційну структуру УДЦР.

Для врегулювання виробничих, трудових, соціально-економічних відносин у зв'язку зі змінами в організації виробництва і праці в УДЦР організовано проведення переговорів та консультацій НКРЗІ та Професійної спілки працівників зв'язку України, в тому числі у контексті питань, порушених у дорученнях Президента України, Кабінету Міністрів України, Генеральної прокуратури України щодо звернення первинних профспілкових організацій окремих філій УДЦР, у яких проводилися організаційні зміни.

Постійно діючою двосторонньою комісією забезпечено здійснення контролю за виконанням Угоди між НКРЗІ і Профспілкою працівників зв'язку України на 2013-2015 роки, за результатами якого сторони дійшли згоди в тому, що Угода виконується за всіма розділами в повному обсязі, а також домовилися продовжити роботу з її подальшої реалізації.

Забезпечено формування кадрового резерву на посаду начальника УДЦР та підготовку планів роботи осіб, зарахованих до кадрового резерву, розпочато процедуру формування кадрового резерву на 2015 рік; проаналізовано показники ефективності використання державного майна і прибутку, а також майнового стану підприємства у рамках виконання умов контракту з генеральним директором УДЦР.

За поданням НКРЗІ відзначено трудові здобутки семи працівників УДЦР. Зокрема, двом працівникам оголошено подяку Прем'єр-міністра України, п'ятьох нагороджено цінним подарунком Верховної Ради України.

Розділ XI. Діяльність Державного підприємства «Український державний центр радіочастот»

Державне госпрозрахункове підприємство «Український державний центр радіочастот» (далі – УДЦР) утворено відповідно до Закону України «Про радіочастотний ресурс України», відноситься до сфери управління Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації і здійснює свою діяльність на підставі Закону України «Про радіочастотний ресурс України» та інших нормативно-правових актів України.

УДЦР належить до підприємств, які мають стратегічне значення для економіки та безпеки країни.

Сьогодні УДЦР – потужне сучасне державне підприємство, яке забезпечує ефективне та раціональне використання радіочастотного ресурсу держави в інтересах усіх категорій користувачів із метою економічного, соціального, інформаційного і культурного розвитку країни, зміцнення її обороноздатності.

Відповідно до Закону України «Про радіочастотний ресурс України» підприємство наділене повноваженнями, що поширюються на смуги радіочастот загального користування:

присвоєння радіочастот, призначення позивних сигналів, реєстрація РЕЗ та ВП, видача відповідних дозволів;

підготовка висновків щодо можливості та умов користування радіочастотним ресурсом України;

проведення радіочастотного моніторингу використання радіочастотного ресурсу України;

забезпечення електромагнітної сумісності РЕЗ та ВП;

створення умов для впровадження в Україні та подальшого розвитку новітніх телекомунікаційних технологій із використанням радіочастотного ресурсу;

проведення технічного контролю телекомунікаційних мереж.

Крім того, УДЦР бере участь у проведенні міжнародного захисту і координації радіочастот, а також у роботі міжнародних організацій, які здійснюють управління та регулювання у сфері телекомунікацій та користування радіочастотним ресурсом.

У зв'язку з важким фінансово-економічним станом в країні Урядом України прийнято низку заходів щодо заощадження бюджетних коштів. Відповідні заходи здійснюються також в УДЦР. Одним із таких кроків стала проведена у 2014 році реорганізація, за результатами якої було об'єднано 21 регіональний підрозділ у 6 філій і зменшено кількість працівників, які були задіяні в адміністративній сфері.

В УДЦР створено, за оцінками іноземних експертів, одну з кращих в Європі систему технічного радіоконтролю, оснашену сучасними автоматизованими станціями та комплексами вітчизняного та зарубіжного виробництва, яка дозволяє контролювати використання радіочастотного ресурсу радіоелектронними засобами всіх радіотехнологій, що використовуються в Україні.

Також в Україні силами УДЦР розгорнуто станцію супутникового радіомоніторингу геолокації земних станцій супутникового зв'язку типу «GeoMon», яка забезпечує радіоконтроль супутникових станцій в С та Ku діапазонах частот на орбітальних позиціях від 20W (20° західної довготи) до 80E (80° східної довготи) і геолокацію земних станцій супутникового зв'язку. Нині за своїми технічними можливостями станція є однією із найсучасніших і найпотужніших у світі.

У 2014 році УДЦР було виконано 6 науково-дослідних робіт, проведено технічну експертизу 36 проектів технічних умов на розроблення, модернізацію та виробництво

РЕЗ в Україні, надано **119** висновків щодо можливості застосування РЕЗ на території України у смугах радіочастот загального користування.

Гордістю України є також створений УДЦР Центр сертифікації європейського рівня.

Високий рівень фахівців підприємства дозволив УДЦР отримати статус членства в таких відомих міжнародних організаціях, як Сектор радіозв'язку Міжнародного союзу електрозв'язку та Європейський інститут стандартів телекомунікацій.

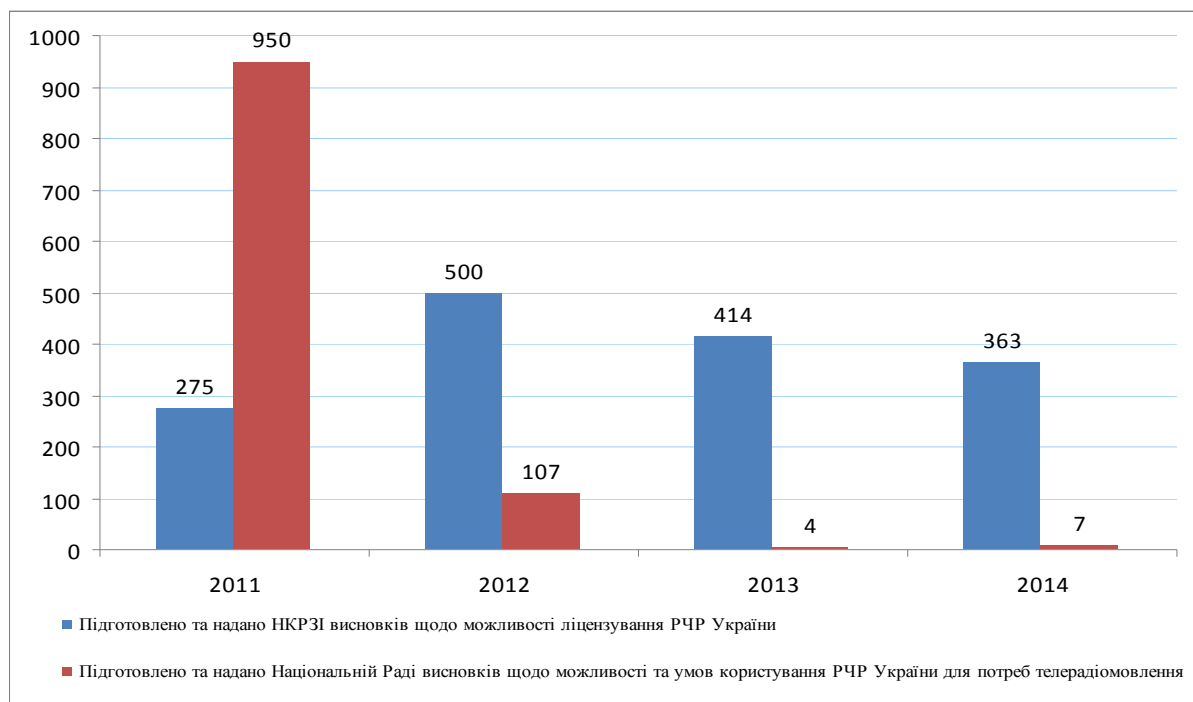
У 2014 році проведено ресертифікацію Системи управління якістю УДЦР на відповідність вимогам стандарту ISO 9001 та отримано сертифікат на 5 років.

- **Здійснення присвоєнь радіочастот та видача дозволів на експлуатацію радіоелектронних засобів**

Обсяги робіт з підготовки та надання НКРЗІ висновків щодо можливості ліцензування радіочастотного ресурсу України порівняно з 2013 роком мали тенденцію до зниження. Це обумовлено перенесенням тендера на отримання ліцензій з надання послуг зв'язку у технології 3G, а також через події в Автономній Республіці Крим, Донецькій та Луганській областях.

У 2014 році мало місце збільшення кількості наданих Національній раді України з питань телебачення і радіомовлення висновків щодо можливості та умов користування радіочастотним ресурсом України для потреб телерадіомовлення. Незначні обсяги наданих висновків у 2013-2014 роках обумовлені затримкою подальшого розвитку цифрового наземного ТВ-мовлення через затримку відключення мереж аналогового ТВ-мовлення, яке заплановане на 2015-2016 роки.

Кількість наданих висновків щодо можливості ліцензування радіочастотного ресурсу України та висновків щодо можливості та умов користування радіочастотним ресурсом України для потреб телерадіомовлення *

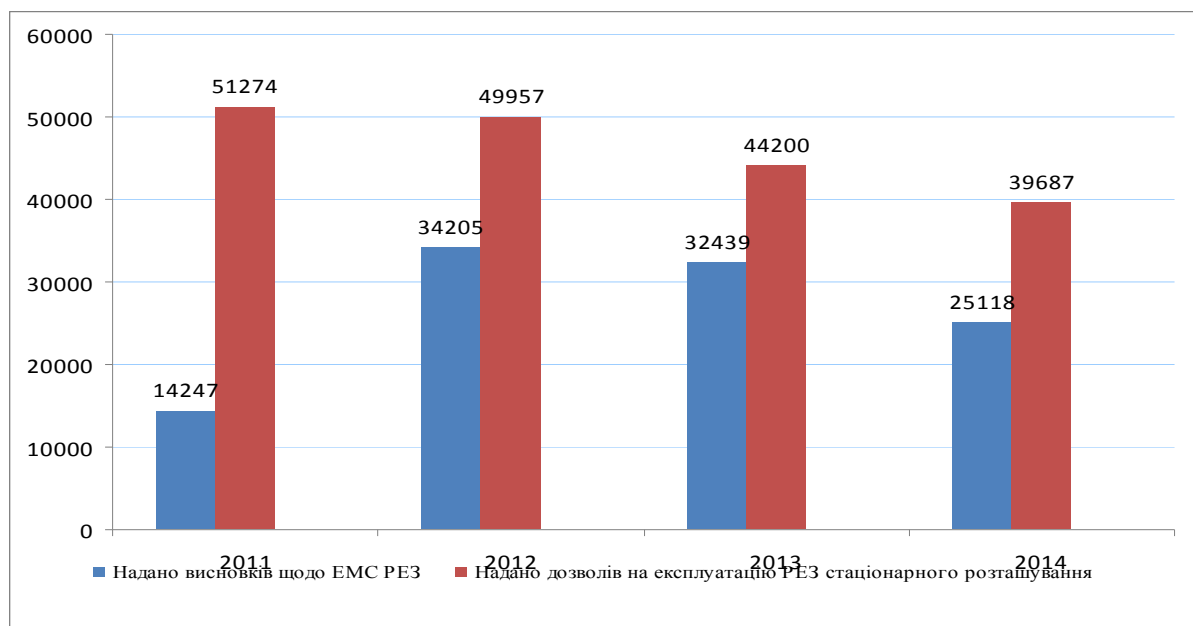

* За даними УДЦР

Події в Автономній Республіці Крим, Донецькій та Луганській областях відобразились на обсягах робіт із присвоєнь радіочастот у 2014 році, що у показниках мало наступний вигляд:

надано **25 100** висновків щодо EMC РЕЗ;
 надано **39 700** дозволів на експлуатацію РЕЗ стаціонарного розташування;
 надано **71 800** дозволів на експлуатацію РЕЗ децентралізованого присвоєння.

Кількість наданих висновків щодо електромагнітної сумісності РЕЗ та дозволів на їх експлуатацію *

* За даними УДЦР

• **Міжнародне співробітництво**

Основна діяльність УДЦР протягом 2014 року у сфері міжнародного співробітництва полягала в проведенні міжнародної координації присвоєнь радіочастот РЕЗ України та інших країн, участі у роботі міжнародних організацій Міжнародного союзу електрозв'язку (МСЕ) та Європейської конференції адміністрацій зв'язку і пошти (СЕПТ), поглибленні двостороннього співробітництва між УДЦР та радіочастотними органами інших держав, а також проведенні сертифікаційних випробувань.

Протягом року на різних міжнародних заходах відбувалась передвиборча агітація щодо обрання офіційного кандидата від України, директора з питань радіочастотних присвоєнь УДЦР Хаїрова Є.В. на посаду члена Радіорегламентарного комітету МСЕ від Регіону С «Східна Європа та Північна Азія». Під час Повноважної конференції МСЕ 2014 року Є.В.Хаїров обраний на зазначену посаду. Таким чином, вперше за 23 роки незалежності України її громадянин на виборчих засадах отримав посаду МСЕ такого рівня.

Такий результат став ще одним підтвердженням високого авторитету УДЦР в Секторі радіозв'язку МСЕ, повноправним членом якого він є з 2008 року.

Міжнародна координація присвоєнь радіочастот

Упродовж 2014 року було скоординовано 1 617 радіочастотних присвоєнь для РЕЗ України та 11 742 радіочастотних присвоєнь для РЕЗ інших країн.

Фахівці УДЦР брали участь у двосторонній зустрічі з технічними експертами Офісу електронних комунікацій Польщі з питань розробки проекту двостороннього координаційного договору стосовно порядку використання смуги частот 880-890 МГц у прикордонній зоні. Результатом зустрічі та подальшої роботи і узгодження стало підписання в листопаді 2014 року «Технічної та процедурної домовленості відносно координації частот в смузі 880-890 МГц між органами з управління радіочастотним спектром Польщі та України».

Участь у діяльності МСЕ та СЕПТ

Торік представники УДЦР взяли участь у **24** заходах міжнародних організацій у галузі зв'язку (МСЕ – 17, СЕПТ – 7). Загалом під час участі в щорічних міжнародних форумах представниками УДЦР було зроблено 3 доповіді, представлено 10 офіційних внесків та 1 інформаційний документ, що були розглянуті робочими органами МСЕ і СЕПТ.

У складі делегації України фахівці УДЦР брали участь у роботі Всесвітньої конференції розвитку електрозв'язку МСЕ (м. Дубаї, ОАЕ, 30.03-10.04.2014) та Повноважної конференції МСЕ (м. Пусан, Корейська Республіка, 20.10-07.11.2014), надаючи їй експертну підтримку.

Упродовж року фахівцями УДЦР були підготовлені і представлені внески на засіданнях робочих органів МСЕ, матеріали яких були враховані в Рекомендації МСЕ-R SM.1603-2 «Перерозподіл спектра як метод управління користуванням спектром на національному рівні», Довіднику МСЕ-R «Управління використанням спектра» та Технічному звіті МСЕ-T з контрафактного обладнання.

Під час участі в діяльності Європейської конференції адміністрацій зв'язку і пошти (СЕПТ) основну увагу УДЦР було зосереджено на дослідженнях, що проводяться Робочою групою з питань управління спектром (WGFM), Групою з підготовки до ВКР-15 (CPG) та Робочою групою з питань нумерації та мереж (WGNAN). Також забезпечено виконання представником УДЦР обов'язків Координатора СЕПТ з пункту 8 Порядку денного ВКР-15 та члена Координаційної групи CPG-15.

На засіданнях робочих органів СЕПТ фахівцями УДЦР були представлені внески щодо підготовки до ПК-14, також матеріали внеску УДЦР були враховані у Звіті ЕСС 44 щодо частотного менеджменту і моніторингу під час проведення важливих заходів.

Розвиток двостороннього співробітництва та участь у інших заходах

Із метою обміну досвідом у здійсненні присвоєнь радіочастот та проведенні радіочастотного моніторингу як наземних, так і супутникових РЕЗ фахівці УДЦР брали участь у двох навчальних курсах зі стратегії управління радіочастотним спектром, які були організовані Міністерством науки, ІКТ та перспективного планування Республіки Корея. Також задля поглиблення майбутнього співробітництва в УДЦР відбулись двосторонні переговори з представниками Органу регулювання зв'язку Ісламської Республіки Іран щодо побудови системи радіочастотного моніторингу та центрів сертифікації.

Окрім того, фахівці УДЦР виступали з доповідями на міжнародному форумі «EMC'14/Токуо» (11-16.05.2014, м. Токіо, Японія), Всесвітній конференції з питань космічних застосувань GLAC-2014 (м. Париж, Франція, 02-04.06.2014), Міжнародному симпозиумі «EMC Europe 2014» (м. Гетеборг, Швеція, 01-04.09.2014).

• Радіочастотний моніторинг

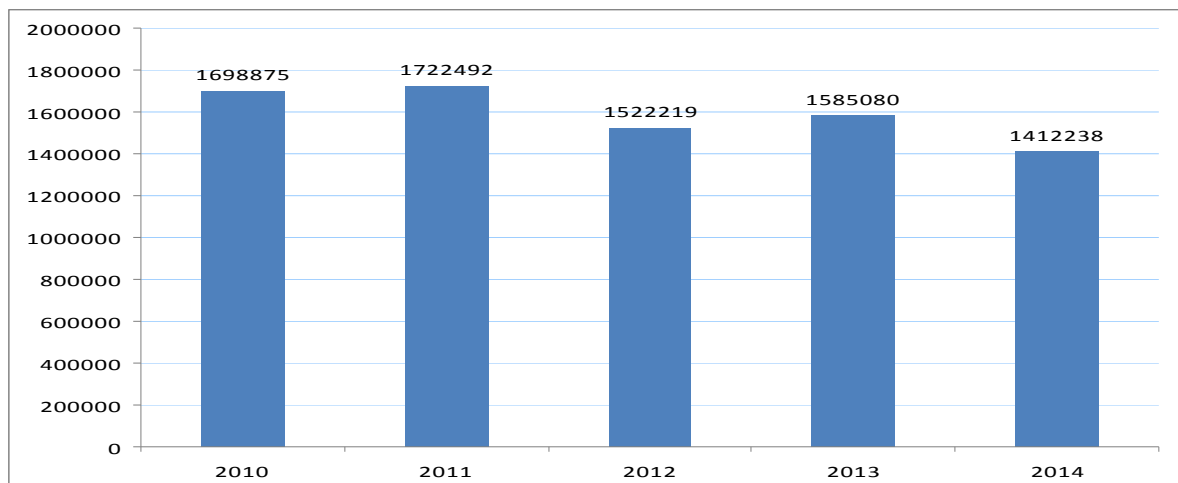
Проведення радіочастотного моніторингу здійснюється відповідно до вимог законодавства у сфері користування радіочастотним ресурсом .

На кінець минулого року зареєстровано **159 234** одиниці контролю (базових станцій, радіоелектронних засобів (РЕЗ), радіочастот радіомереж), що підлягали плановому технічному радіоконтролю, під час якого торік складено **1 412 238** спектрограм інструментальних оцінок параметрів випромінювання радіоелектронних засобів.

Інструментальна оцінка параметрів випромінювання радіоелектронних засобів

Зменшення кількості проведених заходів технічного радіоконтролю на **11 %** пов'язано з тимчасовою окупацією території Автономної Республіки Крим та проведенням антитерористичної операції на територіях Донецької та Луганської областей.

Кількість заходів з інструментальної оцінки параметрів випромінювання радіоелектронних засобів *

* За даними УДЦР

Виявлення порушень у сфері користування радіочастотним ресурсом

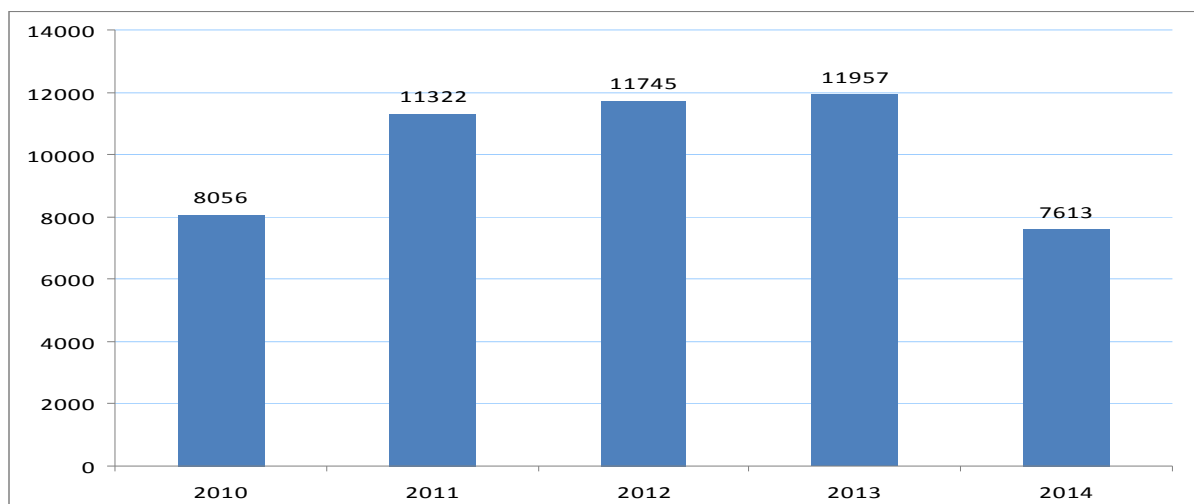
За 2014 рік виявлено 7 613 порушень у сфері користування радіочастотним ресурсом з урахуванням порушень, які виявлені у попередніх періодах і робота над якими тривала у звітному, у т.ч.:

використання РЕЗ без відповідних дозвільних документів – **6 113**;

використання РЕЗ з порушенням умов дозволів на експлуатацію РЕЗ – **1 500**.

Вжитими заходами у звітному періоді усунуто **6 425** порушень користування радіочастотним ресурсом, що складає **84 %** від загальної кількості виявлених порушень. При цьому за результатами спільних заходів, проведених Департаментом державного нагляду НКРЗІ та органами МВС, усунуто **1 183** порушення, що складає близько **20 %** від усунених у звітному періоді.

Кількість виявлених порушень у сфері користування радіочастотним ресурсом *

* За даними УДЦР

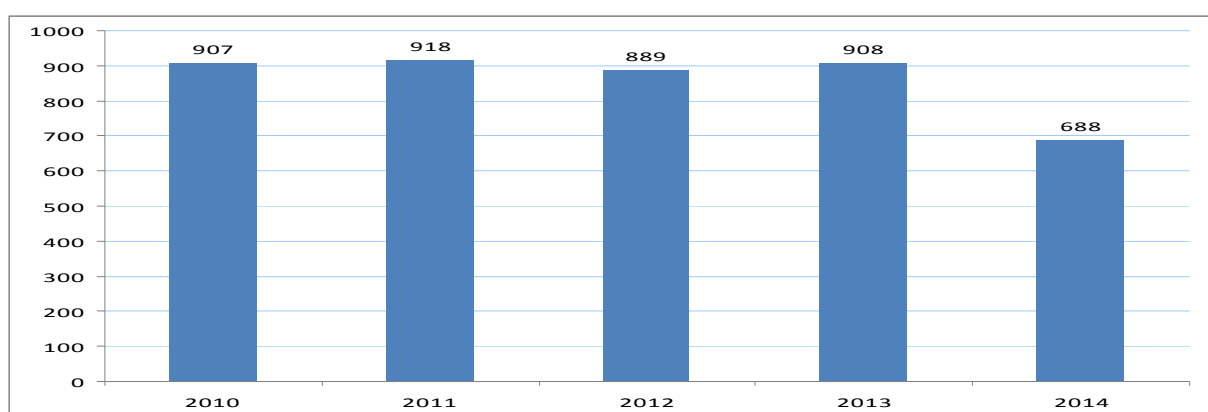
Ефективна робота з радіочастотного моніторингу, що була спрямована на попередження порушень законодавства в сфері користування радіочастотним ресурсом, дозволила досягти значного зменшення кількості виявлених порушень за звітний період на **37 %**. Також слід враховувати, що заходи з радіочастотного моніторингу на території Автономної Республіки Крим припинено, а на територіях Донецької та Луганської областей значно обмежені.

Виявлення та усунення дії джерел радіозавад

Протягом 2014 року УДЦР у встановлені терміни виконано **688** заяв на виявлення та усунення дії джерел радіозавад.

Застосування сучасних засобів технічного радіоконтролю та належна організація заходів радіочастотного моніторингу підвищує ефективність попереджувальних заходів щодо порушень в сфері користування радіочастотним ресурсом.

Кількість виявлених та усунутих дії джерел радіозавад *

* За даними УДЦР

- **Здійснення вимірювань (технічного контролю) телекомунікаційних мереж**

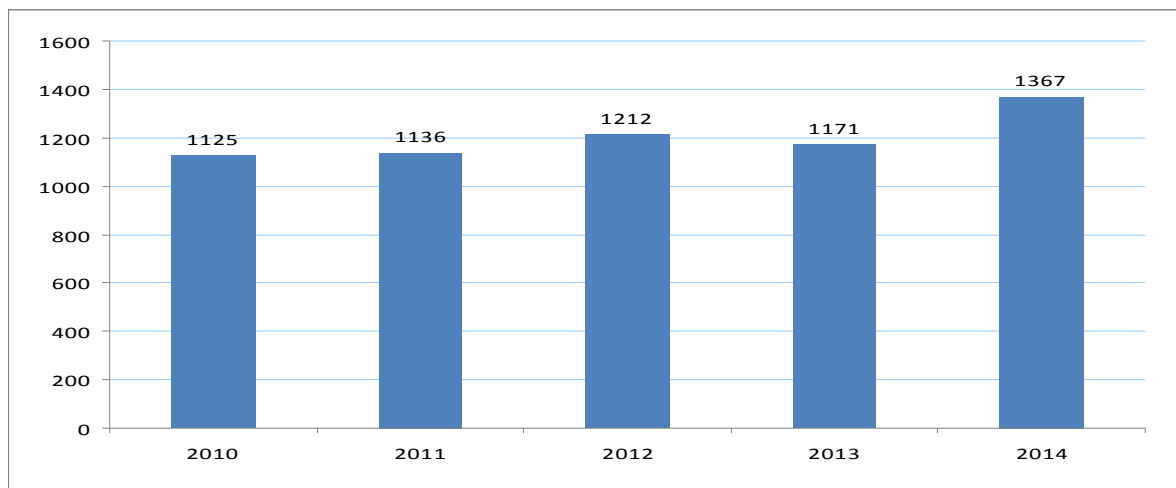
Одним із статутних завдань діяльності УДЦР є здійснення вимірювань (технічний контроль) телекомунікаційних мереж, метою яких є виявлення порушень вимог законодавства України, пов'язаних з нелегітимним пропуском міжнародного телефонного трафіку.

Відповідно до доручення НКРЗІ фахівці УДЦР за договорами з операторами телекомунікацій або на замовлення Комісії чи правоохоронних органів здійснюють вимірювання на телекомунікаційних мережах, у тому числі щодо маршрутизації трафіку в телекомунікаційній мережі загального користування України.

Для виконання зазначених робіт УДЦР має відповідні підрозділи, які укомплектовані кваліфікованими фахівцями та оснащені сучасним вимірювальним обладнанням. Крім того, для автоматизованого контролю сигнального трафіку на базі УДЦР створений та функціонує фрагмент системи вимірювань телекомунікаційної мережі загального користування України, до якої входить Центр контролю вимірювань та локальні пункти вимірювань, що розгорнуті на технічних майданчиках окремих операторів телекомунікацій у різних містах України.

Торік УДЦР за договорами із зацікавленими операторами телекомунікацій та під час участі у комісіях Департаменту державного нагляду НКРЗІ, а також за зверненнями правоохоронних органів провів **1 367** заходів із вимірювання параметрів телекомунікаційних мереж, із них: 1123 заходи щодо порядку маршрутизації трафіку голосової телефонії та **244** заходи щодо вимірювання (випробування) показників якості телекомунікаційних послуг мереж фіксованого телефонного зв'язку.

Динаміка проведених заходів з вимірювання параметрів телекомунікаційних мереж у 2010-2014 роках, заходів *

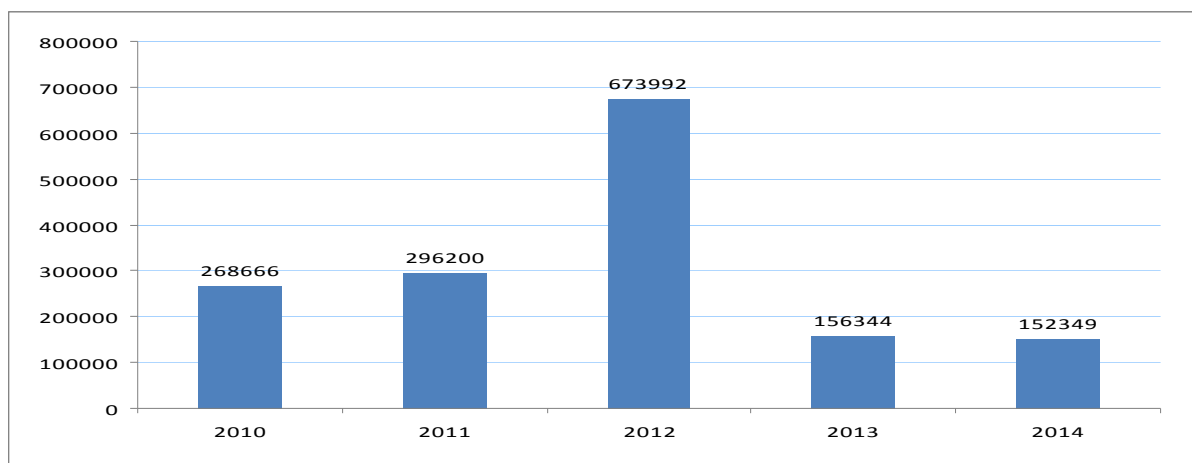
* За даними УДЦР

Під час проведення зазначених заходів на мережах операторів виявлено та зафіксовано протоколами вимірювань **152 349** порушень порядку маршрутизації.

Задля припинення порушень та вжиття відповідних заходів до порушників, операторам надані протоколи вимірювань, за якими надання телекомунікаційних послуг споживачам-порушникам припинено чи обмежено. Крім того, до правоохоронних органів передано **97** протоколів вимірювань (технічного контролю), якими зафіксовані порушення порядку маршрутизації трафіку. За результатами спільних заходів УДЦР з правоохоронними органами порушено 2 кримінальні справи за ст. 361 Кримінального кодексу України «Несанкціоноване втручання в роботу електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), автоматизованих систем, комп'ютерних мереж чи мереж електров'язку».

Динаміка проведених заходів із вимірювання телекомунікаційних мереж та виявлених при цьому порушень порядку маршрутизації трафіку у 2010-2014 роках, приведена на діаграмі, має тенденцію до зменшення кількості порушень, що свідчить про ефективність роботи з вимірювання телекомунікаційних мереж, що проводяться фахівцями УДЦР та вжиття відповідних заходів операторами та правоохоронними органами.

Динаміка виявлених порушень порядку маршрутизації трафіку при проведенні заходів із вимірювань на телекомунікаційних мережах у 2010-2014 роках *

* За даними УДЦР

Одним із перспективних напрямків діяльності УДЦР є випробування (вимірювання) показників якості телекомунікаційних послуг, у тому числі послуг доступу до Інтернету.

З метою забезпечення виконання операторами телекомунікацій рішення НКРЗІ від 24.12.2013 № 849 «Про затвердження переліків якості телекомунікаційних послуг, рівні яких підлягають обов'язковому оприлюдненню у 2015 році» фахівцями УДЦР проводилися заходи з випробування (вимірювання) показників якості телекомунікаційних послуг на мережах операторів фіксованого телефонного зв'язку.

Як зазначалося вище, торік УДЦР за договорами (додатковими угодами) із зацікавленими операторами телекомунікацій провів **244** заходи з випробування (вимірювання) показників якості телекомунікаційних послуг мереж операторів фіксованого телефонного зв'язку, за результатами яких складені відповідні протоколи, які використовуються операторами при наданні відповідних звітів до НКРЗІ для їх оприлюднення у 2015 році.

- **Центр із сертифікації Державного підприємства «Український державний центр радіочастот»**

У 2014 році було виконано роботи з оцінки відповідності продукції, зокрема проведено випробувань і відповідно оформлено **1 416** протоколів, проведено і відповідно оформлено **364** висновки щодо відповідності продукції технічним регламентам, взято на облік **189** Деклараций відповідності, видано **324** сертифікати дослідження конструкції та 18 сертифікатів відповідності в Системі УкрСЕПРО.

З метою розвитку та удосконалення матеріально-технічної випробувань новітніх РЕЗ (ВП) придбано та освоєно сучасне програмне забезпечення (опції N7606B, N9081A) спеціалізованого вимірювального комплексу сигналів і спектра на базі генератора Agilent E4438C та аналізатора Agilent N9020A.

У рамках надання послуг Замовникам у частині визначення технічного рівня продукції національних виробників, ЦС протягом року проводив випробування технічних засобів, призначених для постачання до країн ЄС та США.

На виконання «Плану з міжнародного співробітництва ЦС УДЦР 2014»:

випробувальний центр ЦС УДЦР отримав визнання (сертифікат) європейського органу з оцінки відповідності - Британської сертифікаційної ради по телекомунікаціях (TÜV SÜD BAVT). Сертифікат засвідчує, що ВЦ був оцінений згідно з вимогами TÜV SÜD BAVT та внесений до переліку випробувальних лабораторій, результати випробувань (протоколи) яких визнаються TÜV SÜD BAVT. Це дозволяє Замовникам, провівши випробування в українському ВЦ, в подальшому успішно проходити процедури оцінки відповідності продукції в ЄС;

проведені порівняльні випробування РЕЗ для подальшого укладання Угоди з ICASA (Independent Communications Authority of South Africa) щодо визнання ВЦ УДЦР у якості акредитованої лабораторії ICASA;

проведені попередні заходи для визнання ВЦ УДЦР в системі оцінки відповідності продукції Federal Communications Commission (США).

Налагоджена співпраця з компанією Samsung SDI Co., LTD у галузі випробувань продукції, яку іноземна компанія розробляє та виготовляє в Україні. Із минулого року випробування технічних засобів на відповідність вимогам міжнародних стандартів серії CISPR та IEC 61000 проводяться на регулярній основі.

У рамках виконання державної програми впровадження біометричних паспортів проведений комплекс робіт з оцінки відповідності сканерів документів з пристроєм радіочастотної ідентифікації.

У червні минулого року Національне агентство з акредитації України (НААУ) здійснило оцінку діяльності (проводиться раз на 5 років) Випробувального центру ДП УДЦР на відповідність вимогам національного стандарту ДСТУ ISO/IEC 17025:2006. «Загальні вимоги до компетентності випробувальних та калібрувальних лабораторій / General requirements for the competence of testing and calibration laboratories». Документально засвідчено, що ВЦ УДЦР здатний забезпечити технічну компетентність, достовірність та обґрунтованість результатів випробувань продукції відповідно до вимог зазначеного стандарту.

За участі європейських експертів проведений аудит Органу з сертифікації техніки зв'язку ДП УДЦР (ОС УКРЧАСТОТНАГЛЯД) на відповідність вимогам ДСТУ EN 45011-2001: 2001 «Загальні вимоги до органів, які керують системами сертифікації продукції». Комісія НААУ підтвердила, що організація робіт в ОС повністю відповідає вимогам ДСТУ EN 45011.

У зв'язку зі змінами чинного законодавства та актуалізацією нормативно-правової бази з питань оцінки відповідності продукції, ЦС підготував та надав НААУ комплект заявочних документів для доповнення/розширення Сфери акредитації ОС. Доповнення схвалені НААУ і в липні 2014 року ОС отримав розширену Сферу акредитації.

Відповідно до Закону України «Про акредитацію органів з оцінки відповідності», ДСТУ ISO/IEC 17011:2005 «Оцінювання відповідності». Загальні вимоги до органів з акредитації, що акредитують органи з оцінки відповідності», IAF MD 8 Application of ISO/IEC 17011 in Medical Device Quality Management Systems (ISO 13485), EA-3/11-Food Safety Management Systems Scope of Accreditation, IAF IDI:2014 IAF Information Document for QMS and EMS Scopes of Accreditation та висновками групи ЕА експертами НААУ було піддано спостереженню виконання персоналом ОС робіт з сертифікації продукції. В черговий раз підтверджено, що діяльність ОС повністю задовольняє вимогам ДСТУ EN 45011.

На виконання вимог щодо компетентності випробувальних лабораторій та з метою об'єктивного визначення достовірності та обґрунтованості результатів випробувань центр взяв участь у міжлабораторних порівняльних випробуваннях продукції: радіотелефонів (комунікаторів) систем стільникового зв'язку GSM-900/1800 та UMTS з випробувальними центрами «Стандарт-Сервіс» та РіТ УНДІРТ.

Аби підвищити кваліфікацію працівників ЦС у сфері оцінки відповідності продукції, фахівці УДЦР пройшли персональну сертифікацію в акредитованому органі з сертифікації персоналу. Здали іспит та отримали сертифікати компетентності аудитора або експерта у сфері дії технічних регламентів: Радіообладнання і телекомунікаційного кінцевого (термінального) обладнання, Низьковольтного електричного обладнання та Електромагнітної сумісності обладнання.

Розділ XII. Пріоритетні завдання НКРЗІ на 2015 рік

Серед пріоритетних завдань НКРЗІ на 2015 рік слід визначити наступні:

У сфері зв'язку

- 1. Проведення прозорого тендеру на видачу ліцензій на мережі мобільного зв'язку третього покоління та створення сприятливих умов для проведення конверсії радіочастотного ресурсу і розгортання цих мереж в Україні .*
- 2. Завершення розробки нормативно-правових актів щодо запровадження послуги перенесення абонентських номерів, розгортання Адміністратором централізованої бази даних та операторами телекомунікацій локальних баз даних, проведення тестової експлуатації обладнання цих баз даних.*
- 3. Забезпечення проведення досліджень завантаженості радіочастотного спектру та підготовка науково-обґрунтованих пропозицій щодо запровадження рефармінгу частот та технологічної нейтральності при впровадженні в Україні мереж мобільного зв'язку четвертого покоління.*
- 4. Активна участь в законотворчій роботі для запровадження європейських підходів аналізу та регулювання ринків телекомунікаційних послуг та послуг поштового зв'язку, спрощенню умов доступу на ринок, відміни ліцензування видів діяльності та посилення незалежності регулятора.*
- 5. Створення сприятливих умов для збільшення обсягів та підвищення якості телекомунікаційних послуг, що надаються споживачам.*

У сфері інформатизації

- 1. Визначення механізму стимулювання розвитку ринку ІКТ.*
- 2. Залучення механізмів державно-приватного партнерства до реалізації проектів інформатизації. Створення простору довіри між державою та бізнесом.*
- 3. Створення сприятливих умов для залучення інвестицій у розвиток інформаційно-комунікаційних технологій.*
- 4. Забезпечення розвитку національної інформаційно-комунікаційної інфраструктури та її інтеграція зі світовою інфраструктурою.*
- 5. Приведення системи адміністрування доменів .UA та .UKR до кращих світових практик.*